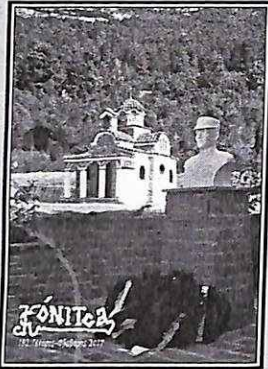

ΚΟΝΙΤΣΑ

92. Γενάρης-Φλεβάρης 2017

192. Γενάρης - Φλεβάρης 2017

Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ. (Προτομή Ι. Παπανικολάου)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 192 Γενάρης - Φλεβάρης 2017 • Euro 3

Περιεχόμενα

Σελ.	
1	Το περιοδικό μας πενθεί
2	Σπουδή θανάτου, <i>Η. Ανδρέου</i>
4	Εκδηλώσεις για την απελευθέρωση της Κόνιτσας, <i>Σ.Τ.</i>
8	Η Κόνιτσα το 1876, <i>Χ. Γ. Γκούτου</i>
11	Η παλιά πέτρινη γέφυρα Πεκλαρίου Καραγιάννη, <i>Θ. Ζιώγα</i>
16	Ο Αγ. Παΐσιος, <i>Διον. Τάτσι</i>
19	Παλιές Κονιτσιώτικες ιστορίες, <i>Ανατ. Ευθυμίου</i>
23	Το σπίτι στην ανηφοριά, <i>Η. Ανδρέου</i>
27	Ο θερισμός Δημ. Παπαλάμπρου
32	«Μόνο για ήρωες είμαστε καλοί», <i>Γ. Τερέντσιο</i>
37	Ο Αη-Βασίλης Ξενιτιάρης, <i>Δ. Αναγνωστόπουλου</i>
42	Ο σοφέρ Α. Παπαντώνης, <i>Σωκ. Οικονόμου</i>
45	Η ζωή θέλει χιούμορ, <i>Π. Μπούνα</i>
47	Μονόδρομος ο αγώνας ανατροπής, <i>Χρ. Ζάνη</i>
48	Αυτό δεν έπρεπε να συμβεί, <i>Στ. Βίνου</i>
50	«Η πρώτη μου ημέρα στην Κόνιτσα, <i>Παπαδημητρίου</i>
51	Αδ/τα Λαγκαδιωτών, <i>Π. Νάτσι</i>
53	Πρωτοχρονιάτικη πίτα Μοναστηριωτών
54	Για το Μικρασιατικό Ελληνισμό, <i>Στ. Λάκκα</i>
55	Ενημέρωση από τη Δημ. Βιβλιοθήκη
57	Της πατρίδας φωνή (ποίηση), <i>Γ. Μαυρογιάννη</i>
59	Πολιτεία Αγγέλων (ποίηση), <i>Β. Τσάγκα</i>
60	Το Δίστρατο, <i>Α.Κ.</i> - Η γιαγιά μου, <i>Κ.Τ. (ποιήματα)</i>
61	Ειδήσεις-Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

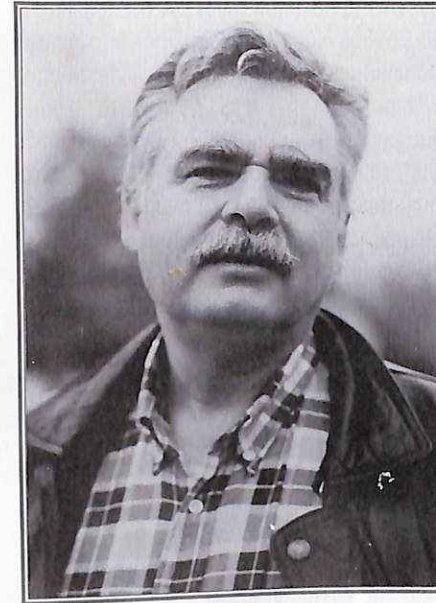
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Το περιοδικό μας πενθεί

Έφυγε ο Βασίλης

Ξαφνικά έφτασε στην Κόνιτσα το θλιβερό μαντάτο! Γνωρίζαμε τον αγώνα του με την αρρώστια αλλά δεν φανταζόμαστε ότι θα μας έφυγε τόσο γρήγορα από τη ζωή, δε θέλαμε να το πιστέψουμε. Όλο και μέσα μας υπήρχε η ελπίδα. Δυστυχώς ο άκαρδος χάρος βιάστηκε να τον πάρει στα εξήντα έξι χρόνια του.

Ο Βασίλης Τσιαλιαμάνης υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής του περιοδικού μας και τακτικός συνεργάτης μοιραζόμενος μαζί μας την αγωνία να το κρατή-

σουμε "ζωντανό" μέσα στη γενική κρίση του καιρού μας.

Η θλίψη μας είναι μεγάλη. Έφυγε από κοντά μας ένας αξιόλογος άνθρωπος, άριστος οικογενειάρχης και καλός πατριώτης με ήθος, με αγάπη και ενδιαφέρον για τον τόπο που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Ασχολήθηκε με τα κοινά εκλεγόμενος Δημ. Σύμβουλος και Πρόεδρος του Δ. Συμβουλίου πάντα παρών σε κάθε εκδήλωση που σχετιζόταν με την πόλη. Ήταν άνθρωπος μετριοπαθής, χωρίς φανατισμούς και εμπάθειες, γνώστης της νεώτερης ιστορίας...

Απόλεια για την μικρή μας πόλη και ειδικά για το περιοδικό μας, αναντικατάστατος.

Αν ο αδυσώπητος χάρος δεν έκοβε πρόωρα το νήμα της ζωής του, ο Βασίλης είχε την πείρα, τη θέληση, την αγάπη, την ανιοδιοτελεία και τον πατριωτισμό να προσφέρει περισσότερα στον τόπο μας.

Με βαθιά θλίψη συλλυπούμαστε την οικογένειά του και ειδικά την εξαιρετη σύζυγό του που του συμπαραστάθηκε με "μητρική" στοργή ο'λο το διάστημα της αρρώστιας του. Η οικογένειά του να είναι περήφανη, γιατί ο Βασίλης άφησε μνήμη αγαθή, δίδαγμα ανθρωπιάς, που δεν πρόκειται να τον λησμονήσουμε ποτέ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΓΡΑΦΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΙΟΝΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ
Η. Σ.Ε.

1
Δωρεά
Ημερομ. 23-3-2017
Αριθμ. 24634

Σπουδή Θανάτου Αείμνηστε και φιλάδελφε

† Βασίλη Τσαλιαμάνη

Ποιός φίλος σου, ποιός γνωστός σου, ποιός συνάδελφός σου, ποιά Κονιτσιώτισσα και ποιός Κονιτσιώτης δεν θα προσυπέγραφε την νεκρολογία του αγαπητού σου από τα φοιτητικά χρόνια φίλου και μετέπειτα συνάδελφου Δικηγόρου Παύλου Τζοβάρια.

Η νεκρολογία που ακούσθηκε στην εξόδιό σου ακολουθία ήταν ένας καταπράσινος λειμώνας διάσπαρτος από πολυποίκιλα άνθη των αρετών σου, των αξιών σου, των σκέψεων και ανησυχιών σου, των αξιών σου, των σκέψεων και ανησυχιών σου, τέλος των υπέροχων αισθημάτων της ψυχής και της καρδιάς σου.

Δεθήκαμε με φιλία από τα φοιτητικά μας χρόνια, εγώ στη Νομική Αριστοτελείου και συ στο κατόπι στη Νομική στο Καποδιστριακό. Θα δυσκολέψω τον εαυτό μου σε μια καταβύθιση στα έγκατα της ψυχής σου σε μια επίπονη προσπάθεια μεταλλορύχου να φέρω στο φως τον χρυσό και τους αδάμαντες του ΕΙΝΑΙ σου. Τα καυτά τα καλοκαίρια η βιβλιοθήκη της Πνευματικής Στέγης της Μητρόπολης ήταν η όασή μας και κατόπιν στη σκιά των πλατάνων της πλατείας ανοιχτή συζήτηση για την αλλαγή του Συντάγματος μεσοσύσης της Επταετίας. Η Πνευματική Στέγη ήταν το σημείο εκκίνησης του πνευματικού μας οδοιπορικού.

Από νωρίς πέσαμε στα βαθιά της φιλοσοφίας του Υπαρξισμού. Μάθημα πρώτο: ο «Επαναστατημένος Άνθρωπος» φιλοσοφικό δοκίμιο του Αλμπέρ Καμύ. Απόρριψη κάθε μορφής βίας πνευματικής ή υλικής για οποιαδήποτε αιτία και για οποιονδήποτε λόγο. Φαίνονταν πως είχαμε ξεκινήσει καλά με μια

από τις πλέον βασικές αρχές.

Πολλές κορυφές του πνεύματός μας προσκαλούσαν και μας προκαλούσαν να τις κατακτήσουμε. Αποδεχθήκαμε και τα δύο, και την ευγενική πρόσκληση αλλά και την πρόκληση του μόχθου και της δυσκολίας. Η όψη του προσώπου σου καθρέπτης της ψυχής σου με κύρια έκφραση την αποφασιστικότητα μη συμβιβασμού με ό,τι υποβαθμίζει την ανθρωπινή φύση, το ευτελές το αγοραίο, το ψεύτικο, το υποκριτικό, το αγελαίο, το ανορθολογικό, το εξαχρειωμένο, το πεζοδρομιακό.

Ανασύρω στο φως τον πρώτο αδάμαντα της ψυχής σου. Αγνή αγάπη για την ιδιαίτερη πατρίδα μας την Κόνιτσα. Στις πολλές επικοινωνίες μας πάντα η πρώτη σου φράση σε υψηλό τόνο φωνής ήταν:

Τί κάνει η πατρίδα μας; Για σένα η πατρίδα δεν ήταν μια γενική και αφηρημένη έννοια, τουναντίον ζώσα εφ' όσον νοιαζόσουν για κάθε ψυχή και άνθρωπο που ζει και αναπνέει στον χώρο που λέγεται Κόνιτσα που κοινή μοίρα μας έδωσε μ' αυτήν.

Χαιρόσουν τα μέγιστα για επιτυχίες των μαθητών στα ανώτατα πνευματικά ιδρύματα της χώρας. Χαιρόσουν για Κονιτσιωτόπουλα που διαπρέπουν στην αλλοδαπή.

Χαιρόσουν για επιτυχίες συμπατριωτών μας επιχειρηματιών και για ό,τι προοδευτικό ελάμβανε χώρα στον τόπο μας. Οι παρεμβάσεις σου στο γίνεσθαι της Κόνιτσας πολλές, στοχευμένες και εμπεριστατωμένες. Από τα πολλά σου ταξίδια στην Ευρώπη είχες αποθηκεύσει στο νου σου εξαισία πράγματα και συνθήκες τις οποίες επιθυμούσες να τις δεις να μολιάζονται στην πατρίδα μας. Φίλτατε Βασίλη με πόνο ψυχής σου στέλνω την είδηση πως η Πατρίδα τελευταία έζησε μια

άνευ προηγούμενου πνευματική κρίση.

Εμείς οι ελάσσονες αρνηθήκαμε στον Πνευματικό μας Πατέρα το δικαίωμα της αίτησης όπως το υπόλοιπο της ζωής του εκτελέσει εν ειρήνη και μετανοία.

Ευτυχώς ο Θεός έδωσε τέλος σ' αυτόν τον πειρασμό των καρδιών μας.

Τον δεύτερο αδάμαντα τον ανασύρω από τον σκοτεινό Άδη και είναι ο πλέον περιζήτητος υπαρξιακός αδάμας.

Όταν μου είπες: Ηλία έχω καρκίνο αλλά θα τον παλέψω έμεινα σπλήη άλατος. Καθ' όλη την διάρκεια της πολύχρονης ασθένειας στάθηκες επικός, ανδρειωμένος ως ο Διγενής Ακρίτας στην πάλη του με τον χάρο στα μαρμαρένια αλώνια. Στην τελευταία μας συνομιλία κατάλαβα πως είχες γονατίσει στο μάρμαρο λέγοντάς μου μία και μόνη λέξη: παγωνιά. Όταν στον Άγιο Νικόλαο Αγοράς αντίκρισα το λειψανό σου έμεινα έκπληκτος. Το νεκρικό σου πρόσωπο έφερε εκείνη την εν ζωή αποφασιστικότητα και σιγουριά, που μου έλεγε: Ηλία μην λυπάσαι πηγαινώ εις αντάμωση Εκείνου.

Δίπλα σου επί έξι χρόνια σπουδάσαμε πως πρέπει κανείς να πορεύεται προς τον θάνατο και προπαντός σπουδάσαμε την σχετικότητα του χρόνου σε συνάρτηση με την αιωνιότητα.

Εν αρχή φιλοσοφήσαμε με τους υπαρξιστές έναντι των οποίων αναδείχθηκες πιο φιλοσοφημένος. Όταν πέθανε ο Ζαν-Πωλ Σάρτρ η σύντροφός του Σιμόν ντε Μπωβουάρ ήταν συντετριμμένη έχοντας την πάγια πεποίθηση ότι ο θάνατος ήταν το τέλος χωρίς καμιά υπόσχεση για οποιονδήποτε επέκεινα γράφοντας πως ο θάνατός του πράγματι μας χωρίζει. Ο θάνατός μου δεν θα μας επανενώσει. Τουναντίον εσύ φίλτατε Βασίλη δεν απώλεσες την πεποίθηση για ζωή στο επέκεινα.

Τρίτος αδάμας, κορωνίδα της χριστιανικής σου αυτοεπιβεβαίωσης, ήταν η αγάπη και η συμπόνια που έδειχνες προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο. Με την ευρύτητα της σκέψης σου είχες αποκωδικοποιήσει το κεντρικό μήνυμα του Λόγου του Ιησού. Είχες διαγνώσει πως η υλική και πνευματική δυστυχία του πλησίον μας οφείλεται στις ατέλειες του καθενός μας. Η δική μας απληστία, χρημοτολατρεία, εξουσιολαγνεία είναι οι πηγές που τροφοδοτούν την δυστυχία του κόσμου τούτου.

Πρωτοστατούσες σε κάθε κίνηση και προσπάθεια να απαλυνθεί ο ανθρώπινος πόνος. Με πόση λαχτάρα και αγωνία προσδοκούσες να δεις την «ΚΙΒΩΤΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ» να ελιμενίζεται στην Κόνιτσα. Ήσουν ο μπροστάρης της όλης υπόθεσης και όταν είδες το όραμά σου να ξεθωριάζει εναπόθεσες την πάσα ελπίδα σου στον καθ' όλα υπεράξιο και Σεβασμιο Επίσκοπό μας κ.κ. Ανδρέα. Την υπόθεση της ΚΙΒΩΤΟΥ δεν την προσέγγισες ωφελιμιστικά αλλά ως την μέγιστη ευκαιρία για την Κόνιτσα, ενός ανθρωπιστικού πειράματος το οποίο θα είχε ευεργετικές συνέπειες στο σύνολο της κοινωνίας. Πρωτοστάτησες στην δημιουργία του Συλλόγου Προστασίας Ασθενών Κόνιτσας. Φίλτατε Βασίλη σου δίνουμε την υπόσχεση πως με επικεφαλής τον εξαιρετο φίλο μας Αλέκο Καρακατσάνη σύντομα θα του δώσουμε σάρκα και οστά.

Φίλτατε Βασίλη μπορεί να έφυγες νωρίς πλην όμως έφυγες ολόφωτος από το ανέσπερο φως της χριστιανικής αλήθειας και ελευθερίας απηλλαγμένος από τον φόβο του θανάτου. Γνωρίστε την αλήθεια και η αλήθεια θα σας ελευθερώσει.

Εμείς άραγε πώς και τι!

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Εκδηλώσεις για την απελευθέρωση της Κόνιτσας

Με διήμερες εκδηλώσεις γιόρτασε η Κόνιτσα τα 104 χρόνια απελευθέρωσης από την τούρκικη σκλαβιά. Από την παραμονή η πόλη σημαιοστολίστηκε και το βράδυ της 23η Φλεβάρη άρχισαν οι εκδηλώσεις στην αίθουσα του Δημαρχείου.

Μετά το καλωσόρισμα του κόσμου από τον Πρόεδρο της Κοινωφελούς Επιχ. του Δήμου κ. Αθ. Λάκκα, και σύντομο χαιρετισμό του κ. Δημάρχου, προβλήθηκε επίκαιρο ντοκυμαντέρ από την εποχή του πολέμου 1912-13 με την κατάληψη των Ιωαννίνων και την παράδοση της πόλης από τον Εσαί πασά.

Η φιλόλογος Γιάννα Νίκου έκανε μια ιστορική αναδρομή από την Αρχαιότητα ως τη νεώτερη εποχή για τους αγώνες της Ελλάδας με παράλληλη συμμετοχή της μουσικής μπάντας του 3ου Σώματος Στρατού που έπαιξε διάφορα εμβατήρια.

Τον τόνο έδωσαν οι τραγουδιστές Δημ. Κατέχης (Αρχιλοχίας) και η Ελένη Βουγιατζή με τα τραγούδια Ελλήνων συνθετών που ενθουσίασαν το ακροατήριο. Ο μαέστρος, Ι. Μικαηλίδης (Λύγος) οι μουσικοί και οι τραγουδιστές καταχειρο-

κροτήθηκαν. Στο τέλος απύθυνε χαιρετισμό ο σεβ. Μητροπολίτης Ανδρέας και η εκδήλωση έκλεισε με τον Εθν. Ύμνο.

Στις 24 οι εκδηλώσεις άρχισαν με λειτουργία στο ναό του Αγ. Κοσμά αρχιερατούντος τον σεβ. Μητροπολίτη Ανδρέα και μετά τη Δοξολογία το εκκλησίασμα κατευθύνθηκε στην αίθουσα του Δημαρχείου. Εκπρόσωποι Αρχών και κόσμος γέμισε την αίθουσα όπου ο κ. Λάκκας καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και έδωσε το λόγο στον Δήμαρχο ο οποίος μίλησε σύντομα για την εποχή της απελευθέρωσης της Κόνιτσας πριν από 104 χρόνια καταλήγοντας ότι όπως τότε έτσι και τώρα στους δύσκολους καιρούς πρέπει να έχουμε ομόνοια και ομοψυχία σαν έθνος και έθεσε στον αναπληρωτή Υπουργό Άμυνας κ. Δημ. Δρίτσα δυο αιτήματα του Δήμου: Τη δημιουργία πολεμικού Μουσείου στην Κόνιτσα και ενίσχυση Στρατιωτικών φυλακίων στην περιοχή γιατί οι κάτοικοι νιώθουν ανασφάλεια.

Παίρνοντας κατόπιν το λόγο ο κ. Δρίτσα, αφού εξέφρασε το θαυμασμό του για τις ομορφιές του τόπου και εξήρε τον πατριωτισμό των κατοίκων σε όλους τους

πολέμους, υπογραμμίζοντας ότι "οι λίγοι που είναι ψυχικά δυνατοί, μπορούν να νικούν τους πολλούς που θέλουν να τους υποδουλώσουν".

Απαντώντας στα αιτήματα του Δημάρχου, έδωσε τη διαβεβαίωση ότι θα υλοποιηθούν σύντομα.

Τέλος, ο Πρύτανης του Παν/μίου Ιωαννίνων κ. Γ. Καψάλης, με την εκφώνηση του πανηγυρικού της ημέρας, αναφέρθηκε με λόγο μεστό στα γεγονότα της απελευθέρωσης της Κόνιτσας που έγινε αμέσως μετά την απελευθέρωση των Ιωαννίνων, τονίζοντας την προσφορά των ανταρτών της περιοχής και του Μητροπολίτη Σπυριδώνα.

Στις εκδηλώσεις παρέστησαν:

ο Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Δημήτριος Βίτσας, οι Βουλευτές Ιωαννίνων Στέφος Ιωάννης και Τασούλας Κωνσταντίνος, ο Αντιπεριφερειάρχης Καραμπίνας Ιωάννης, ο Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Καψάλης Γεώργιος, ο Αρχηγός ΓΕΣ Αντιστράτηγος κ. Αλκιβιάδης Στεφανής, ο Αρχηγός 1ης Στρατιάς Αντιστράτηγος κ. Ζερβάκης Δημόκριτος, ο Δ/τής 8ης Μεραρχίας κ. Αγγελιδρόπουλος Νικόλαος, ο Περιφερειακός Διοικητής Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Ηπείρου κ. Σκούπρας Κων/νος, ο Αναπληρωτής Αστυνομικός Δ/τής Ιωαννίνων κ. Αθανασόπουλος Θεόδωρος, ο Δ/της Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Ν. Ιωαννίνων κ. Χαβέλας Γεώργιος, οι Δήμαρχοι Αρταίων κ. Τσιρογιάννης Χρήστος, Ηγουμενίτσας κ. Λώλος Ιωάννης, Πωγωνίου κ. Καψάλης Κων/νος, Νικ. Σκουφά κ. Γιαννούλης Ευστάθιος, Φιλιατών κ. Παππάς

Σπυριδών, Κ. Τζουμέρκων κ. Γαρνέλης Μαρίνος, Παρανεστίου κα Σωτηριάδου Αλεξάνδρα -Μαρίνα, Σουλίου κα Μπραϊμη Μπότση Σταυρούλα, Πάργας κ. Νάστας Αντώνιος, ο Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ιωαννινών κ. Παπαδιώτης Γεώργιος, ο Δημοτικός Σύμβουλος Δ. Εορδαίας κ. Χαϊπίδης Γεώργιος.

Μετά την ομιλία το πλήθος κατευθύνθηκε στον Αι-Γιάννη (στη Β.Δ. είσοδο της πόλης) όπου στις 24 Φλεβάρη 1913 σύσσωμος ο πληθυσμός της πόλης με το Δεσπότη υποδέχτηκαν τον ελληνικό Απελευθερωτικό Στρατό με το λοχαγό Παπανικολάου.

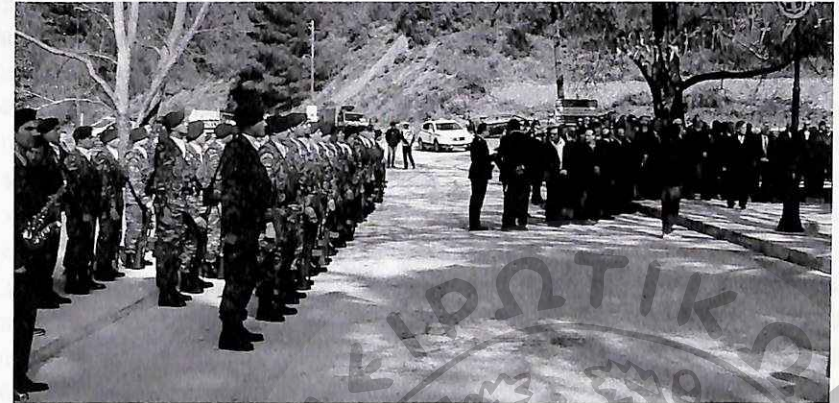
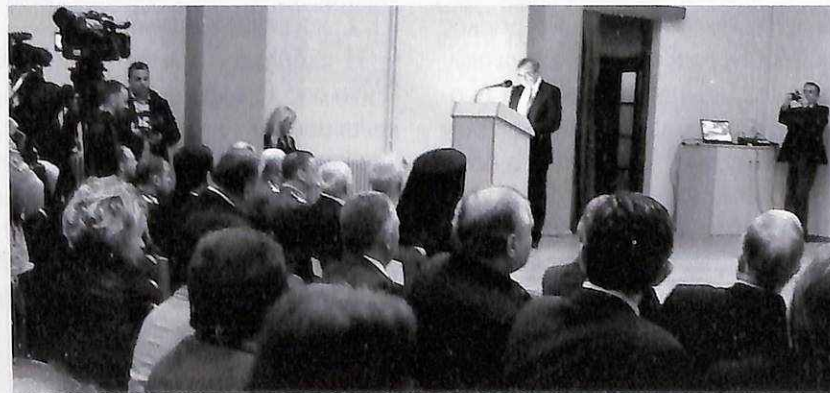
Εκεί στον από πριν, διαμορφωμένο χώρο, έγινε η επιμνημόσυνη Δέηση υπερ των πεσόντων και ακολούθησαν τα αποκαλυπτήρια της προτομής του Λοχαγού από τον κ. Δρίτσα και το Δήμαρχο. Η δαπάνη για την προτομή ήταν από το συγγενή του Λοχαγού Ιωάννη Παπανικολάου.

Αμέσως μετά, από τον Αρχηγό του Γ.Ε.Σ. κ. Αλκιβιάδη, Στεφανή έγινε η αποκάλυψη της αναμνηστικής πλάκας που αναφέρεται με συντομία στα τότε συμβάντα και η κατάθεση στεφάνων από τον Υπουργό, το Δήμαρχο, τον Αρχηγό Γ.Ε.Σ. και εκπροσώπων των Αρχών.

Η εκδήλωση έκλεισε με τον Εθν. Ύμνο από το παραταγμένο Στρ. Άγημα και τη μουσική μπάντα της Μεραρχίας.

Ο κ. Υπουργός δεν παρέλειψε να επισκεφτεί, συνοδεία του Δημάρχου, το Κέντρο Παιδ. Μέριμνας όπου στεγάζονται οι πρόσφυγες από τη Συρία και μετά όλοι μαζί αναχώρησαν για γεύμα σε κέντρο στο Βοϊδομάτι.

Φωτογραφίες από τις Εκδηλώσεις

Η Κόνιτσα το 1876

Επιμέλεια: Χ.Γ. Γκούτος

Οι παρακάτω πληροφορίες για την κόμη της Κόνιτσας στο έτος 1876 γράφτηκαν από τον λόγιο Α. Γονιό, που καταγόταν από τα Κάτω Σουδενά, και δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα της Κων/πολης «Νεολόγος», φ. 2159 της 21/23-5-1876. Ο ίδιος σημείωσε ότι αρύσθηκε τις πληροφορίες αυτές «εξ αυτοψιών, εκ παραδόσεων και εκ της πολλής ερεύνης και μελέτης» του.

Η πολίχνη Κόνιτσα κείται εις τους πρόποδας όρους τινός, «Νύμφη» καλουμένου κατ' Αραβαντινόν, καταφύτου υπό των αειθαλών δένδρων πεύκης και ελάτης (πράγματι δε το όρος τούτο φαίνεται ως νύμφη εστολισμένη), κάτωθεν του οποίου κείται το πολίχνιον μέχρι των οχθών του ποταμού, και των οποίων δένδρων την εκκοπήν οι πολίται απαγορεύουσιν εις άπαντας, διότι ταύτα χρησιμεύουσιν αναγκαίως και διά την υγείαν, κωλύουσι δε και την ορμήν των υετωδών υδάτων, τα οποία άλλως ήθελον προξενήσει την καταστροφήν εις την πόλιν, και παρά την δεξιάν έχθην του πολυωνύμου Αώου ποταμού, όστις και Αίας και Αύας λέγεται, κοινώς Βιώσσα και Βωβούσα, ως πηγάζοντος εκ του χωρίου του Ζαγορίου Βωβούσα.

Κείται δε επί ερειπίων αρχαίας πόλεως, Στύμβαρα ή Κνωσσού και κατ' αναγραμματοσμόν κατα τινας Κόνιτσα, εγώ δε γνωματεύω, ουκί αυθαιρέτως, ότι κείται εν τη χώρα των εν Θεσπρωτία Παραναίων, κειμένων δηλ. παρά τον Αύαν και τοιούτοι σήμερον δύνανται να ονομασθώσιν οι παρά τον Αύαν, Αών, οικούντες Ζαγορίσιοι και Κονιτσιώται (ως Παρακαλαμίται οι παρά τον Καλαμάν). Το δε όνομα Κόνιτσα, ως ήκουσα από τινος γέροντος Κονιτσιώτου Βασιλείου Γρηγορίου, εδόθη υπό ηγεμονίσκου τινός του πολίχνιου τούτου Κόντη, Κόνιτσα (και κατά μετάθεσιν του ι και τ Κόνιτσα), όπερ φαίνεται και ορθότερον και μάλλον ευκολοσχημάτιστον ή εκ του λογοπαιγνίου της Κνωσσού εις θέσιν ωραίαν, ευάερον, και τερπνήν, διαρρεομένην υπό πολλών πηγαίων υδάτων, πηγάζοντων από το όρος Νύμφη. Ενταύθα βλέπει τις την άνοιξιν αρχομένην απο τας πεδιάδας και βαθμηδόν αναπτυσσομένην προς τας κορυφάς της πόλεως μέχρι του Ιουνίου, καθ' ον ανθούσιν αι εύανθοι ροιαί, ένθα υπάρχουνσι πλείστα.

Προς ανατολάς η Κόνιτσα έχει τα χωρία της ομωνύμου επαρχίας Πεκλάρι, Πλάβαλην και Γρισπάνι, προς δυσμάς δε τον Αών, όστις διαβρέχει τας πεδιάδας της, πέραν δε του Πεκλάρι βλέπει την υψικόρυφον Μερόπην (Μέρτσαν, Ανεμέρτσαν κοινώς), υπό τους πρόποδας της οποίας κείται τα χωρία Πογδιπαλίτσα, Οσανίτσα και Καραμου-

ρατάται (περί ων εν τη περί Πωγωνιανής διατριβή διελάβομεν). Εις δε τους όπισθεν πρόποδας κείται ωσαύτως της Πωγωνιανής χωρία, Τσαραπλανά Φρασανά κ.λ. προς βοράν δε βλέπει την κωμόπολιν Λιασκοβίκον και τινα άλλα, Ν.Α. δε έχει την επαρχίαν Ζαγορίου και τα υψηλά όρη Βραδέτου ή Ραδόβολη, χωρίζει δε ταύτας ο Αώος, όστις, πηγάζων εκ της Βωβούσης και διαιρών τας επαρχίας Κονίτσης και Ζαγορίου και διαβρέχων τας πεδιάδας Κονίτσης, ενούται μετά του Βοϊδομμάτι (παραποτάμου τινός του Ζαγορίου πηγάζοντος μεταξύ των χωρίων Ζαγορίου Βεϊτσικου και Αρτισίτης) πλησίον Διπαλίτσης και κατωτέρω μετά του Σαρανταπόρου εις Μεσογέφυρα και διερχόμενος τας χώρας Κλεισουράς, Πρεμετής και Τεπελένης, δεχόμενος δε και άλλα παραπόταμα, χύνεται εις το Αδριατικόν πέλαγος πλησίον της Αυλώνος. Ωνομάσθη δε Αώος εκ του άω (πνέω, φυσώ), διότι την έκτακτον βοήν του οι κάτοικοι την θεωρούσιν ως μεταβολήν καιρού όθεν και Βωούσα. Το δε Βοϊδομμάτι διέρχεται δια φάραγγος ή χάσματος κρημνώδους, Βήκου καλουμένου. Ότι δε η φάραγξ αύτη εγεννήθη εξ εκρήξεως τινος ή κατακλυσμού εικάζεται εκ των πλείστων εσοχών και εξοχών αμφοτέρωθεν, ώστε, αν ποτέ ήθελον ενωθή τα διερρωγότα ταύτα όρη, θέλουσιν αποτελέσει εν ως και πρότερον θεών γούνασι κείται ταύτα.

Διαιρείται δε η πολίχνη αύτη ως εκ της θέσεως αυτής εις δύο μέρη, άπάνω Κόνιτσα και κάτω Κόνιτσα· η άπάνω λέγεται και Βαρούσι. Εν τη ακμή της αύτη περιείχεν επέκεινα των 1000 οικιών, ήδη δε μόλις 600, διότι οι ευπορώτεροι των κατοίκων οθωμανοί και χριστιανοί, ένεκα των χαλεπών εκείνων καιρών, μετωκίσθησαν άλλοι εις Ιωάννινα, εις Κων/πολιν, εις Βλαχίαν, και άλλοι αλλαχού. Κάτοικοι λογίζονται περί τας τρεις χιλιάδας, ων οι ημίσεις εισίν οθωμανοί, οι δε χριστιανοί Έλληνες, ορθόδοξοι, άπαντες λαλούσι την ελληνικην γλώσσαν, ζώσι προς αλληλους ειρηνικάτα, φορούσι δε εν μεν τη κάτω Κονίτση, οι άνδρες αδιακρίτως φουστανέλαν και φλοκάταν, εν δε τη άνω πολυτελέστερα κατά νεωτερισμόν αι δε γυναίκες ως εν ταις άλλαις πόλεσιν.

Εν τω μέσω των δύο τμημάτων υπάρχει αγορά, ήτις πρό τινων ετών εγένετο παρανάλωμα πυρός, αλλ' ήδη ήρχισαν την ανέγερσιν.

Εν ταύτη έχουσι καταστήματα εμπορικά πολλοί κάτοικοι της τε πόλεως Οθωμανοί και Έλληνες και εκ της επαρχίας. Κατά δε τας 20 Σεπτεμβρίου τελείται εν υπαίθρω πανήγυρις εμπορική Πazarόπουλον λεγομένη, εις την οποίαν κυρίως περιέχονται και πωλούνται πλείστα εγχώρια εμπορεύματα, οίον βώδια, αγελάδια, ημίονοι, ίπποι, κριοί, τράγοι και παντός άλλου είδους, είτε προς χρήση των γεωργών είτε προς τροφήν τυροί αξιόλογοι, βούτυρα, περίφημοι ούρδαι, (κασκαβάλια) αίτινες στέλλονται ως δώρα εις Κωνσταντινούπολιν, Βλαχίαν και διάφορα άλλα μέρη, μάλλινα υφάσματα (βελέντσα), κάππαι (χλαίνας των αρχαίων) και παντοία άλλα μάλλινα

(Φωτ. 27-5) Η περίεκτηνη μαρμαρίνη πλάκα/επιγραφή της «γέφυρας Πεκλαρίου Καραγιάννη» σε κοντινή λήψη. [Πηγή: Φωτογράφιση Θωμά Β. Ζιώγα, 2016].

του Άι Νικόλα, που μεταφέρθηκε λίγο πιο ψηλά από τη δεξιά όχθη της γέφυρας, επίσης με δαπάνες του ίδιου αγαθού ευεργέτη. Αυτός, μαζί με τον μεγαλύτερο αδελφό του Βασίλη και τον μικρότερο Παναγιώτη, είχε μεταναστεύσει στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας, όπου πλούτισαν και έκαναν μεγάλη περιουσία. Μετά το 1900 περίπου, επέστρεψε πλούσιος στο χωριό του, όπου έζησε μέχρι το 1933, ξοδεύοντας χρήματα σε αγαθοεργήματα, μεταξύ των οποίων και η παρούσα γέφυρα.

Ο χορηγός και ο τέκτων που έστησε τη γέφυρα αναγράφονται σε εγχάρακτη, μαρμαρίνη πλάκα³/επιγραφή εξαιρετικής σμίλευσης, ενσωματωμένη σε υπάρχουσα, παρακείμενη στην αριστερή όχθη, πετρόκτιστη στήλη εν είδει υπαίθριου εικονοστασίου. Στην πλάκα αυτή, διαστάσεων $\text{Π} \times \text{Υ} = 0,45 \times 0,65 \text{ μ}$, γράφεται ότι η γέφυρα **ιδρύθηκε**/κτίστηκε την 4η Αυγούστου του **1903**, με έξοδα του Γεωργίου Δ. Καραγιάννη, ενώ στο περιθώριό της αναγράφεται και ο **τέκτων**/κτίστης **Φώτης**⁴ εκ

του γειτονικού χωριού **Βράνιστα** (τώρα Τράπεζα). Με τούτη την πλάκα, χορηγός και γεφυροποιός σφράγισαν δια παντός το δημιούργημά τους, έτσι ώστε να μη χωρεί καμία αμφιβολία, ή άλλη εκδοχή⁵ από ακνόμνημες ομολογίες τρίτων, περί του ποιός, πότε και πώς χτίστηκε το γεφύρι. Όταν όνομα τέκτονος είναι χαραγμένο σε πλάκα, πολύ περισσότερο όταν αυτό είναι ένα και μοναδικό, τότε είναι βέβαιο ότι πρόκειται για το όνομα του πρωτομάστορα γεφυροποιού και όχι ενός εκ των λιθοξόνων⁶ του κατασκευαστικού συνεργείου. Κανένας πρωτομάστορας δεν θα επέτρεπε να προβληθούν άλλοι και όχι ο ίδιος. Ούτε και ο χορηγός θα το δεχόταν αυτό. Είναι θέμα επαγγελματικής τάξης, προβολής και υστεροφημίας.

(Φωτ. 27-1) Η «γέφυρα Πεκλαρίου Καραγιάννη» πριν την επισκευή της το **1992**. Όψη ανάντης. Στο βάθος δεξιά διακρίνεται το νεκροταφείο του χωριού. [Πηγή: www.peklari.gr].

Η γέφυρα, πραγματικό κόσμημα για το χωριό, έχει παρόμοια δομική τεχνολογία και διαστάσεις με αυτά της «γέφυρας Πεκλαρίου Μπούσης». Η μοναδική καμάρα είναι ένα πλήρες ημικύκλιο με άνοιγμα/διάμετρο 12,20 μ, προσαρμοσμένη πολύ όμορφα στο ανάγλυφο του χώρου, δεν προβάλλει επιδεικτικά και

άχαρα, και οι εκατέρωθεν προσβάσεις της είναι αρκετά ομαλές, σχεδόν ισόπεδες με το βατό κατάστρωμά της, παρόλο το μεγάλο της ύψος, περί τα 7,60 μ από την ανώμαλη κοίτη μέχρι το κλειδί στο εσωράχιο. Η φύση την καλοδέχτηκε και η βλάστηση την έχει τυλίξει από παντού. Οι θολίτες λίθοι (αρκάδες στην ορολογία των γεφυράδων), τόσο στο κύριο τόξο, όσο και στο βοηθητικό στεφάνι, είναι καλά επεξεργασμένοι (όχι ξεστοί), ώστε να μονιάζουν μεταξύ τους και να εξασφαλίζουν την πρέπουσα στερεότητα.

Παραδόξως, το βοηθητικό στεφάνι των τοξολίθων δεν αρχίζει από τις ισόγειες γενέσεις του κύριου τόξου, αλλά από το 40% του ύψους του ημικυκλικού τόξου και συνεχίζει προς την κορυφή του, [όρα λεπτομέρεια στη (Φωτ. 27-3)], όπως ακριβώς συμβαίνει και στην άλλη γέφυρα του χωριού, τη «γέφυρα Πεκλαρίου Μπούσης». Ίδια μορφολογία τόξου παρουσιάζει και η «γέφυρα στους Κουκλιούς» της Μόλιτσας. Αυτή η ειδική **λεπτομέρεια**, ασυνήθιστη στα θολωτά πετρογέφυρα, είναι το σήμα κατατεθέν και η υπογραφή του τέκτονα **Φώτη** που την έφτιαξε. Πάντα, το βοηθητικό στεφάνι στα πετρογέφυρα αρχίζει μαζί με το κύριο τόξο και παρακολουθεί συνεχώς το ανάπτυγμά του και σε σπάνιες περιπτώσεις σταματάει λίγο πιο χαμηλά από την κορυφή. Εδώ έχουμε το αντίστροφο, που δείχνει την αντίληψη του πρωτομάστορα, ότι το λεπτό κορυφαίο κομμάτι του τόξου καταπονούνται περισσότερο, λόγω πολύ μικρής ενεργού διατομής, πράγμα που είναι στατικός ορθό, γι' αυτό συνήθιζε να φτιάχνει το βοηθητικό στεφάνι από το 40% έως 50% του ύψους και πάνω, χωρίς να το επεκτείνει προς τις

γενέσεις του κύριου τόξου. Εξ αυτών, βέβαια τεκμαίρεται ότι τα δυο γεφύρια του χωριού είναι έργα του τέκτονα Φώτη, που έγιναν όμως σε διαφορετικές χρονολογίες.

Οι 4 εγκάρσιοι μεταλλικοί σύνδεσμοι (άρπες/αρπήςδες στην ορολογία των γεφυράδων), συμμετρικώς διατεταγμένοι, επαυξάνουν την αντοχή του τόξου. Το κατάστρωμά της πλάτους 2,50 μ έχει ασήμαντη κλίση, είναι λιθόστρωτο με αναβαθμούς (ούβιες λέγονται στα μαστόρικα) ανά τακτά διαστήματα και είναι εύκολα διαβατό. Επ' αυτού πακτώνονται οι εν επαφή μονόλιθοι του αμφίπλευρου στηθαίου (άρκες στη γλώσσα των κτιστών). Στην ανάντη όψη, στο τύμπανο του δεξιού ακροβάθρου, υπάρχει και διακρίνεται σε παλιότερες φωτογραφίες ορθογωνική εσοχή/κόγχη, μερικώς χτισμένη τώρα, που προοριζόταν για την επιγραφική πλάκα, η οποία όμως εξ αρχής δεν τοποθετήθηκε εκεί, [ιδέ σημ. 3 και (Φωτ. 27-2), (Φωτ. 27-3)]. Γενικά είναι ένα γερό γεφύρι και με μια τακτική μικροσυντήρηση, σαν αυτή που του έγινε το **1992**, θα μακροημερεύσει.

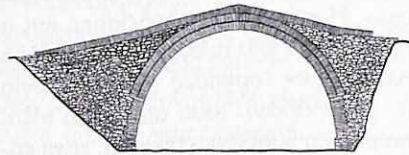
(Φωτ. 27-2) Ανάντης όψη της «γέφυρας Πεκλαρίου Καραγιάννη». Φαίνεται καθαρά το λείψο βοηθητικό στεφάνι του τόξου. Στη αριστερή όχθη μόλις που διακρίνεται η στήλη που φέρει την επιγραφή. [Πηγή: Παλιό εξώφυλλο στο περιοδικό "Κόνιτσα"].

(Φωτ. 27-3) Δεξιό θάτρο «γέφυρας Πεκλαρίου Καραγιάννη». Όψη ανάντης. Λεπτομέρεια αρχής του ελλιπούς βοηθητικού τόξου. Στο τύμπανο ξεχωρίζει η εσοχή, μερικώς χτισμένη, που προοριζόταν για την επιγραφή/πλάκα.

Σε πρόσφατη επετειακή έκδοση⁷ αναγράφεται ότι η γέφυρα χτίστηκε το 1875, χωρίς καμία απολύτως τεκμηρίωση. Ασφαλώς και πρόκειται περί λάθους, γιατί τέτοιο αποδεικτικό στοιχείο δεν γνωστοποιήθηκε από κανέναν μέχρι τώρα, ενώ δεν ικανοποιούνται και τα χρονολογικά κριτήρια. Ο βέβαιος χρηματοδότης της γέφυρας Γ.Δ. Καραγιάννης θα είχε τότε μόλις (1875 - 1844) = 31 χρόνια, ηλικία πολύ μικρή για να είναι ταυτόχρονα πλούσιος μετανάστης στη Ρουμανία και χορηγός της προκειμένης γέφυρας, [περί αυτών, όρα άρθρο 28]. Παρόμοια ηλικία, ή ελαφρώς μικρότερη, θα είχε και ο τέκτων Φώτης από τη Βράνιστα, [ιδε άρθρο σημ. 4]. Σε ηλικία 31 ετών, σπάνια υπάρχει άν-

θρώπος που έχει πρόθεση και σκέψη να κάνει αγαθοεργίες, είτε από φιλανθρωπία, είτε και κυρίως για την υστεροφημία του.

(Φωτ. 27-6) Η «γέφυρα Πεκλαρίου Καραγιάννη» σε αποτύπωση και σχέδιο του 1988. Όψη κατόντης. Φαίνεται το ελλιπές βοηθητικό στεφάνι του τόξου. [Πηγή: "Τα πετρογιόφυρα της Ηπείρου", Ιωάννινα 2012/3, της ΥΝΜΤΕΗ (Περιφέρεια Ηπείρου), σελ. 78].

Το έτος 2006, η ελληνική Πολιτεία κήρυξε πολιτιστικό μνημείο τη γέφυρα, με επώνυμο «τίτλο κήρυξης», [Φ.Ε.Κ. 461 Β'/13-04-2006], μαζί με τη «γέφυρα Πεκλαρίου Μπούσης» και τη «γέφυρα στους Κουκλιούς» της Μόλιτσας, που εσφαλμένως αποκαλείται και «γέφυρα Κρυνονερίου». Οι αρμόδια Υπηρεσία τοποθέτησε κοντά στη γέφυρα μια ειδική πινακίδα σήμανσης και πληροφόρησης. Σ' αυτήν αναγράφεται χρονολογία ανέγερσης 1904, που είναι σαφώς λανθασμένη, αφού δεν συμφωνεί με την υπάρχουσα εκεί μαρμαρίνη πλάκα που γράφει 1903.

Σημειώσεις

1. Λάθος γράφει ο Κ.Δ. Στεργιόπουλος «...Γεφύρι του Καραγιάννη, στου γιφύρ' τ' Καραϊάν', τοποθεσία Κονίτσας. ...», γιατί αυτό είναι χτισμένο εγγύτατα στο χωριό Πεκλάρι (τώρα Πηγή), στο οποίο και ανήκει. [Ιδε άρθρο "Τοπωνυμικόν της επαρχίας Κονίτσας", στα "Ηπειρωτικά χρονικά", τόμ. Θ'/1934, σελ. 229]. Ούτε και η τοποθεσία

«Μπούση» ανήκε ποτέ στην Κόνιτσα, αν με τη γραφή αυτή εννοεί τη «γέφυρα Πεκλαρίου Μπούσης».

2. Σύμφωνα με τη γραφή: «25-9-1913: Ο εκ Πεκλαρίου ευκατάστατος Γεώργιος Καραγιάννης μετέφερε δι' εξόδων του το νεκροταφείον του χωριού του εις εξοχικήν τοποθεσίαν», ["Κονισιώτικα Χρονικά", του Αναστ. Ευθυμίου, περ. "Κόνιτσα", τεύχ. 47-48/1983, σελ. 102].

3. Η τελειότητα της γεωμετρίας, των σχεδίων, της ορθογραφίας και της σμίλευσης, μέσα στο χώρο του άψογου πλαισίου, [όρα (Φωτ. 27-5)], δείχνουν ότι δεν είναι τέκνημα λαϊκού τέκτονα. Υποθέτω ότι θα παραγγέλθηκε από τον ευεργέτη Γ.Δ. Καραγιάννη σε κάποιο μαρμαρογλυφείο στα Ιωάννινα, σαν αυτά που κάνουν παρόμοιες επιγραφές με σταυρούς για ταφικά μνημεία, για να σημάνει το αγαθοεργημά του, χάριν της υστεροφημίας του. Η πλάκα δεν εντοκίστηκε στην επί τούτου κατασκευασθείσα κόγχη/εσοχή της γέφυρας, [ιδε (Φωτ. 27-3)], γιατί θα έφθασε στο Πεκλάρι μετά την αποπεράτωσή της και οι διαστάσεις της (0,45x0,65 μ) ήταν μεγαλύτερες και δεν χωρούσε στη μικρή εσοχή/κόγχη. Κατ' ανάγκη, ο πρωτομάστορας την ενσωμάτωσε σε παρακείμενη στήλη που έκτισε προς τούτο, χαράσσοντας ο ίδιος αταίριαστα πάνω στο πλαίσιο της, ανορθόγραφα και με διαφορετικό τύπο γραμμάτων, «ΤΕΚΤΟΝ ΦΟΤΗ ΒΡΑΝΗΣΤΑ», για να διασώσει και το όνομά του.

4. Ο κ. Σπ. Μαντάς, εμβριθής μελετητής των Ηπειρωτικών γεφυριών, βρήκε, κατόπιν επιτόπιας επίσκεψης και έρευνας στη Βράνιστα (τώρα Τράπεζα), ότι ο τέκτων αυτός είναι ο Φώτης Λαλός, εξαιρετός τεχνίτης και άριστος λιθοδόχος. Πρέπει να γεννήθηκε στα μέσα του 19ου αιώνα και απεβίωσε το 1917. [Ιδε 18ο άρθρο "Ψάχνοντας το Φώτη ... Βράνιστα", εφημ. "Ηπειρωτικά Νέα", φύλλο 117/2000]. Το 1903 είχε ηλικία περί τα 50 έτη, υπεραρκητή για πρωτομάστορα.

5. Τέτοια εσφαλμένη εκδοχή, από Πυρσογιαννίτικη πηγή, που επιβεβαιώνει τη λαϊκή ρήση «τον

λύκο βλέπουμε, (εδώ την πλάκα/επιγραφή), τον τ'όρ'ο γυρεύουμε, (εν προκειμένω τις αμφιβόλες διηγήσεις τρίτων)», είναι η ακόλουθη: «Όσο για το γεφύρι που χτίστηκε το 1903 στο Πεκλάρι, στην άκρη του χωριού, με δωρεά του Γεωργίου Καραγιάννη, πρωτομάστορας ήταν ο Μήτρος Γκόρτσος (1859-1920) από την Πυρσόγιαννη. Καλός τεχνίτης με σπουδαίες δουλειές στο Δελβινο, στους Αγίους Σαράντα (Αλβανία) και στο Τσάμικο (Θεσπρωτία)». [Όρα βιβλίο του Πυρσογιαννίτη Νικ. Ι. Τσίπα (1910-2005) "Αναβάπτιμα στην προγονική κολυμβήθρα, στα βιώματα, την ιστορία και παράδοση της Πυρσόγιαννης", με καταχωρημένη επιστολή του Βασ. Παπαγεωργίου, Πυρσογιαννίτη]. Αυτή η λανθασμένη άποψη ανακυκλώνεται έκτοτε σε πολλούς ιστότοπους, ακόμη και σ' αυτόν του χωριού Πεκλάρι (τώρα Πηγή).

6. Είναι απορίας άξιο γιατί στο πόνημα "Πέτρινα γεφύρια στην Ελλάδα", του Αργ. Πετρονώτη, ανάπτυπο, Κ.Π.Ε. Κόνιτσας, 2005, αναγράφεται ότι στην προκειμένη γέφυρα το αναγραφόμενο στην πλάκα όνομα είναι ενός πελεκάνου τεχνίτη. Ο επηρεασμός, και η παραπλάνηση βέβαια, εκ των γραφών της σημείωσης 5 τις οποίες επικαλείται, καθώς και από την Πυρσογιαννίτικη δοξασία ότι «οι Πυρσογιαννίτες έκτισαν τον κόσμο», είναι καταφανής. Η άποψη αυτή, μαζί με το απόσπασμα της σημείωσης 5, σωστά αποσιωπήθηκε, μάλλον ως εσφαλμένη, στο νεότερο βιβλίο "Μαστόροι Χίτες από τα μαστοροχώρια της Κόνιτσας", των Αργ. Πετρονώτη - Βασ. Παπαγεωργίου, Ιωάννινα 2008.

7. Είναι το βιβλίο "Τα πετρογιόφυρα της Ηπείρου", Ιωάννινα 2012/3, σελ. 78-79, της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου (Περιφέρεια Ηπείρου).

Αθήνα, 04-02-2017

Θωμάς Β. Ζιώγας

Email: thovaziogas@gmail.com

Αφιέρωμα του περιοδικού στον όσιο Παΐσιο τον Αγιορείτη

Ο Άγιος Παΐσιος, ο Άγιορείτης

Του πρωτοπρεσβύτερου ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΑΤΣΗ

Διδαχές αγίου Παΐσιου

Ο άγιος Παΐσιος υπήρξε μεγάλος δάσκαλος τής πνευματικής ζωής. Οί διδαχές του έντυπωσίαζαν και οί άπαντήσεις πού έδινε σέ διάφορες έρωτήσεις ίκανοποιούσαν τούς άνθρώπους. Παραθέτουμε στή συνέχεια μερικές διδαχές πού αναφέρονται στή χριστιανική αγάπη:

Ο γέροντας έλεγε ότι ή αγάπη πρós τόν θεό μοιάζει με φωτιά πού πολλές φορές τó σωμα τού άνθρώπου δέν μπορεί νά άντέξει. Ο άνθρωπος αισθάνεται τά κόκκαλά του νά λιώνουν σάν λαμπάδες.

Ο θεός έρωσ είναι άνώτερος άπό τήν αγάπη. Είναι ή καλή τρέλα, πού δύσκολα περιγράφεται. Ο γέροντας έλεγε: «Η άκριβή αγάπη πρós τόν Θεό, με τις δυσίες της γλυκοβράζει τήν καρδιά, και σάν τόν άτμό πετιέται ό θεός έρωσ, ό όποιος δέν μπορεί νά συγκρατηθεί και ένώνεται με τόν Θεό».

Είπε ό γέροντας: «Όταν ό θεός δώσει τήν αγάπη του σέ μία ψυχή, αυτή δέν άντέχει, πέφτει κάτω. Τότε δέν ζητά τίποτε άλλο. Θέλει νά αφήσει τά πάντα και νά κλειστεί σέ μία σπηλιά».

Τό μαρτυρικό φρόνημα τής Έκκλησίας δέν είναι κατανοητό, και άρα άποδεκτό, άπό τούς σημερινούς χριστιανούς, γιατί ή πίστη τους δέν είναι στό βαθμό πού θά έπρεπε. Ο γέροντας μιλούσε για τó μαρτύριο, πού γίνεται πανηγύρι, όταν ύπάρχει σφοδρή αγάπη πρós τó Χριστό. Μιλούσε για θείο έρωτα, πού παίρνει τήν καρδιά και τó νοϋ τού άνθρώπου και τού δίνει τήν ιερή τρέλα, πού δέν έπηρεάζεται άπό τούς σωματικούς πόνους. Τό μαρτύριο τότε είναι πηγή χαράς.

Ίδιαίτερα άποκαλυπτικά ήταν τά πνευματικά βιώματα τού γέροντα, τά όποια έμπιστευόταν σέ ελάχιστους άνθρώπους και πάντα υπό έχεμύθεια. Για τó θείο έρωτα έλεγε: «Εάν φουντώσει στήν ψυχή τού νέου, είναι τόσο πολύ

θερμός πού έχει τή δύναμη νά καίει κάθε άλλη επιθυμία και κάθε άσχημη είκόνα. Όταν άνάψει αυτή ή φωτιά, τότε αισθάνεται και τις θείες εκείνες ήδονές, πού δέν μπορεί κανείς νά τις συγκρίνει με καμιά άλλη ήδονή. Όταν γευθεί τó ούράνιο εκείνο μάννα, δέν θά τού κάνουν καμιά έντύπωση πλέον τά άγρια ξυλοκέρατα. Γι' αυτό πρέπει νά πιάσει γερά τó τιμόνι και νά κάνει τó σταυρό του και νά μη φοβάται».

Συγκλονιστική είναι ή ακόλουθη έξομολόγηση τού γέροντα: «Είναι δυνατό στόν άνθρωπο νά έχει μέσα του πάντα τήν φλόγα τής θεϊκής αγάπης. Έγώ είχα συνέχεια αυτήν τήν ούράνια γλυκύτητα. Καιγόμουνα όλόκληρος και τά κόκκαλά μου γίνονταν σάν άναμμένες λαμπάδες. Όταν έπρεπε νά κάνω κάτι ή νά πάω κάπου, βίαζα τόν έαυτό μου νά βγώ άπ' αυτήν τήν κατάσταση. Πολλές φορές άπό τήν γλυκύτητα αυτή τήν ούράνια έπεφτα κάτω. Τώρα μετατράπηκε αυτό σέ πόνο για τόν κόσμο. Πονάω για τόν κόσμο και μέρα με τήν μέρα μεγαλώνει αυτός ό πόνος. Λιώνω κυριολεκτικά».

Ο γέροντας διηγήθηκε μιá τρομακτική ιστορία άπό τήν περίοδο πού ύπηρετούσε στρατιώτης και συμμετείχε σέ πολεμικές έπιχειρήσεις: «Σέ μιá μάχη είχα σκάψει μιá μικρή λακκούβα. Έρχεται ένας και μου λέει: "Νά μπώ κι έγω;" Στριμώχθηκα και με δυσκολία χωρέσαμε. Έρχεται και άλλος. Τόν άφησα και αυτόν και έγω βγήκα έξω. Σέ μιá στιγμή με παίρνει ένα βλήμα ξυστά στό κέφαλι. Δέν είχα κράνος, φορούσα μόνο κουκούλα. Πιάνω με τó χέρι μου τó κεφάλι, δέν βλέπω αίματα. Τό ξαναπιάνω τίποτα. Τό βλήμα είχε περάσει ξυστά άπό τó κεφάλι μου και είχε ξυρίσει μόνο τά μαλλιά και έκανε μιá γραμμή έξι πόντους φάρδος χωρίς μαλλιά και ούτε γρατζουνιά δέν άφησε».

Ο γέροντας πρόθυμα βοηθούσε πνευματικά τούς νέους μοναχούς και τούς εύχόταν νά είναι άφοσιωμένοι στήν άγιορείτικη παράδοση. Είναι έκφραστικός ό λόγος του: «Εγώ νά γίνω φυτόχομα, για νά αναπτυχθεί και νά καρποφορήσει ένας νέος μοναχός».

Είπε ό γέροντας: «Στήν έρημο αισθάνεται κανείς τόν έαυτό του μικρό, και όταν συναντήσει άνθρωπο, τού δείχνει μεγάλη αγάπη έστω κι αν είναι άγνωστος».

4. Ο άγιος Παΐσιος και η Κόνιτσα

Ἡ Κόνιτσα καυχᾶται γιὰ τὸν ἅγιό της.

Ἡ ἱερὰ μονὴ Στομίου ἐπίσης ἀπέκτησε ἕναν πνευματικὸ στύλο, ἀφοῦ ἐκεῖ μόνασε μία τετραετία (1958-1962). Οἱ σαρκικοὶ συγγενεῖς του εἶναι ἰδιαίτερα χαρούμενοι, ὅπως καὶ ὅσοι ἀπὸ μᾶς τὸν εἶχαμε γνωρίζσει.

Παράλληλα πολλοὶ παράγοντες τῆς πόλης (Δῆμος, σύλλογοι καὶ ἄνθρωποι ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὸν τουρισμὸ) ἐνδιαφέρονται γιὰ νὰ ἀξιοποιήσουν τὸ μεγάλο ἅγιο ὡς “τουριστικὸ προϊόν”, δηλαδή νὰ γίνεῖ ἡ πόλη πόλος ἔλξης Ἑλλήνων καὶ ξένων τουριστῶν. Πρόκειται προφανῶς γιὰ ἕνα σοβαρὸ καὶ εὐαίσθητο θέμα, γιὰτὶ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ξεχάσουμε τὸν ἅγιο καὶ νὰ σκεφτόμαστε μόνον τοὺς τουρίστες. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι ὁ ἅγιός μας ποτὲ δὲν θὰ ἤθελε νὰ γίνεῖ ἀξιοθέατο τῆς περιοχῆς. Ὅπως καὶ ἡ μονὴ Στομίου δὲν πρέπει νὰ γίνεῖ τουριστικὸς προορισμὸς μὲ χαρακτηριστὰ φυσιολατρικὸ καὶ οἰκολογικὸ. Ἀντίθετα, πρέπει νὰ εἶναι προσκυνηματικὸς τόπος, ὅπου οἱ ἄνθρωποι θὰ θυμοῦνται τὸν ἅγιο καὶ θὰ ζητοῦν τὶς πρεσβεῖες του.

Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀναφέρω καὶ ἕνα ἄλλο σχετικὸ θέμα. Πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ ὑπάρχει ἐλεύθερος ἀμαξιτὸς δρόμος πρὸς τὴ μονὴ Στομίου, γιὰ νὰ διευκολύνονται οἱ προσκυνητῆς, χωρὶς νὰ παρακαλοῦμε δασάρχες καὶ οἰκολόγους νὰ μᾶς ἐπιτρέψουν. Ἦδη ὁ δρόμος ὑπάρχει καὶ ἀπλὰ χρειάζεται βελτίωση σὲ μερικὰ σημεῖα. Καὶ ἂς μὴν ἀνησυχοῦν μερικοὶ γιὰ τὰ πλατάνια ποὺ κινδυνεύουν ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα, τὴν ὥρα ποὺ κάτω ἀπὸ τὸ παλιὸ γεφύρι ὑπάρχουν περισσότερα πλατάνια, δίπλα στὸν κεντρικὸ δρόμο. Μήπως πρέπει κι ἐκεῖ νὰ ἀπαγορεύσουμε τὴν κυκλοφορία αὐτοκινήτων; Ἡ μήπως τὰ πλατάνια τοῦ ἐθνικοῦ δρυμοῦ ἔχουν μεγαλύτερη ἀξία ἀπὸ τὰ ἄλλα;

Πολλοὶ προσκυνητῆς τοῦ Στομίου εἶναι μεγάλης ἡλικίας καὶ χρειάζεται νὰ διευκολυνθοῦν. Ἐνῶ οἱ φυσιολάτρεις καὶ οἱ οἰκολόγοι εἶναι νεαροὶ καὶ δὲν ἔχουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ «Περιβολάκι τῆς Παναγίας», ὅπως ὀνόμαζε ὁ ἅγιος Παΐσιος τὴ μονὴ Στομίου.

Εὐχομαι ὁ ἅγιος Παΐσιος νὰ εἶναι πνευματικὸς ὁδηγὸς μας καὶ θερμὸς πρεσβευτῆς μας πρὸς τὸν Θεόν.

«Παλιές Κονιτσιώτικες Ιστορίες
οι Βλάχοι και το φέρετρο

† Αναστάσιος Ευθυμίου

(Ἡ εὐθύμη ἱστορία ποὺ θ' ἀφηγηθούμε συνέβηκε ἐδῶ καὶ εικοσιπέντε-τριάντα χρόνια)

Ἡ ζωὴ ἦταν ἀκόμα δύσκολη τὸν καιρὸ ἐκεῖνο, στα πρώτα μεταπολεμικὰ χρόνια καὶ με πολὺ κόπο ἐβγαῖνε τὸ καρβέλι. Ὁ Τάκης ὁ Βαγενάς εἶχε ἕνα φορτηγὸ αὐτοκίνητο, ἕναν παλιοκαρνάβαλο με τὸ Λουκά τὸ Μάλιακα βοηθὸ του καὶ κυνηγοῦσαν τὴ δουλειὰ καὶ τὸ ἀγῶγι με τὸ ντουφέκι ποὺ λέει ὁ λόγος. Πατούσαν καὶ περπατοῦσαν ὅλους τοὺς παλιόδρομους. Ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ δὲν ὑπῆρχε ἡ σημερινὴ ἐθνικὴ οδὸς Κονίτσης-Νεαπόλεως καὶ ἐπικοινωνοῦσαμε με τὴ Μακεδονία μέσω τῆς Φούρκας μ' ἕναν ἀπλὸ ορεινὸ κωματόδρομο ποὺ ελάχιστα βελτιώθηκε μέχρι σήμερα..

Μία φθινοπωρινὴ μέρα λοιπὸν ξεκίνησαν ὁ Τάκης ὁδηγὸς κι ὁ Λουκάς βοηθὸς ἀγωγισμένοι ἀπὸ δύο κάτω-Κονιτσιώτες πρόσφυγες καὶ φορτωμένοι με πεπόνια γιὰ τὸν ἀνήφορο. Πρώτος σταθμὸς τοὺς τὸ Κεράσοβο. Πούλησαν κάμποσο πράμα καὶ κατόπι τράβηξαν γιὰ τὴ Φούρκα με τὴν ἐλπίδα νὰ ξεπουλήσουν. Τα πεπόνια ὅμως δὲν ἦταν καὶ τόσο καλὰ καὶ πολὺ λίγα πουλήθηκαν. Στὸ τέλος οἱ πρόσφυγες τὰ κανόνισαν τσιάκα-μπαράκα, τὰ κράτησε ὁ Τάκης γιὰ λογαριασμὸ του κι αὐτοὶ πήραν τὰ χρήματά τοὺς καὶ τὸ δρόμο τῆς επιστρο-

φῆς γιὰ τὸ Κεράσοβο με τὰ πόδια.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Τάκης με τὸ Λουκά πήραν σβάρνα ὅλα τὰ βλαχοκῶρια Σαμαρίνα, Σμίξη καὶ λοιπά, ἀλλὰ δὲν κατόρθωσαν νὰ ξεπουλήσουν. Οἱ βλάχοι τοὺς τάλεγαν κουργουμπῆτια (κολοκύθια) καὶ δὲν ἀγόραζαν.

Τελικὰ κατέληξαν στα Γρεβενὰ ὅπου τὰ πούλησαν ὅσο-ὅσο σ' ἕνα μανάβη καὶ ὁ Τάκης συμφώνησε μ' ἕναν ξυλέμπορο νὰ του μεταφέρουν ἑκατὸ κυβικὰ ξυλεῖα ἀπὸ τὴν Ἀβδέλα ὡς τὰ Γρεβενὰ.

Ἀρχισαν λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα καὶ σε μία βδομάδα περίπου, με ἐντατικὴ ἐργασία, τὴν εἶχαν σχεδὸν μεταφέρει, ὅταν ἐπιασαν ξαφνικὰ οἱ πρώτες βροχῆς καὶ ὁ δρόμος ἀρξισε νὰ γίνεταὶ δύσβατος.

Πηγαίνοντας γιὰ τὸ τελευταῖο τοὺς φορτίο, συνάντησαν σε μία ἀνηφορῖα τὸ φορτηγὸ κάποιου Ντουσίκα ποὺ ἐκελούσε τὸ δρομολόγιο τῶν ἀγόνων γραμμῶν, ποὺ εἶχε κολλήσει σὲ τὶς λάσπες καὶ ἦταν ἀδύνατο νὰ συνεχίσει γιὰτὶ δὲν εἶχε μπροσπινὸ διαφορικὸ. Πῆρε λοιπὸν ὁ Τάκης τοὺς δύο μοναδικούς ἐπιβατῆς, ἕναν ἄντρα καὶ μία γυναῖκα ποὺ προορίζονταν γιὰ τὴν Ἀβδέλα, ἔβαλε καὶ ὅ,τι ἐμπορεύματα τοῦ ἔδωσε ὁ Ντουσίκας καὶ

ξεκίνησαν.

Αφού οι επιβάτες μπήκαν μπροστά, ο Λουκάς αναγκαστικά ανέβηκε στην καρότσα. Είχε αρχίσει να ψιλοβρέχει και μουσαμά δεν είχε για να σκεπαστεί. Ανάμεσα στα άλλα εμπορεύματα ήταν κι ένα αδειανό φέρετρο που προοριζόταν για ένα γέρο που είχε πεθάνει στην Αβδέλα.

Σ' αυτό λοιπόν σκέφτηκε ο Λουκάς να ζητήσει καταφύγιο από την ψιλοβροχούλα. Και χωρίς διόλου να χασομερήσει κώνεται μέσα, ξαπλώνει φαρδύς-πλατύς, βάζει και το καπάκι από πάνω και κουρασμένος καθώς ήταν το ... κόβει στον ύπνο.

Οδηγώντας το αυτοκίνητο ο Τάκης συναντάει, ύστερα από κάμποση ώρα δυό βλάχους πεζοπόρους που τον σταμάτησαν.

- Για πού πατριώτη, τον ρώτησαν.

- Για την Αβδέλα.

- Μας παίρνεις κι εμάς; κι ό,τι κάνει θα σε πληρώσουμε.

- Σας παίρνω, αλλά όπως βλέπετε έχω άλλους μπροστά, θ' ανεβήτε στην καρότσα.

- Ανεβαίνουμε.

Πιάστηκαν, σκαρφάλωσαν, πήδησαν μέσα και βολεύτηκαν σε μια γωνιά. Το αυτοκίνητο ξεκίνησε κι εκείνοι τυλίχτηκαν με τα ταλαγάνια τους για να προφυλαχτούν από την ψιλοβροχή.

Σε μια στιγμή είδαν το φέρετρο κι άρχισαν να αναρωτιούνται ποιός να ήταν ο πεθαμένος συγχωριανός των

που τον μετέφεραν για θάψιμο. Υπέθεσαν πάντως ότι ήταν σφραγισμένο και δεν δοκίμασαν από περιέργεια να το ανοίξουν.

Έξαφνα όμως καθώς κοντοζύγωναν προς την Αβδέλα βλέπουν με τρόμο και κατάπληξη το σκέπασμα του φέρετρου να ανασπκώνεται κι' ... ένα χέρι να ξεπροβάλλει έξω και να κινείται σαν ... ζωντανό.

Αν και θεόρατοι άντρες οι καφροβλάχοι τρομοκρατήθηκαν κυριολεκτικά νομίζοντας πως ξαναζωντάνεψε ή βρυκολάκισσε ο πεθαμένος. Έριξαν ταυτόχρονα μια κραυγή τρόμου και οι δυό μαζί και μ' ένα πήδημα βρέθηκαν έξω από τ' αμάξι ψηλά σ' ένα σωρό από φτέρες.

Κάτι πήρε το μάτι του Τάκη. Δυό μαύροι ίσκιοι σα να φάνηκαν στον καθρέφτη. Αλλά στην αρχή δεν κατάλαβε. Σαν προχώρησε καμιά πεντακοσαριά μέτρα όμως σταμάτησε, κατέβηκε και πήγε πίσω από την καρότσα. Κοιτάει για τους βλάχους, δεν τους βλέπει πουθενά. Αναζητάει με το μάτι του το Λουκά, άφαντος κι αυτός!

Τον φωνάζει, «Λουκά, Λουκά! και με έκπληξη βλέπει: να ... σπκώνεται το σκέπασμα και να πετάζεται μέσα από το φέρετο ο σύντροφός του.

- Τι διάολο έκαμνες εκεί μέσα, τον ρώτησε, στην κάσα ήβρες να κωθείς;

- Γιά, μπήκα μέσα για να μη βρέχομαι και με πήρ' ο ύπνος.

- Κι οι βλάχοι πούχαμαν μέσα τι έγι-

ναν;

- Ποιοί βλάχοι;

- Κοιμούσουν φαίνεται και δεν πήρες χαμπέρι. Είχ' ανεβάσει δυό βλάχους στην καρότσα, κι εδώ παραπίσω πήδηξαν κάτω, αλλά γιατί; Μήπως έκανες, τίποτα εσύ και τους ανατρόμαξες;

- Α! ναι. Μισαποκοιμισμένος καθώς ήμουν μέσα στην κάσα, ανασήκωσα λίγο το καπάκι κι έβγαλα όζω το χέρι μου να ιδώ αν βρέχει. Άκουσα τότε μια κραυγή κι ένα θόρυβο, αλλά νόμισα πως έβλεπα όνειρο στον ύπνο μου.

- Αυτό ήταν! Σε νόμισαν για πεθαμένο και χέ... από το φόβο τους. Δεν πιστεύω να σκοτώθηκαν, αλλά αν τσάκισαν κανένα χέρ' κάνα ποδάρι...

- Και τώρα τι κάνουμε, ρώτησε ο Λουκάς.

- Ο δρόμος δε χωρεί να κάνουμε μανούβρα να γυρίσωμε πίσω. Πάμε να φύγωμε και στο γύρισμα αν τους βρούμε τραυματίες τους παίρνουμε για τα Γρεβενά. Και τράβηξαν για την Αβδέλα.

Στους άλλους δυό που τον ρώτησαν, γιατί σταμάτησε, ο Τάκης απάντησε πως κατέβηκαν οι βλάχοι.

Έφτασαν στο χωριό, κατέβηκαν οι επιβάτες κατέβασαν και τα πράγματα και φόρτωσαν στα γρήγορα το τελευταίο φορτίο της ξυλείας και με τη δικαιολογία πως φοβόνταν μη δυναμώσει η βροχή και αποκλειστούν, έφυγαν χωρίς καθυστέρηση. Αγωνιούσαν να ιδούν τι απέγιναν οι βλάχοι.

Όταν έφτασαν όμως στον τόπο που

είχαν πηδήσει δε βρήκαν ούτε ψυχή. Το μόνο σημάδι ήταν οι τσαλακωμένες φτέρες από το πήδημα.

Στενοχωρημένοι τραβήξαν για τα Γρεβενά και όποιον συναντούσαν στο δρόμο σταματούσαν και τον ρωτούσαν με τρόπο μήπως έμαθε αν συνέβηκε κανένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα στην περιοχή.

Το ίδιο κάνανε και στα Γρεβενά που ξεφόρτωσαν, καθώς και στην επιστροφή, ως τη Σαμαρίνα ρωτούσαν συνεχώς με τρόπο, αλλά κανένας δεν τους πληροφορήσε για κάτι τέτοιο.

Ο Τάκης μάλιστα αγόραζε και για αρκετές ημέρες Μακεδονικές εφημερίδες από τα Γιάννενα για να ιδεί μήπως έγραφαν τίποτε σχετικό, δεν ψύχαζε. Μόνο ύστερα από καιρό, που συνάντησε Περιβολιώτες και Αβδελιώτες και πληροφορήθηκε θετικά ότι δεν είχε συμβεί κανένα δυστύχημα στα μέρη τους του γύρισ' η καρδιά στον τόπο της.

Όσο για τους δυό τρομοκρατημένους βλάχους, φαίνεται πως φτηνά και με τίποτε ελαφρά γδαρσίματα και γρατσουνίσματα τη γλίτωσαν πηδώντας από το αυτοκίνητο και τράβηξαν πεζοί για την Αβδέλα που άλλωστε ήταν κοντά. Και ασφαλώς σαν πληροφορήθηκαν, πως το φέρετρο του πεθαμένου συγχωριανού τους ήταν αδειανό από τα Γρεβενά, δεν μολόγησαν πουθενά το πάθημά τους για να μη τους πάρουν στο ψιλό γαζί.

Ο ΤΑΣΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Το παραπάνω ευθυμογράφημα αναδημοσιεύουμε στο σημερινό τεύχος ως πνευματικό μνημόσυνο με τη συμπλήρωση 18 χρόνων από τότε που έφυγε από τη ζωή...

Ο αείμνηστος Τάσος ήταν ένας «αφανής ήρωας» των γραμμάτων. Χωρίς πανεπιστημιακές περγαμνές, βιοπαλαιστής ρολογάς για το ζην, αλλά με πολύ μεράκι στη μελέτη και το γράψιμο για «το ευζήν».

Μόνος του έμαθε Αγγλικά, Ιταλικά, Γαλλικά, μιλούσε Αλβανικά, έμαθε ακόμα και τα παλιά Τούρκικα (Αραβικά) για την αποκρυπτογράφηση τούρκικων επιγραφών.

Έγραψε ιστορικές μελέτες και διηγήματα που δημοσιεύτηκαν σε βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες.

Συνεργάτης στο περιοδικό «ΚΟΝΙ-

ΤΣΑ» από την πρώτη έκδοση, συνέχισε, παρά τα προβλήματα υγείας, ως το τέλος της ζωής του.

Για το πολύτιμο έργο του, ο αείμνηστος Τάσος, τιμήθηκε από το Δήμο Κόνιτσας στις 3/12/1995 σε ειδική τελετή. Ήταν μια ηθική ανταμοιβή στον ακάματο εργάτη του πνεύματος «εν ζωή». Ευτυχώς που προλάβαμε, γιατί στον τόπο μας τις περισσότερες φορές τιμούμε, κάποιους ανθρώπους που προσφέρουν, μετά το θάνατο... Στην εκδήλωση μίλησε διεξοδικά για το έργο του η φιλόλογος Κατερίνα Τσούβαλη.

Ο Τ.Ε. συμμετείχε σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες στην Κόνιτσα και ήταν από τους πρώτους που οργάνωσαν την Ορειβατική Ομάδα η οποία σύντομα αναβαθμίστηκε σε Σύλλογο.

Εμείς οι παλαιότεροι, που ανεβήκαμε πολλές φορές στις βουνοκορφές μαζί του, θυμούμαστε τις ευχάριστες εκείνες εκδρομές με το ανεξάντλητο χιούμορ και τις πικάντικες ιστορίες του...

Στην εξόδιο τελετή (1-7-99) που έγινε στο χωριό του Βούρμπιανη, παρέστησαν: ο Μητροπολίτης κ. Ανδρέας, ο Αρχιμ. π. Ιωήλ, ο Δημοσθ. Σκούφιας, εκπρόσωπος της Ένωσης Κονιτσιωτών Ιωαννίνων, ο υπεύθυνος του περιοδικού μας και πολύς κόσμος.

Είχαμε προτείνει τότε στο Δήμο να φροντίσει για την αξιοποίηση του έργου του και να δοθεί το όνομά του σε οδό της πόλης, τιμώντας τον μ' αυτόν τον τρόπο και μετά θάνατο.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΗΝ ΑΝΗΦΟΡΙΑ

ΗΛΙΑ ΑΝΔΡΕΟΥ

(τελευταίο)

Ηεύχνη φράση «Όρθρου βαθέος» Πασχάλιο αναστάσιμο τροπάριο και χρονικά προσδιορίζει την φυγή του σκότους και τον ερχομό του φωτός. Σε άλλους καιρούς τέτοια ώρα στο λυκαυγές η πληπληθής γειτονιά, άνθρωποι και υποστατικά, ήταν επί ποδός. Φωνές των αφεντάδων, βελάσματα, κλιμιντρίσματα αλόγων σηματοδοτούσαν την έναρξη του αγροτουβουκουλικού καθημερινού βίου.

Παρότι με πήραν τα μεσάνυχτα με την ανάγνωση της «Δευτέρας Παρουσίας» του Ραΐνε Μαρία Ρίλκε εν τούτοις ο λίγος ύπνος μου εδώ στο ορεινό Παλαιοσέλλι με το πλούσιο καθαρό οξυγόνο και την ξερή ατμόσφαιρα ήταν αρκούτως χορταστικός. Η πάλευκκ αλλά και βαρεία ως πολική αρκούδα φλοκάτη με κράτησε ζεστό και δεν ένοιωσα το κρύο που έξω συμπεραίνω πως θα είναι κάτω από το μηδέν. Δεν θα βιαστώ για το σημερινό μου πρόγραμμα πριν σκάσει ο ήλιος πάνω από το Γιουλτουβιάνου στα ανατολικά του χωριού.

Σκαλίζω την κόβολη που στα σωθικά της κρατούσε αρκετά κάρβουνα. Με λίγα προσανάμματα και με ξύλα που περίσσεψαν από το βράδυ η συντρόφισσα φωτιά και πάλι παρούσα ζηλευτή και ολόθερμη.

Τραβώ τις βαριές κουρτίνες. Η πρώτη

ηλιακίδα δειλά και ακνά μπαίνει στο μαντζάτο, πρέπει να βιαστώ να ντυθώ γιατί έξω με περιμένει το ερωτικό παιχνίδισμα του εξ ανατολών ήλιου με την απέναντι στα δυτικά πολυκέντητη Τύμφη ή άλλως Καμήλα.

Ο ήλιος ζηλεύει το πάλευκο φόρεμά της δεν αντέχει σε τόση ομορφιά, της στέλνει μηνύματα πως θα της το κλέψει και με την θέρμη του θα της το αφαιρέσει.

Εκείνη ψυχρότατα του ανταπαντά πως αυτό θα γίνει από τον Απρίλιο και μετά. Τελικά το μόνο που καταφέρνει ο ήλιος είναι να ροδίσει το πάλευκο φόρεμα.

Σε αλλοτινές εποχές, σε αλλοτινούς νεανικούς χρόνους τότε που με είχε καθυποτάξει ο Γερμανικός Ρομαντισμός ως μοναχικός λύκος του Έρμαν Έσσε τραβούσα για τις ανηφορίες του Σμόλικα μην έχοντας συναίσθηση κινδύνων και απρόβλεπτων καταστάσεων. Το ίδιο πνεύμα του ρομαντισμού ακολουθώντας η γερμανική νεολαία του μεσοπολέμου, βάδιζε μερόνυχτα στα βουνά επισκεπτόμενη παράλληλα τις πανέμορφες μεσαιωνικές πόλεις. Σήμερα παρά το γεγονός ότι ο ρομαντισμός μου δεν με εγκατέλειψε, τα βήματα με οδηγούν στον Ιερό Ναό της Αγίας Παρασκευής. Εκεί με περιμένει δουλειά στο εκκλησιαστικό μουσείο στο άνω διάζωμα του γυναικωνίτη και πέραν αυτού θα επικεντρωθώ στην ανακάλυψη και αντιγραφή επιγραφών μνημοσύνης.

Το υπερμεγέθες κλειδί κροταλίζει τραβώντας τον σύρτη και ο κρότος πέφτει βαρύς εντός και εκτός του Ιερού Ναού. Με τυλίγει το μισοσκόταδο και η απόλυτη σιγή. Διαισθάνομαι την μυστική και ειρηνική συνύπαρξη των ορατών και αοράτων ψυχών των προαπελθόντων πατέρων και αδελφών. Χρησιμοποιώ το σύνολο του φωτισμού ακόμη και τους προβολείς της οροφής. Και ιδού ενώπιον των οφθαλμών μου ο ορατός κόσμος ως ένα μυστήριο ξένο και παράδοξο. Οι δύο κλίμακες πέτρινη και ξύλινη με οδηγούν στον άνω γυναικωνίτη και σήμερα εκκλησιαστικό μουσείο, ένας χώρος που προσφέρεται για περισυλλογή και σε οδηγεί σε αναστοχασμό.

Ερευνώντας τα παλαιά εκκλησιαστικά βιβλία δεν αντελήφθηκα ποτέ κύλησε χρόνος δύο ωρών. Εποπεύω από το καφασωτό το κάτω μέρος του κυρίως Ι. Ναού. Παρατηρώντας το υπέροχο δάπεδο από γκριζοπράσινες πλάκες αναστοχάζομαι την αντίθετη εικόνα τότε που το δάπεδο καλύπτονταν από εκατοντάδες πιστούς γέροντες, άνδρες, έφηβους παιδιά με σκυφτούς «των εαυτών αυχένες» «μέτοχοι γενόμενοι της Ιεράς και Θείας Λειτουργίας». Αναστοχάζομαι την Μικρή και Μεγάλη Είσοδο με το σύνολο των εξαπέργων να κρατούν παιδιά πέντε τον αριθμό ακολουθούμενων από τέσσερις ιερείς ενδεδυμένους τα εξ Οδησού βαρύτιμα ιερά άμφια. Και να που στον αναστοχασμό των εικόνων παρεμβάλλεται ένας ψίθυρος αντιληπτός έως επάνω.

«Τον άρτον ημών τον επιούσιον δός

ημίν σήμερα». Δύο χιλιάδες χρόνια μας χωρίζουν από την διατύπωση της Κυριακής Προσευχής που για τους προπάτορές μας ήταν ο πλέον Ιερός Κώδικας ηθικής διαβίωσης. Οι προπάτορές μας βρίσκονταν σε θέση «ικετών» ενθυμούμενοι πως έπρεπε να αποκτήσουν τον άρτον τον καθημερινό με τον ιδρώτα του προσώπου τους. Με πολύ καρτερία, υπομονή και ελπίδα περίμεναν να υποχωρήσει η αρχαία κατάρα του μόχθου της ανάγκης. Και πριν ο Θεός ανταποκριθεί στους ικέτες του χθές, εδώ και έναν αιώνα ο καπιταλισμός πρόλαβε να καθουσιάζει και να πείσει τον άνθρωπο πως με την ευφυΐα του και τις ικανότητές του θα είχε την δυνατότητα να απολαύσει χίλια δύο αγαθά διαρκώς πολλαπλασιαζόμενα. Ο άνθρωπος χωρίς να το διαισθανθεί απαλλάχθηκε από τα δεσμά της ανάγκης αλλά στην κυριολεξία τον τύλιξαν τα δεσμά της υπεραφθονίας αγαθών και τοιοιτοτρόπως εμφανίσθηκε η έννοια της «αλλοτριώσεως». Όλα καταμαρτυρούν πως ο δυτικός χριστιανικός κόσμος ενώ κάποτε διεκδικούσε την απαλλαγή από τον μόχθο, τελικά ξαναμπήκε ηθελημένα στο ζυγό. Φυσικά δεν υφίσταται το δίλημμα αν θα πρέπει να επιλέξουμε έναν εκ των δύο ζυγών. Ο Δυτικός πολιτισμός έχει να επιδείξει τεράστια επιστημονική-τεχνολογική εξέλιξη την οποία όμως δεν ακολούθησε ανάλογη απογείωση του πνεύματος.

Το ζήτημα της υπαρξιακής ελευθερίας είναι επίκαιρο όσο ποτέ άλλοτε. Κλείοντας τον κύκλο μελέτης των φιλοσόφων του Υπαρξισμού απεκόμισα ουκ ολίγα. Το

τελικό συμπέρασμα όμως είναι πως και εκείνοι δεν είχαν πείσει τους εαυτούς των για την ορθότητα των συμπερασμάτων τους.

Απόδειξη η αντιπαράθεση των κορυφαίων Χούσερλ διδασκάλου και Χαϊντέγκερ μαθητή. Εν τέλει οι Υπαρξιστές φιλόσοφοι καθιέρωσαν την καθολική προτροπή «Γίνε ο εαυτός σου» κάτι το οποίο ειπώθηκε από τον Ιησού ο οποίος προέτρεψε τον πλούσιο νέο να αποδεσμευτεί από τα υπάρχοντά του. Ο εκκεντρικός ποιητής και θεατρικός συγγραφέας Όσκαρ Ουάιλντ στο βιβλίο του «Η ψυχή του ανθρώπου στο Σοσιαλισμό» γράφει «Η πύλου του Αρχαίου κόσμου έγγραφε - Γνώθι σ' Αυτόν - η πύλη του Χριστιανικού Κόσμου γράφει - Γίνε ο εαυτός σου-, Αναμφισβήτητα οι Υπαρξιστές μόχθησαν να αποκωδικοποιήσουν δύο βασικές υπαρξιακές έννοιες της Αλήθειας και της Ελευθερίας κάτι το οποίο είχε κάνει πριν δύο χιλιάδες χρόνια ο Μέγας Διδάσκαλος Ιησούς «Γνωρίστε την Αλήθεια και η αλήθεια θα σας ελευθερώσει». Αναμφίβολα οι προπάτορές μας δεν αντιμετώπιζαν την υπαρξιακή κατάσταση της ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ ήτοι την απώλεια του εαυτού τους, δεδομένου ότι υπό την κατοχή τους είχαν τα απολύτως αναγκαία πράγματα προς επιβίωση. Ο Χριστιανο-Υπαρξιστής φιλόσοφος Γκαμπιέλ Μαρσέλ πορεύεται προς την υπαρξιακή έννοια της ελευθερίας μέσα απο δυσνόητα για τους μη μυημένους λεκτικά μονοπάτια άγνωστα στον κώδικα ηθικής του τι πρέπει και του τι δεν πρέπει. Στο κύριο έργο του «Το είναι και το

Έχειν» επισημαίνει: «Πιστεύω ότι εκείνοι που με μια ολοκληρωτική καθαρότητα ψυχής εκτιμούν ότι ο Χριστιανισμός οφείλει να είναι πρώτα απ' όλα κοινωνικός και μια διδασκαλία αλληλοβοήθειας πριν απ' όλα διαπράττουν μια σοβαρή και επικίνδυνη πλάνη». Ο ίδιος φιλόσοφος συνεχίζει με τις εξής σκέψεις:

«Όταν λέμε, λίγο ενδιαφέρει αυτό που σκέπτεσθε, από την στιγμή που ζείτε χριστιανικά, αυτό σημαίνει ότι γινόμαστε ένοχοι της μεγαλύτερης προσβολής απέναντι σε Εκείνον ο οποίος είπε. Εγώ είμαι η Οδός η Αλήθεια και η Ζωή. Στο πεδίο της Αλήθειας κατά πρώτο λόγο οφείλει να δοθεί ο θρησκευτικός αγώνας και με αυτό εννοώ ότι ο άνθρωπος θα δει μόνος του αν πρόδωσε τελικά τον προορισμό του, την αποστολή του και αν κέρδισε την Ελευθερία της ύπαρξής του».

Επίσης και ο Όσκαρ Ουάιλντ σχολιάζοντας την προτροπή του Ιησού προς τον νεανία «πούλησε τα υπάρχοντα και δόστα στους πτωχούς πρωτίστως» απέβλεπε στο να τον απαλλάξει και ελευθερώσει από τα βαρίδια της ύπαρξής του. Οι προπάτορές μας δέχονταν τον λόγο του Ιησού ανυπόκριτα και πρωτίστως καρδιακά. Σήμερα η καρδιά έχει υποχωρήσει μπρός στη δύναμη της λογικής και του ορθού λόγου που μας δίνουν την δυνατότητα του συμβιβασμού και της βόλευσης του αστικού κόσμου με δήθεν αρχές, ιδεολογίες, αξίες και ιδεολογήματα ενός προοδευτικού λόγου ο οποίος είναι ορφανός από πράξεις. Θα κριθούμε για τον ατελή αγώνα μας στη γνώση της αλήθειας και την κατάκτη-

ση της υπαρξιακής ελευθερίας.

Άραγε τι εστί αλήθεια και τι εστί ελευθερία.

Κρίνω πως η αλήθεια προσωποποιείται σε όλα τα ελλογα και μη όντα και στο υπέροχο θαυμαστό κόσμο που μας περιβάλλει η δε ελευθερία απαντάται στην ψυχή που αποσπάται από τον κόσμο ήσυχη και γαληνεμένη. Οι σκέψεις μου σέρπασαν την δυνατότητα να αποδώσω έργο. Πορεύομαι έξω από το χωριό. Ανεβαίνω στην Κάτρα-Αρόσια (Πέτρα Κόκκινη). Αγναντεύω πότε την Τύμφη πότε τα κάτω χέρσα χωράφια. Αναστοχάζομαι το βιβλίο του Τζώρτζ Σταϊνερ με τον διαzeugτικό τίτλο Τολστοί ή Ντοστογιέφσκι.

Ο πρώτος συγγραφέας της υπαίθρου, ο δεύτερος μέγας ψυχαναλητής του ανθρώπου της πόλης. Σταχυολογώ τα εξής: Ο πρώτος Επίλογός του Πόλεμος και Ει-

ρήνη (Τολστοί) επιβεβαιώνει την ταύτιση της ζωής στην υπαίθρο με την «καλή ζωή».

Στην Ανάσταση (Τολστοί) αποδίδεται εξάισια η επιστροφή στη γη που λειτουργεί ως φυσικό ισοδύναμο της αναγέννησης της ψυχής. Κατά τον Σταϊνερ στον Τολστοί η ζωή της υπαίθρου θεραπεύει το ανθρώπινο πνεύμα όχι μόνο με τη γαλήνια ομορφιά της αλλά και του ανοίγει τα μάτια για να δει την εκμετάλλευση που είναι εγγενής στην ταξική κοινωνία της πόλης.

Εν πολλοίς η αγάπη μου για την υπαίθρο και τις μικρές κοινωνίες οφείλεται στον Τολστοί. Βυθίζω το βλέμμα μου στα χωράφια. Αναλογίζομαι: η υπαίθρος έρημη χώρα, ο αστικός κόσμος στις πόλεις σε πλήρη σύγχυση και παρακμή. Τι μέλλει γενέσθαι; Ο Θεός να μας λυπηθεί.

30-6-1954. Θεμελίωση Ι. Ναού Αγ. Κων/νου Κόνιτσας (Αρχ. Μιράντας Καρατζήμου).

ΘΕΡΙΣΜΟΣ

ΟΧΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΤΣΙΦΛΙΚΑ ΑΛΛΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΟΠΛΩΝ

Ο Αύγουστος του 1947 όδευε προς το τέλος του κι από νωρίτερα, απ' τον Ιούνιο του ίδιου έτους, όλα σχεδόν τα χωριά της Επαρχίας Κόνιτσας, είχαν περιέλθει στον έλεγχο του Δημοκρατικού Στρατού των Ανταρτών, κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου (1947-1949).

Όπως ήταν επόμενο, τα δεδομένα άλλαξαν, η νέα τάξη πραγμάτων, που επικράτησε ισχυροποιήθηκε και οι μικροκοινωνίες των χωριών μας, που έτσι κι αλλιώς, ήταν κλειστές, εσωστρεφείς και απομονωμένες, τώρα απόκαμαν και αποκλείστηκαν πλήρως, από παντού, αφού δεν είχαν καμιά δυνατότητα επικοινωνίας και επαφής, με τον έξω απ' αυτά υπόλοιπο κόσμο.

Στο χωριό μου, τη Μόλιστα, η μονότονη, αγροτική ζωή τραβούσε το δρόμο της, αλλά, με μεγαλύτερο άγχος, πλέον, αφού η εκκλησία και το Σχολείο έκλεισαν, το Ταχυδρομείο και ο Σταθμός Χωροφυλακής σταμάτησαν να λειτουργούν, ο Τσοπάνος κι ο Αγροφύλακας έπαυσαν να σφυρίζουν, οι Καλαντζήδες και οι διάφοροι διερχόμενοι μικρέμποροι χάθηκαν, το Καφενείο και το Μπακάλικο του χωριού μανταλώθηκαν, οι δε Κυραντζήδες, με τα караβάνια τους δεν ξαναεμφανίστηκαν.

Εκτός αυτών στο άκουσμα και μόνον ότι έρχονται οι Αντάρτες, οι περισσότεροι άντρες του χωριού, άρον-άρον, το εγκατέλειψαν και κατέφυγαν στην Κόνιτσα.

Στο Τρίπατο κτήριο του Μιλτιάδη Νικά, που όλα τα προηγούμενα χρόνια, στεγαζόταν ο «Σταθμός Χωροφυλακής Μολίστας»,

έτσι έγραφε απέξω η Επιγραφή, τώρα εγκαταστάθηκε η «Πολιτοφυλακή», ένα αντίστοιχο τμήμα Ασφάλειας του Δημοκρατικού Στρατού, μ' έναν μόνιμο φρουρό, στην εξώπορτά του, μέρα-νύχτα. Ένα λεβέντη, ίσαμε και πάνω που λόγω του ύψους του, τον αποκαλούσαμε «Όλυμπο».

Μέσα απ' αυτό το κτήριο εκπορεύονταν και ελέγχονταν τα πάντα, δηλαδή όλες οι πληροφορίες, οι μετακινήσεις, οι έλεγχοι, οι ανακρίσεις, οι εξακριβώσεις και τα παρόμοια, όλα περνούσαν από εκεί, ή εκεί κατέληγαν.

Έφτανε ο Σεπτέμβριος και τα σιάρια στους σιτοβολώνες της Δυτικής Μακεδονίας, έμειναν ακόμα αθέριστα, γιατί, οι κάτοικοι όλων των γειτονικών χωριών, των όμορων Νομών Κοζάνης και Καστοριάς, τα είχαν εγκαταλείψει, αφήνοντας, τα σπίτια τους, τα χωράφια τους, το κάθει τους κι όλο τους το βίος, στην τύχη του.

Μία μέρα, με διαταγή του φρούραρχου της Πολιτοφυλακής, πενήντα και παραπάνω γυναίκες κι απ' τα τρία χωριά της Μολίστας, πήραν εντολή, ονομαστικά η κάθε μία, την επόμενη το πρωί να συγκεντρωθούν και να βρίσκονται στην Κεντρική πλατεία, έχοντας μαζί τους, τα φαγώσιμά τους, τα τοιόλια τους και τα δρεπάνια τους, γιατί θα έφευγαν, συνοδεία φρουρών, για τη Σλάτινα της Καστοριάς, τη σημερινή Χρυσή, προκειμένου να θερίσουν τα σιάρια, στα εκεί αθέριστα χωράφια και κτήματα.

Η απολογία ορθή, λιπή και σαφής.

«Ο Δημοκρατικός Στρατός έχει μεγάλες ανάγκες από ψωμί και τρόφιμα, υπάρχει έλλειψη εργατικών χεριών, επιστρατεύστε, για να ασχοληθείτε, με το επείγον έργο του θερισμού και του επισπισμού».

Το πρωί της επόμενης μέρας κι ήταν δεκαπενταύγουστος και η γιορτή της Μεγαλόχαρης, μαζεύτηκαν στο Μεσοχώρι, από τη Μόλιστα οι:

Μελπομένη Παπαδημούλη - Λέτσιου, Αγγελική Νικά ή Κολοβή, κάπως μεγαλύτερης ηλικίας, Κλεοπάτρα Τράκα, μετέπειτα Τόσκα, Ουρανία Αλεξίου, κατόπιν Πανουσακού, Σταθούλα Παπαδημούλη - Ζούμπα (του Τζαχέα), Γαριφαλιά Αργιάννη, επίσης μεγαλύτερης ηλικίας, Ουρανία Γέγιου, μετέπειτα Μακαρίου, Ανδρομάχη Λέτσιου, Αγγελική Λέτσιου, μετέπειτα Κεσανίδου, Αντιγόνη Μακαρίου, Ευδοκία Πανταζή, Βικτώρια Τόσκα, Ασημούλα Δόβα κι αυτή μεγαλύτερης ηλικίας και κάποιες άλλες που σήμερα δεν θυμάμαι τα ονόματά τους.

Κοντά σ' αυτές ήρθαν οι γυναίκες απ' το Γανναδιό, όπως η Σοφία Γιούτσου-Ρίζου και άλλες, καθώς και οι γυναίκες απ' το Μοναστήρι, όπως η Λευκοθέα Γκάνιου-Παπαλουκά, κι η Μελπομένη Ζιόγα-Παπαχρηστίδη κι ακόμα και κάποιες άλλες που τα ονόματά τους μου διαφεύγουν.

Σ' αυτές προστέθηκαν και κάποιες γυναίκες που είχαν φτάσει αποβραδής στο χωριό, απ' τη Μπριάζα, δηλαδή το Δίστρατο.

Όπως μου διηγήθηκε η πρώτη, από τις παραπάνω γυναίκες, η Μελπομένη Παπαδημούλη-Λέτσιου, πρωί-πρωί, πήρε το τσιπούνη της, τα ρούχα της, τα τσάντσά της, το δρεπάνι της κι ένα τροβαδάκι, με λίγα φαγώσιμα, κατέβηκε στο Μεσο-

χώρι, συναντήθηκε εκεί και με τις άλλες γυναίκες κι όλες μαζί πλέον, ξεκίνησαν, ποδαρόδρομο, συνοδεία, πάντοτε, ενόπλων, προς τα βόρεια.

Το πρώτο βράδυ κοιμήθηκαν στη Μπλίσδιανη, τη σημερινή Λαγκάδα και το δεύτερο, αφού πέρασαν τη Ζέρμα, σημερινή Πλαγιά, έφτασαν κατάκοπες στη Χρυσή της Καστοριάς, η οποία ήταν εντελώς έρημη και ακατοίκητη.

Στο αδειανό αυτό χωριό -δεν υπήρχε ζωντανή ψυχή πουθενά- τις κατένειμαν στα σπίτια - καταλύματα, τα οποία ήταν όλα περιποιημένα, όμορφα, καθαρά, συγυρισμένα, με τα πράγματά τους μέσα, όλα τακτοποιημένα, απείραχτα και στη θέση τους.

Στην αρχή όλη τη μέρα μάζευαν καλαμπόκι κι όταν αυτό τελείωσε, άρχισαν να θερίζουν το σιτάρι, στα αθέριστα χωράφια, με την αράδα.

Για φαγητό, όταν τελείωσαν αυτά που έφεραν μαζί τους, έψηναν, καθημερινά, καλαμπόκια, γιατί δεν είχε ληφθεί μέριμνα, για τη διατροφή τους.

Τη φύλαξή τους στα χωράφια, την είχαν αναλάβει δύο νεαρά παιδιά - αντάρτες ο Γιώργος Βενέτης κι ο Βασίλης άγνωστου επίθετου, τα οποία τις παρακολουθούσαν διαρκώς άγρυπνα, από ένα σπηλιό κιόσκι με τα όπλα τους πάντοτε ανά χειράς και προτεταμένα.

Εκείνος όμως που είχε την ευθύνη και το γενικό πρόσταγμα, ήταν ένας Σαμαρναιώτης, ονόματι Γιώργος, ο οποίος ήταν αυστηρός και απλησίαστος κι ήξερε τα πάντα για τη Μόλιστα γιατί, όπως ισχυριζόταν ο ίδιος, τους προηγούμενους μήνες, μαζί με άλλους, όλη τη μέρα κρύβονταν,

πάνω απ' το χωριό, στον κατάφυτο «τράφο» κι όταν νύκτωνε, κατέβαιναν, προσεκτικά, σ' ένα σπίτι, που ήταν κάτω απ' την πλατεία, έμπαιναν μέσα, απ' την πίσω πόρτα κι αφού έτρωγαν, ξανάφευγαν, χωρίς να τους παίρνει κανένας ειδηση.

Συμπτωματικά το σπίτι αυτό ήταν το άλλο μισό, απ' το σπίτι της επιστρατευθείσας Μελπομένης Παπαδημούλη (αδερφομοίρια).

Όταν τελείωσαν το θερισμό στη Χρυσή τις μεν μεγαλύτερες σε ηλικία γυναίκες τις απελευθέρωσαν, στέλνοντάς τις πίσω στα χωριά τους, τις δε νεότερες καμιά πενήντα περίπου όλες κι όλες, τις προώθησαν στα χωράφια, στους πρόποδες του όρους Βίτσι, κοντά στο χωριό Μελίσσι.

Εκεί όλη τη μέρα θέρizαν, δεμάτιαζαν, αλώνιζαν, λύχνιζαν, σάκιαζαν το σιτάρι

*«Εμπρός στην επανάσταση όλοι. Αντηκούνε φωνές δυνατές.
Σπκωθείτε παλικάρια στο πόδι. Μ' ατσαλένιες, καινούργιες καρδιές».
ή θα κάνουμε μια Κοινωνία. Όλοι οι λαοί να ενωθούν.
Σήμερα θρόνους να σαρώσουν. Σφαγές να μην ξαναγενούν»
ή «Εμείς κι αν πολεμάμε. Το γράφει η μοίρα μας.
Το αίμα μας χαλάλι. Για την Πατρίδα μας».
ή «Μια βραδιά στη Νάουσα. Με αστροφεγγιά.
Μπήκαν οι Αντάρτες κι έβαλαν φωτιά.
Σκότωσαν προδοτές και το Μανασή.
που δεν ήθελε ο σκύλος να παραδοθεί».*

και διάφορα άλλα, παρόμοιου περιεχομένου και φρονήματος τραγουδιά.

Σε λίγες μέρες, δύο αιχμαλώτοι φαντάροι, κατόρθωσαν να δραπετεύσουν προς τις μονάδες του Εθνικού Στρατού, που έδρευαν στο Βίτσι.

Εκεί φαίνεται, πως ενημέρωσαν τους υπεύθυνους, για το τι ακριβώς συνέβαινε με τις γυναίκες, που όλη τη μέρα θέρizαν

και το φόρτωναν στα μουλάρια, τα οποία, οδηγώντας τα φαντάροι του Εθνικού Στρατού, που είχαν πιαστεί αιχμάλωτοι, τα έστειλαν προς τα πάνω, προς το μέτωπο, στο Γράμμο.

Στα χωράφια, που θέρizαν, η ζωή τους καθημερινά διέτρεχε άμεσο κίνδυνο γιατί από απέναντι, απ' το βουνό, ο Εθνικός Στρατός πυροβολούσε ασταμάτητα αλλά μάλλον άστοχα, αφού η απόσταση δεν ήταν μέσα στο βεληνεκές των όπλων του.

Τα βράδια κοιμόνταν όλες μαζί στην αράδα, κάτω από τα δέντρα.

Πριν αποσυρθούν για ύπνο, ήθελαν δεν ήθελαν μπορούσαν δεν μπορούσαν, όφειλαν ν' ασχοληθούν με διάφορα κορευτικά και με την εκμάθηση επαναστατικών και αντάρτικων τραγουδιών όπως:

στα χωράφια και με μια ξαφνική και αιφνίδια έφοδο, τις αιχμαλώτισαν σχεδόν όλες και τις μετέφεραν στη Διοίκηση στο Βουνό.

Από δω και πέρα τώρα, γι' αυτές τις γυναίκες αρχίζει μια νέα Οδύσσεια, ένας νέος Γολγοθάς ταλαιπωριών και εμπαιγμών, χειρότερος και εντονότερος από τον προηγούμενο.

Στο Βίτσι, που τις μετέφεραν, αφού τις τάϊσαν κονσέρβες και κουραμάνια, τις έβαλαν σε χωριστές σκηνές, επιτηρούμενες, στις οποίες παρέμεναν, παραπάνω από δέκα ημερώνυχτα.

Ύστερα από πολλές διαδικασίες και αφού ξεπεράστηκαν αρκετά εμπόδια στον αυτοκινητόδρομο, όπως νάρκες, ενέδρες, δολιοφθορές κλπ, οι γυναίκες μεταφέρθηκαν, με στρατιωτική φάλαγγα στην κωμόπολη Τσοτύλι της Κοζάνης.

Εκεί τις έβαλαν, όλες μαζί, σε μια μεγάλη αίθουσα Καφενείου, φρουρούμενες από πολλούς στρατιώτες οι οποίοι συνεχώς τις έφτυναν και τις έβριζαν, γιατί τις θεωρούσαν ανταρτίδες.

Ταυτόχρονα άρχισαν εξονυχιστικές ανακρίσεις, για το πώς και γιατί βρέθηκαν εκεί, για το αν πήγαν με το ζόρι, ή εθελούσια, για το αν ήταν πραγματικές ανταρτίδες ή όχι, αν ασπάζονται την ιδεολογία και τις πράξεις του Δημοκρατικού-αντάρτικου Στρατού κλπ.κλπ.

Όσες κι οποιεσδήποτε απαντήσεις κι αν έδιναν, δεν τις έπαιρναν στα σοβαρά οι ανακριτές, δεν τις πίστευαν με τίποτε και τις θεωρούσαν αναξιόπιστες.

Μετά από μια εβδομάδα κι ύστερα από χίλιες δυο δυσκολίες, απ' το το Τσοτύλι μεταφέρθηκαν στην Κοζάνη κι από κει στη Λάρισα, όπου τις έκλεισαν στις στρατιωτικές φυλακές, γιατί ακόμα τις θεωρούσαν ύποπτες και εν δυνάμει συναγωνίστριες και ανταρτίδες.

Στη Λάρισα, τώρα, περνώντας οι μέρες, έμαθαν, ότι στο Στρατόπεδο που κρατούνταν υπηρετούσε ως Αξιωματικός-Κτηνίατρος, ο Ευριπίδης Παπαχρήστου,

απ' τη διπλανή Σταρίτσιανη, ήτοι την Πουρνιά, η οικογένεια του οποίου, είχε συγγενικούς δεσμούς με τη Μόλιστα.

Παρότι επιδίωξαν να συναντηθούν μαζί του δεν το κατόρθωσαν.

Ωστόσο, ως φαίνεται, τα αιτήματα των γυναικών έφτασαν στ' αυτιά του ως άνω συμπατριώτη μας Αξιωματικού και ενδεχομένως με την παρέμβασή του, όλες αποφυλακίστηκαν.

Κατόπιν με νέο στρατιωτικό κομβόϊ, μεταφέρθηκαν στην Καλαμπάκα, όπου κατέλυσαν σε κάτι ωραία σπίτια-αρχοντόσπιτα, ανά δύο γυναίκες στο καθένα απ' αυτά.

Σ' αυτά τα σπίτια, για πρώτη φορά, ύστερα από καιρό και τόσες δοκιμασίες, λούστηκαν, χενίστηκαν, άλλαξαν, ρούχα, έφαγαν σπιτικό φαί, ήπιαν νερό με το ποτήρι και την κανάτα και κοιμήθηκαν σε κρεβάτια, με ολοκάθαρα στεντόνια και μαξιλάρια.

Ακόμα και σήμερα αναφέρει, η παραπάνω αιχμάλωτη, Μελοπομένη Λέτσιου, διατηρεί φιλική σχέση και επικοινωνία με τον ιδιοκτήτη του σπιτιού, στο οποίο κοιμήθηκε, τότε, μαζί με την Ουρανία Αλεξίου, κ. Αντώνη Παπαγεωργίου, κι όποτε τη φέρνει ο δρόμος από κει, σταματάει, του χτυπάει την πόρτα, τον επισκέπτεται κι εκείνος την περιποιείται και τη φιλεύει, όπως έκανε και τότε.

Στην Καλαμπάκα έμειναν κοντά δέκα μέρες και μετά, πάλι με στρατιωτικά καμιόνια, μέσω Κατάρρας, πρωθίθηκαν στα Γιάννενα.

Στα Γιάννενα οι περισσότερες συνάντησαν κοντινά, συγγενικά τους πρόσωπα

και παρέμεναν εκεί.

Οι υπόλοιπες πρωθίθηκαν στην Κόνιτσα, όπου και διέμεναν, μέχρι το επόμενο καλοκαίρι του 1948, οπότε με τις επιχειρήσεις του Εθνικού Στρατού έγινε η ανακατάληψη όλης της ευρύτερης περιοχής του Γράμμου και συνεπώς και των χωριών μας.

Η συγκεκριμένη Μολιστινή γυναίκα, εικοσάχρονη κοπέλα τότε και σήμερα γερόντισσα ενενήντα περίπου ετών, γεννημένη το 1927, ύστερα από τόσα χρόνια, που τα θυμάται όλα αυτά, λέει:

Μελοπομένη Λέτσιου-Παπαδημούλη

«Αφού όλη αυτή η οδυνηρή περιπέτειά μου, είχε τέλος καλό, όλα καλά».

Όμως συνεχίζει: «Έχω ένα μεγάλο παράπονο, μέσα μου, απ' αυτό το ανάληγγο και μίζερο Κράτος μας και τους Κυβερνήτες του, γιατί, όχι μόνο σ' εμένα, αλλά και τις άλλες γυναίκες του τόπου μας, που τραβήξαμε τα πάνδεινα από το 1940 και δώθε και προσφέραμε, ό,τι μπορούσαμε στην Πατρίδα μας, δεν στάθηκε τρόπος, να χορηγήσει και σ' εμάς τις φτωχές ακρίτισσες, το επίδομα Εθνικής Αντίστασης, παρά τις αλλεπάλληλες αιτήσεις που

κάναμε, ενώ το χορήγησε απλόχερα, σε πάρα πολλούς άλλους, επιπιδείους, που δεν έκαναν και δεν πρόσφεραν τίποτε στη χώρα μας και την Ελλάδα μας».

Αντ' αυτού συνεχίζει «Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, μου απένειμε ένα Μετάλλιο Αντίστασης 1941-1945» το οποίο, παρά τον καημό μου και την πίκρα μου, το κορνιζάρησα, το κρέμασα, σε εμφανή θέση, μέσα στο σπίτι μου κι όσο θα ζω, θα το κμαρώνω, θα το δείχνω, θα παινιέμαι και θα πλημμυρίζω από συγκίνηση, περηφάνεια κι αγάπη για την πατρίδα μου».

Αυτά ήταν τα τελευταία, πονεμένα λόγια, αυτής της απλής, της άσημης και άγνωστης γυναίκας της Μόλιστας, μιας γυναίκας ατόφιας, γνήσιας και προπαντός πατριώτισσας.

Μιας ηπειρώτισσας γυναίκας, που για κείνα τα πέτρινα χρόνια, μετέπειτα, ο αείμνηστος σικουργός ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ, μαζί με τις άλλες τις αποκάλυψε «ξαφνιάσματα της φύσης».

Το οδοιπορικό του θερισμού, το καλοκαίρι του 1947, ένα οδοιπορικό πραγματικό απρόσμενο, περιπετειώδες και γεμάτο αγωνία για τις γυναίκες της Μόλιστας και των άλλων γύρω χωριών, ευτυχώς είχε αίσια έκβαση.

Παρ' όλο ότι στην πορεία, απροσδόκητα άλλαξαν στρατόπεδο κι απ' το ανταρτοκρατούμενο πέρασαν στο στρατοκρατούμενο, καμιά διαφορά δεν είδαν ως προς τον τρόπο και τις συνθήκες της εν γένει μεταχείρισής τους.

Έμειναν με τα ίδια θλιβερά συναισθήματα και εντυπώσεις....

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ.ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

«ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΗΡΩΕΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΛΟΙ»

—Ρεπορτάζ Γιολάντας Τερέντιο (Αναδημοσίευση από τον «Ταχυδρόμο» 14-11-1959 (Από το αρχ. Νίκου Σχινόα)

«Κάτοικοι ακρικών περιοχών κηλείησαν κάθοδον διαμαρτυρίας εις έγγραφον που απέστειλαν προς τον Βασιλέα και την Κυβέρνησιν, όπου τονίζουν ότι: «εάν το ταχύτερον δεν μας προσέξετε και δεν θεραπεύσετε τας πληγάς μας, ορκιζόμεθα, δια τελευταίαν φοράν, ότι θα κατέλθωμεν σύν γυναιξί και τέκνοις... εγκαταλείποντες τα παραμεθόρια ηρωικά χωριά μας».

Κατάπληξη προκάλεσε η ειδηση αυτή στους διαβάσαν, ότι βέβαια γιατί φαντάσθηκαν πως περνούσαν ιδιυλλιακή ζωή οι κάτοικοι της υπαίθρου, μα γιατί για πρώτη φορά δήμαρχοι και κοινοτάρχες τώλησαν να σηκώσουν φωνή διαμαρτυρίας που να φθάσει ως το ευρύ κοινό κι έτσι να θορυβήσει - προσωρινά - τους αρμοδίους.

Πήρα τ' αεροπλάνο κι έφθασα στα Γιάννενα με το σκοπό να κάνω ένα γύρω στα χωριά της Κόνιτσας και του Πωγωνίου, δηλαδή στην περιοχή απ' όπου είχε σηκωθεί η φωνή της διαμαρτυρίας. Το λεωφορείο για την Κόνιτσα έφευγε σε μια ώρα, αλλά με πληροφόρησαν ότι χωρίς άδεια κινήσεως, ήταν αδύνατο να βγω βορείως της πόλεως. Μόλις δήλωσα την ιδιότητά μου, το τμήμα Ασφαλείας Ιωαννίνων κηρύχτηκε αναρμόδιο· δημοσιογράφοι και φωτορεπόρτερ δεν βρίσκονταν στον κατάλογο των επαγγελματιών της αρμοδιότητάς του. Μ' έστειλαν στο Δεύτερο Επιτελικό Γραφείο.

Εκεί πληροφορήθηκα ότι τα παραμεθόρια χωριά που ήθελα να επισκεφθώ βρίσκονταν στην επιτηρούμενη ζώνη κι ότι ήταν

τόσο σπάνιο – δεν είχε συμβεί σχεδόν ποτέ ως τώρα – να ζητήσει δημοσιογράφος τέτοια άδεια ώστε έπρεπε να δοθεί η έγκριση του στρατηγού... Αντίο λεωφορείο!

Μοιρολατρικά πήρα τα στενά των Ιωαννίνων μέσα σε κατακλυσμιαία βροχή, για να σκοτώσω την ώρα μου περιμένοντας την έγκριση. Μου δόθηκε ευτυχώς της άλλη μέρα το πρωί.

Έτσι, άρχισα την περιοδεία μου, εφοδιασμένη με την εντυπωσιακή άδεια, τριπλάσια σε μέγεθος από τις άδειες όλων των συνεπιβατών μου. Οι ταμπέλες γράφανε στο δρόμο: Κόνιτσα 63 χιλιόμετρα, Αλβανία 65. Ακολουθούσαμε τον ίδιο δρόμο που είχε πάρει ο στρατός μας, πριν δεκαεννιά ακριβώς χρόνια, για ν' ανακόψει την προέλαση των Ιταλών. Και στο Καλπάκι, το ξακουστό, τους είχαν σταματήσει και τους είχαν πάρει φαλάγγι...

Κοίταξα, μέσα από την πυκνή βροχή, τη λάσπη και τ' άγρια βουνά και συλλογιόμουν τι τράβηξαν κείνα τα παιδιά. Τι αίμα πότισε κείνα τα βουνά και τα λαγκάδια –και τότε κι ύστερα- χρόνια ατέλειωτα, ως το 1949! Περνώντας την γέφυρα του Αώου και μπαίνοντας στην Κόνιτσα, ύστερα από δύο ωρών ταξίδι, στην άδεια κινήσεως είχαν ήδη προστεθεί τρεις σφραγίδες.

Η βροχή εξακολουθούσε να πέφτει τόσο πυκνή, που δεν έβλεπες σ' ενός μέτρου απόσταση και το λεωφορείο για βορειότερα έφευγε σε μια ώρα. Πρόφτασα ευτυχώς σ' αυτό το μεταξύ, να δοκιμάσω την «σπεσιαλιτέ» του τόπου, κάτι νοστιμιότητες μπριζό-

λες αγριογούρουνο και ν' αντιμετώπισω έτσι πιο γενναία την συνέχεια του ταξιδιού... Το υπερφορτωμένο πράσινο λεωφορείο ξεκίνησε, αφού όλοι κάνανε το σταυρό τους και πρώτος ο κάπισκνος οδηγός με το βασανισμένο πρόσωπο. Αφήναμε πια πίσω μας την ασφάλτο και μπαίναμε στους άθλιους καρόδρομους όπου κάθε χρόνο σκοτώνονται δεκάδες άνθρωποι. Δεν φιλοδοξούν για τον τίτλο του ήρωα, μολονότι θα τους ταίριαζε μια κι αποφασίζουν ένα τέτοιο ταξίδι. Μήπως και πάνε για καμιά περιοδεία ή καμιά εξερεύνηση; Σπίτι τους γυρίζουν οι άνθρωποι, αφού κατέβηκαν για τις δουλειές τους στην Κόνιτσα και τα Γιάννενα! Στο χάρτη γράφει: «Αμαξιοί δρόμοι καθ' όλον το έτος» και τους σημειώνει με μια κόκκινη γραμμή και «αμαξιοί δρόμοι βατοί μόνον κατά το θέρος» και τους σημειώνει με μια διακεκομμένη κόκκινη γραμμή. Τέτοιο δρόμο θα παίρναμε, αλλά ο οδηγός διευκρίνισε αμέσως ότι πέρα από την Πυρσόγιαννη ήταν ζήτημα αν προχωρούσε. Κι ότι οπωσδήποτε, δεν θα έφθανε στο Γοργοπόταμο! Για κει πήγαινα εγώ! «Δεν πειράζει, θα πάμε παρεούλα με τα πόδια», μου φώναξαν κάτι συνεπιβάτες μου.

- Πόση ώρα με τα πόδια;
- Τρεις ώρες.
- Μ' αυτή τη βροχή;
- Εμ, τι να γίνει;
- Και τι ώρα θα φτάσουμε;
- Νύχτα.

Οφείλω να ομολογήσω ότι δεν αισθάνθηκα τον εαυτό μου αρκετά ηρωικό κι αποφάσισα να κατέβω στην Πυρσόγιαννη, ύστερα από δυσόμιση ώρες τέτοιο σκαμπανεβάσμα και τόση τρικυμία, ώστε έπρεπε να

κλείνει κανείς που και που τα μάτια για να μην πάθει λιγγο βλέποντας τις ακριανές ρόδες του αυτοκινήτου εντελώς στο κείλος του γκρεμού και κάτω το ποτάμι, τον Σαραντάπορο, να κυλάει φουσκωμένο.

– Έχετε ταξιδέψει στη θάλασσα; Ρωτούσε ο εισπράκτορας. Ε, φουρτούνα έχουμε και μεις και μοίραζε σακούλες στους επιβάτες σαν να ήταν σωσίβια.

– Οι άλλοι φτάσαν στο φεγγάρι κι εμείς δεν μπορούμε να φτάσουμε στα χωριά μας είπε επιγραμματικά κάποιος.

– Ο αγώνας του οδηγού να συγκρατήσει το αυτοκίνητο ήταν τέτοιος, που όταν σταματήσαμε σ' έναν έλεγχο τον ρώτησα αν τηρούσαν το οκτάωρο.

– Οκτάωρο! Απάντησε και σήκωσε τους ώμους του. Είμαι από τις 5 το πρωί στο τιμόνι και δεν θα το παρατήσω ως τις 8 το βράδυ και κάθε μέρα τα ίδια.

– Και πόσο παίρνετε το μήνα, γι' αυτή τη ζωή;

– Χίλιες διακόσιες δραχμές. Αν δεν είχα οικογένεια νομίζετε πως θα ήμουν εδώ; Είναι τέτοια όμως η προσφορά εργασίας που μας κάνουν ό,τι θέλουν: «Αν σ' αρέσει, μου λένε, αν δεν σ' αρέσει, σήκω φύγε».

Ένας συνεπιβάτης μου έδειξε σ' αριστερά μας μια κατάφυτη πλαγιά με μια καταρτή κορυφή:

– Αυτός εκεί είναι ο Πύργος. Η κορυφή του έχει κατέβει δυό μέτρα από τις βόμβες που ρίχναν οι δικοί μας για να ξεκαρφώσουν από κει τους συμμορίτες. Όσοι γλιτώσαν είναι τρελοί στο Παραπέτασμα, καθώς μας είπαν κάτι παιδιά που γύρισαν. Πέταγαν τενεκέδες βενζίνια για να τους

κάψουν ζωντανούς, γι' αυτό και δεν έμεινε δέντρο εκεί πάνω.

– Κάθε βουνοπλαγιά, κάθε φαράγγι είναι κι ένα πεδίο μάχης. Η φοβερή τραγωδία είναι ολοζώντανη σ' όλων την μνήμη κι οι κάτοικοι των βασανισμένων αυτών περιοχών, ακούσιοι αυτόπτες μάρτυρες και ηθοποιοί πολλές φορές έχουν ο καθένας ολόκληρο μυθιστόρημα να σου διηγηθούν με τέτοιες λεπτομέρειες, που ανατριχιάζει το πετσί σου.

– Να σωρνάμε τον συμμοριοπόλεμο που έχουμε κι αυτόν τον δρόμο, άκουσα έναν επιβάτη να λέει. Χωρίς αυτόν θα πηγαίναμε ακόμα με τα μουλάρια.

Άλλοι γέλασαν, άλλοι έμειναν σιωπηλοί και μια γυναίκα ύψωσε την ψιλή διαπεραστική φωνή της:

– Άκου να σωρνάμε τον πόλεμο! Βλέπεις, αν ανοίξεις την καρδιά μου θα τον βρεις μέσα! Χίλιες φορές είχα να πηγαίνω με το μουλάρι και νάμαι όπως πρώτα, παρά έτσι που καταντίσαμε κι ας έχουμε δρόμο – ο Θεός να τον κάνει δρόμο....

– Πάντως αν δεν ήταν κι ο στρατός να κάνει αυτές τις διανοίξεις, θα ήμασταν ακόμα τέλεια αποκλεισμένοι, απάντησε άλλος. Τι να σου κάνουν όμως οι διανοίξεις μπορούν να ονομασθούν δρόμοι;

Πρέπει να γίνεται τουλάχιστον συντήρηση. Λέει η Κοινότητα να βάλει προσωπική εργασία να διορθώσει τον δρόμο που κινδυνεύει να κοπεί στην μέση. Όχι, σου λέει η Νομαρχία, αυτή είναι δική μου δουλειά! Κι ώσπου να βγει η πίστωση, ήρθαν οι βροχές και δεν μπορεί να γίνει τίποτα, φθάνει το τέλος του οικονομικού έτους, παίρνει πίσω το Κράτος την πίστωση και την δίνει αλ-

λού κι έτσι κάνουν πως δίνουν χρήματα και τάκατες γίνονται έργα: Τίποτα δεν γίνεται! Φταίμε όμως που καθόμαστε δω πάνω να φυλάμε τα σύνορα. Εμείς μόνο θα σώσουμε την Ελλάδα, δηλαδή; Τι μέντο να γίνει, είμαστε κι εμείς άνθρωποι κι έχουμε δικαίωμα στη ζωή, φτάνουν οι αυτοθυσίες και τα μεγάλα λόγια, μπουκχίσαμε!!

Πίσω μου κάθονταν δυό νέοι (ο ένας μάλιστα στρατιωτικά ντυμένος) που μιλούσαν ελληνικά και ξαφνικά συνέχιζαν την κουβέντα ρουμανικά με την ίδια ευκολία. Ήταν κι αυτοί αρπαγμένοι στο παιδομάζωμα επάνω. Φύγανε δέκα χρονών παιδιά και γύρισαν άντρες.

Άλλοι που αρπάχτηκαν ακόμη πιο μικροί δεν ξέρουν σχεδόν ελληνικά.

– Μεγάλο το πρόβλημα των επαναπατριζομένων! Μου είπαν όλοι όσοι άκουσαν πως φεύγω γι' αυτές τις ακριβικές περιοχές. Να το προσέξετε. Έρχονται αυτά τα παιδιά και τα κορίτσια έχοντας τελειώσει γυμνάσια και τεχνικές σχολές στη Ρουμανία, την Τσεχοσλοβακία, την Ανατολική Γερμανία, την Ουγγαρία ή την Ρωσία, μιλώντας ξένες γλώσσες; Και γυρίζουν στα μισοκατεστραμμένα χωριά τους, όπου βρίσκουν τους γονείς τους – αν τους βρουν – από τους οποίους τα χωρίζει πια τουλάχιστον ένας αιώνας εξελίξεως. Και μένουν εκεί άπρακτα, να κάνουν τους γιδοβοσκούς, ν' αναρωπιώνται ποιο είναι το μέλλον τους στην ίδια την πατρίδα τους και να κάνουν τις αναπόφευκτες συγκρίσεις. Τίποτε, δεν γίνεται γι' αυτά τα παιδιά κι έχουν περάσει πέντε χρόνια από τότε που επέστρεψαν τα πρώτα. Κι όλο φτάνουν άλλα...

Κάποτε φθάσαμε στην Πυρσόγιαννη,

χαμένη μέσα σε πανύψηλα άγρια βουνά, αφού περάσαμε μια μεγάλη σιδερένια γέφυρα πάνω από τον Σαραντάπορο.

– Εδώ πνιγόμασταν άλλοτε για να περάσουμε το ποτάμι. Και ζώα και άνθρωποι χάνονταν κάθε χειμώνα, είπε ένας χωρικός. Να είναι καλά ο στρατός, μας έσωσε μ' αυτή τη γέφυρα.

Ο πρόεδρος της Κοινότητας κ. Μιχάλης Γκάσιος μ' επιλοξένησε στο σπίτι του. Η κυρ. Αλεξάνδρα, η γυναίκα του, άναψε το τζάκι και καθίσαμε στα «μπάσια» με τα ολοκάθαρα πολύχρωμα στρωσίδια για να πιούμε καφέ. Ύστερα βγήκαμε στο καινούργιο καφενείο που είχε ανοίξει ένας Πυρσογιαννίτης, ο οποίος δούλεψε στη Θεσσαλονίκη όλα του τα χρόνια. Εκεί πιάσαμε κουβέντα με τους κατοίκους.

– Από τι ζει εδώ ο κόσμος;

– Απ' το ταξίδι.

– Δηλαδή;

– Να οι περισσότεροι είναι χτίστες και ξενιτεύονται για να βρουν ένα μεροκάματο. Αυτό κάνανε πάντοτε. Το καλοκαίρι είναι ταξιδεμένοι οι άντρες κι έρχονται πίσω το χειμώνα. Μα φέτος δεν θα έρθουν πολλοί. Σιγά-σιγά φεύγει ο κόσμος. Να σήμερα έφυγαν τρεις οικογένειες, φόρτωσαν τα πράγματά τους και ξεκίνησαν δύο για το Αργίνιο, μια για την Αθήνα. Είμαστε 1.200 κάτοικοι άλλοτε κι έχουμε μείνει 500. Ο καθένας θέλει να ζήσει καλύτερα. Ούτε γεωργοί, ούτε κτηνοτρόφοι είμαστε ποτέ, τα 80% από μας ήταν χτίστες. Τώρα, εκατό Πυρσογιαννίτες εγκαταστάθηκαν μονάχα στο Αργίνιο. Αφού δεν επεκτείνεται το ΙΚΑ στα χωριά, καταβαίνει ο χωρικός να βρει το ΙΚΑ.

– Στα Γιάννινα, να πούμε, κτίζουνε εργατικές πολυκατοικίες. Κουτός είναι ο άλλος να κάθεται δω πάνω; Όλοι θα κατέβουμε αν δεν μας δοθούν τα μέσα να ζήσουμε στα χωριά μας. Να αφήσουνε τις ηλεκτρικές σκάλες στην Ομόνοια και το ατέλειωτο όργωμα των δρόμων της πρωτεύουσας και να έρθουν στην ύπαιθρο, αλλιώς θα ρθούμε μεις κάτω και αν είναι να πεινάσουμε ας πεινάσουμε όλοι μαζί!

– Θέλουμε γιατρό, πρέπει με κάθε τρόπο να βρεθεί λύση. Απ' την Κόντσα κι απάνω ένας γιατρός υπάρχει – στη Βούρμπιανη – κι αυτός κάθεται εδώ επειδή έχει και μεγάλη κτηνοτροφία, αλλιώς θα είχε φύγει κι αυτός. Το πλησιέστερο χωριό απέχει μιάμιση ώρα το μακρύτερο έξι ώρες. Μ' ένα ξερό θερμόμετρο στο κέρι έρχεται. Είμαστε ξεκασμένοι κι ο Θεός να μας φυλάει από την κακιά την ώρα. Η Κοινότης προσφέρει 6.000 δρχ. επί πλέον από τις 6.000 που δίνει το Υπουργείο Προνοίας και πάλι γιατρός δεν βρίσκεται να έρθει.

– Αν δεν έβρεχε θα σας πηγαίναμε στην ράχη απάνω να δείτε τ' αλβανικά χωριά να πλέουν στα φάτα κι εμείς να είμαστε σαν τους στραβούς με τις λάμπες.

– Τι γίναν οι μηχανές που ηλεκτροφώτιζαν τις πόλεις, όπου η ΔΕΗ έβαλε τώρα το δίκτυό της.

Γιατί δεν τις τοποθετεί η ίδια η ΔΕΗ στα χωριά; Με μια μηχανή θα μπορούσαν να ηλεκτροφωτιστούν τέσσερα χωριά.

– Ποια είναι η ψυχαγωγία μας εδώ; Ένα ραδιόφωνο με μπαταρία και μας φορολογεί η ραδιοφωνία κι εμάς όπως τους κατοίκους των πόλεων, 41 δραχμές την τριμηνία. Κι ακούμε ποτέ, νομίζετε, το ρα-

ρές ονειρεύτηκαν όλ' αυτά στον ύπνο τους και σαν ξυπνούσαν κι έβλεπαν ότι ήταν όνειρο φευγάτο, τους μαράζωνε η πίκρα κι ο καημός. Κι αυτή η λαχτάρα μεγάλωνε, φούντωνε, τις Μεγάλες Μέρρες, Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Πάσχα, Δεκαπενταύγουστο....

Εκείνη τη χρονιά το πήραν απόφαση. Δεν κρατιόνταν με τίποτα. Θα πάνε την Πρωτοχρονιά στο χωριό. Θ' αφήσουν στο πόδι τους, στο φούρνο, δυο πατριωτάκια που είχαν φέρει απ' το χωριό για αρτεργάτες.

Πήραν το τρένο, ύστερα το λεωφορείο κι άλλο λεωφορείο, τρεις μέρες ταξίδευαν. Μεσημέρι της Παραμονής ήταν στη μικρή πολιτεία, που απέχει απ' το χωριό τέσσερις ώρες ποδαρόδρομο.

Ρώτησαν το χαντζή αν είχε χωριανούς ή αγωγιάτες να πάνε μαζί στο χωριό. Όλοι είχαν φύγει από νωρίς.

Συμπλήρωσαν τα ψώνια τους, πήρε ο Γιάννης και μπακλαβά που ήξερε ότι άρεζε της μάνας του, φορτώθηκαν τα ταγάρια τους, εκείνα τα ίδια ταγάρια που τα κράτησαν χρόνια σα φυλακτό, και ξεκίνησαν. Ο Χαντζής τους είπε.

- Ψηλά μπορεί να βρείτε χιόνια, δε μ' αρέσει ο καιρός. Ίσως πέσετε σε χιονούρα. Δε μένετε εδώ απόψε να φύγετε αύριο;

- Μπα, θα φύγουμε, είπαν κι οι δυο κάναμε τόσο δρομο και τόσο κόπο μόνο και μόνο για νάμαστε απόψε στο χωριό...

Τα παιδιά έφαλαν στις γειτονιές της μικρής πολιτείας τα τοπικά κάλαντα σαν τα κάλαντα που έφαλαν κι αυτοί παιδιά κι εί-

χαν τόσα χρόνια να τ' ακούσουν...

Έφυγαν. Όλο ανηφορίζουν. Πόσο άλλαξε το τοπίο· εκεί που άλλοτε είχε μικρά μικρά δεντράκια, τώρα βλέπουν πελώρια δέντρα· κάποιες γυμνές πλαγιές, τώρα είναι δασωμένες.

Όλο προχωρούν. Όλα τριγύρω τα παρατηρούν. Λίγο μιλούν μεταξύ τους· πιο πολύ μιλούν με τον εαυτό τους, με τις σκέψεις τους. Κι ανασαίνουν αχόρταγα το βουνίσιο αγέρα, τον αέρα τους, που τόσο στερήθηκαν εκεί κάτω στη μεγάλη πολιτεία, στον κάμπο.

Να κι η παλιά βρυσούλα που ξεδιψούσε τους στρατοκόπους και την είχε φτιάξει ένας ξενιτεμένος χωριανός τους. Πίνουν νερό σαν αγιασμό.

Ο καιρός δεν πάει καλά. Μαύρισ' ο ουρανός, πέφτει ομίχλη. Προχώρησε η ώρα, σκοτεινίασε· και θέλαν καμιά ώρα για να φτάσουν στο χωριό... Χιονίζει. Πέσαν σε χιονοθύελλα! Με δυσκολία προχωρούν. Σχεδόν δε βλέπουν!

- Θα καθούμε, Κώστα. Σιμώσαμε στο χωριό και χωριό δε θα δούμε. Θα μας φάει η νύχτα, θα παγώσουμε.

- Και μας τόπε, Γιάννη, ο χαντζής, δεν τον ακούσαμε.

Στην κρίσιμη ώρα θυμήθηκαν όλους τους Αγίους.

- Θεέ μου, Χριστέ μου, Παναγία μου, ληπθηθείτε μας, είπε ο Γιάννης

- Αγία Παρασκευή, Αν-Βασίλη, σώστε μας, είπε ο Κώστας.

Πιασμένοι χέρι-χέρι προχωρούσαν δύσκολα. Πού πήγαιναν δεν ήξεραν. Ούτε μονοπάτι ξεχώριζαν ούτε τίποτα. Κομ-

μένα δέντρα διέκριναν, ήταν δάσος λατομημένο και λίγο πιο κει ένας όγκος τετράγωνος ξεχώριζε μπροστά τους. Ήταν μια καλύβα. Θεέε μου, τι δώρο! Κι ένωσαν σαν τους ναυαγούς που τους βγάσει το κύμα τ' απόνετο σ' αμουδερό ακρογιαλιά.

Ήταν μια ξύλινη καλύβα αρκετά μεγάλη. Την είχαν κάνει το καλοκαίρι ξυλοκόποι - πελεκάνοι που έφτιαξαν σανίδες από κορμούς δέντρων με το τσεκούρι, με τη δική τους τέχνη.

Μπήκαν στην καλύβα κι έκλεισαν πίσω τους την πόρτα. Στην πλευρά της πόρτας είχε ένα μικρό παράθυρο χωρίς τζάμια. Στη γωνία ένα μικρό παραγώνι-τζάκι και παρακεί αρκετά ξύλα, που είχαν απομείνει απ' τους ξυλοκόπους, απ' το καλοκαίρι. Είχε και τρία ξυλοκρέβατα, πρόχειρα φτιαγμένα. Σταυροκοπήθηκαν. Άναψαν σπέρτα, πήραν κομμάτια δαδί για προσάναμμα, λιανά ξερά ξύλα, κι άναψαν φωτιά. Ύστερα έβαλαν πιο κοντρά ξύλα κι ένα κούτσουρο, ν' ανάψουν κι εκείνα σιγά-σιγά. Κάθισαν κοντά στη φωτιά να συνέλθουν που είχαν ξεπαγιάσει, να στεγνώσουν και τα βρεγμένα ρούχα τους. Έξω σφύριζε τ' αγριοβόρι κι απ' το χωρίς τζάμια παράθυρο έμπαιναν στριφογυρίζοντας νιφάδες χιονιού, λίγες ευτυχώς, γιατί το παράθυρο βρισκόταν στην απάνεμη μεριά.

Τα δέντρα του λόγγου βογκούσαν, έτριζαν σαν τα καΐκια που αγκομαχούσαν σ' αραξοβόλι τους, όταν τους δέρνει η σοροκάδα. Κάπου-κάπου ακούγεται ένα κρακ! απ' το σπάσιμο κλαδιών κι από μακριά ακούγονται ουρλιαχτά πεινασμένων

λύκων κι άλλων αγριμιών. Σωστό πανδαμόνιο. Τόστρωσε το χιόνι· όλα κατάλευκα.

Μαύρες σκέψεις κάνουν οι δυο φίλοι. Δεν τις λένε· και προσπαθώντας να ξεγελάσουν τον εαυτό τους, κάνουν κουβέντα για πράματα άσχετα με την τραγική τους κατάσταση.

Τέσσερις-πέντε ώρες κράτησε αυτό το κακό. Κάπασε ο άνεμος, γαλήνεψε η πλάση. Έβγαλε ο Γιάννης τ' ωρολόι μ' αλυσίδα που είχε κι είδε στο φως της φωτιάς την ώρα. Κόντευαν μεσάνυχτα και σε λίγο ένας ήχος ακούστηκε από μακριά, πολύ γνώριμος ήχος κι έκανε ν' ανθίσει, σ' αγριεμένα απ' την αγωνία πρόσωπά τους, ένα χαμόγελο ελπίδας. Ήταν η καμπάνα του χωριού τους, τη γνώρισαν, η καμπάνα της Αγίας Παρασκευής.

Οι χωριανοί τους καλωσόριζαν τον καινούργιο χρόνο. Κι αυτοί... Πού βρίσκονται; ... Αγκαλιάστηκαν και φιλήθηκαν.

- Καλή Χρονιά, Κώστα.

- Καλή Χρονιά, Γιάννη.

Δε συνέχισαν. Ένας κόμπος στο λαρύγγι τους έκοβε τη μιλιά και στην άκρη των υγραμένων ματιών λαμπύριζαν, μικρά διαμάντια, κάποια δάκρυα.

Συδαύλισε ο Κώστας τη φωτιά, έριξε ξύλα, έβαλε και ένα μεγάλο κούτσουρο να σιγοκαίει. Ύστερα έβγαλε απ' το ταγάρι του ένα μπουκαλί κονιάκ, έδωσε του Γιάννη να πει, ήπие κι αυτός κάνα-δυο ρουφηξιές.

- Χρόνια Πολλά.

- Χρόνια Πολλά.

Θέλεις απ'τη ζέστη, θέλεις απ' το κοινιάκι ή κι απ' τα δύο μαζί, ο Γιάννης ακούμπησε στο πλάι κι αποκοιμήθηκε. Χαμογέλασε στον ύπνο του. Ξύπνησε άξαφνα και κοίταξε επίμονα προς την πόρτα σαν νάβλεπε κάποιον.

– Τι έπαθες, Γιάννη, τι κοιτάς την πόρτα; τούπε ο Κώστας.

– Αχ, δεν ξέρεις τι όνειρο είδα. Τάχα ήμουν εδώ γερμένος και κρύωνα και μπήκε ένας χαμογελαστός γέροντας με μακριά άσπρη γενειάδα, ο ίδιος Αν-Βασίλης. Κρατούσε μια παχιά άσπρη βελόντσα, με σκέπασε και μούπε: Κοιμήσου ήσυχος, μη νοιάζεσαι για τίποτα. Εγώ είμαι εδώ. Αύριο θάσθε στο χωριό!... Σταυροκοπήθηκαν κι οι δυο.

– Σημαδιακό τ' όνειρό σου, Γιάννη, θα μας σώσει ο Αν-Βασίλης.

– Έτσι και σωθούμε, Κώστα, λέω να κάνουμε εδώ ένα εκκλησάκι τ' Αν-Βασίλη.

– Να κάνουμε, Γιάννη, να κάνουμε.

Είχε προχωρήσει η νύχτα. Κι ύστερα από τόση κούραση βάραιναν τα βλέφαρα. Άξαφνα αλαφιάστηκαν κι οι δύο, κοιτάχτηκαν στα μάτια με τρόπο, γιατί ακούστηκε πολύ κοντά τ' απαίσιο ουρλιαχτό ενός λύκου, ύστερα κι άλλο. Πάγωσε το αίμα τους απ' την τρομάρα.

– Κώστα, να δυναμώσουμε τη φωτιά, τη φοβούνται οι λύκοι, τη σudaύλιση, έριξε κι άλλα λιανόκλαδα να κάνουν φλόγα.

– Ναβάλουμε, καλού-κακού, ένα κρεβάτι πίσω απ' την πόρτα κι ένα στο παράθυρο.

Έτσι έκαναν· και καθώς έβάζαν το ξυλοκρέβατο στο παράθυρο, έριξε μια ματιά

έξω ο Γιάννης. Κι είδε, τι είδε!... στο χιόνι σε καμιά τριανταριά βήματα απ' την καλύβα, ένα λύκο καθισμένο στα πίσω πόδια να βλέπει προς αυτούς και να ουρλιάζει λίγο πιο κει, πάνω σ' ένα μικρό βράχο, ήταν κι άλλος λύκος. Ουρλιαχτά κι από άλλους λύκους, αλλά ήταν απ' τις άλλες πλευρές και δε φαίνονταν.

Πήρε ο Γιάννης ένα αναμμένο δαδί και τόφερε στο παράθυρο. Οι δυο λύκοι αναπήδησαν, έκαναν λίγο πίσω και κοίταζαν τη φλόγα χωρίς να ουρλιάζουν. Ύστερα ξανάρχισαν.

Πάνω από δύο ώρες, ώρες ατελείωτες, κράτησε η πολιορκία και η συναυλία της φρίκης και του τρόμου. Ήταν οι πιο εφιαλτικές ώρες της ζωής τους. Εδώ θα ταίριαζε ο Σολωμικός στίχος.

Α! τι νύχτα ήταν εκείνη που την τρέμει ο λογισμός...

Τα ουρλιαχτά αραίωσαν, ξεμάκρυναν· γλυκοχάραζε όταν σταμάτησαν εντελώς. Κι οι δύο φίλοι αποκαμωμένοι απ' την κούραση και την αγωνία, πήραν έναν υπνάκο για λίγο, έναν ύπνο όλο εφιάλτες.

Ξημέρωσε για τα καλά. Ήλιος λαμπρός πρόβαλε και φώτιζε τη χιονισμένη φύση. Όλα ήταν πανέμορφα, όκι όμως για τα δικά τους μάτια που είχαν μια παράξενη αγρίλη.

Βγήκαν δειλά-δειλά απ' την καλύβα τους κοιτάζοντας τριγύρω προσεκτικά. Έπλυναν το πρόσωπό τους με λίγο χιόνι, σήκωσαν το βλέμμα στον ουρανό, έκαναν το σταυρό τους και κάτι ψιθύρισαν. Στο βάθος, στο απέναντι βουνό μετά τη βαθιά χαράδρα, είδαν, επιτέλους! το χωριό

τους. Χαμηλά, καμιά πεντακοσαριά μέτρα απ' την καλύβα τους, είδαν το μονοπάτι που πάει στο χωριό. Πήραν λάθος μονοπάτι από βραδύς, κι αυτό το λάθος τους έσωσε, γιατί τους έβγαλε στην καλύβα της σωτηρίας τους...

Φορτώθηκαν τα ταγάρια τους και ξεκίνησαν. Το χιόνι ήταν κοντά μια πιθαμή και δεν τους δυσκόλευε πολύ. Σε μιάμιση ώρα είχαν φτάσει στην τελευταία ράχη, στην τελική στροφή για το χωριό. Τώρα τόχαν μπροστά τους, ντυμένο σ' άσπρα. Τα τζάκια ντουμάνιαζαν, η καμπάνα καλούσε τους πιστούς για την Πρωτοχρονιάτικη Λειτουργία. Φώναξαν κι οι δυο δυνατά:

– Χωριό. Ε! χωριό...

Τους άκουσαν αρκετοί χωριανοί και βγήκαν απ' τα σπίτια τους να δουν τι γίνεται. Πολύ παραξευεύτηκαν βλέποντας στο χιονισμένο μονοπάτι του ξενιτεμού δυο στρατοκόπους τέτοια μέρα και τέτοια ώρα. Και πήγαν προς το μέρος τους να δουν ποιοί είναι. Κι έγιναν εκεί χαρές και πανηγύρια. Ένας νεαρός έτρεξε να πει το νέο στη Θειά-Μήτριάνα και στη Θειά-Ζήσaina που ήταν διπλανά τα σπίτια τους, Αδελφοποιοίτες κι αυτές σαν τα παιδιά τους, κούρνιαζαν πότε στις μιας το φωτικό, και πότε στις άλλης, να περνούν αντάμα τις μέρες, να μην είναι μόνες.

– Θειά - Μήτριάνα, θειά - Ζήσaina, τρέξτε. Ήρθαν τα παιδιά σας, ο Γιάννης κι ο Κώστας.

– Μην παίζεις με τον πόνο μας, χροινιάρα μέρα, τούπε η Θειά-Μήτριάνα.

– Μα τη μέρα πούναι σήμερα, δε λέω ψέματα.

Κίνησαν τότε κι οι δυο να πάνε ν' ανταμώσουν τα παιδιά τους. Έτρεμαν σύγκορμες. Σαν έσμιξαν έγιναν ένα σφιχταγκαλιασμένο σύμπλεγμα κι ακουγόταν μέσα σ' αναφιλητά.

– Γιέ μου, παιδί μου, παιδάκι μου...

– Μάνα, μάνα μου, μανούλα μου...

Στο σπίτι ρωτούσαν να μάθουν, πώς ήρθαν.

– Θα σας τα πούμε μετά, έλεγαν εκείνοι.

Έβαλαν στεγνά ρούχα και ζήτησαν απ' τις μάνες τους ένα ζεστό τσάι βουνόσιο, απ' το βουνό τους τ' αγαπημένο.

Δεν ξεκουράστηκαν. Πήγαν στην εκκλησία. Μπροστά πήγαιναν οι μάνες τους κρατώντας λαμπάδες ίσα με το μπόι τους. Τις είχαν τάμα για όταν θάρχονταν τα παιδιά τους. Μετά τη Λειτουργία διηγήθηκαν στο νάρθηκα της εκκλησίας στους χωριανούς τους την περιπέτειά τους. Κι είπαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή, ότι αποφάσισαν και θα στείλουν χρήματα απ' την ξενιτιά, να γίνει ένα εκκλησάκι τ' Αν-Βασίλη εκεί ψηλά, στην καλύβα.

Με τους μαστόρους του χωριού συμφώνησαν πώς τόθελαν το εκκλησάκι. Ένα πράμα τόνισαν πιο πολύ· ήθελαν η πόρτα να μην έχει κλειδαριά. Ίσως κάποτε, σε δύσκολες ώρες, σωθούν άνθρωπνες ζωές...

Έτσι βρέθηκε εκεί ψηλά, μακριά απ' το χωριό κι απ' το δρόμο, το ρημοκλήσι τ' Αν-Βασίλη.

Κι οι χωριανοί άλλοτε το λένε Αν-Βασίλη του Γιαννο-Κώστα, κι άλλοτε Αν-Βασίλη του Ξενιτιάρη.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ο ΣΟΦΕΡ Α. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΛΗΚΑΤΙ

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Σήμερα θα αναφερθούμε σ'έναν εξαιρετικό, θαυμάσιο οδηγό-σοφέρ τον αείμνηστο Απόστολο Παπανώτη από το Πληκάτι Κόνιτσας, στην παλιά εκείνη εποχή του 1960. Τότε που δεν υπήρχαν δρόμοι και ούτε κούρσες και αυτοκίνητα. Κυκλοφορούσαν μόνο κάτι φορτηγά αυτοκίνητα με καρότσα, παλιά του Στρατού και ο αυτοκινητόδρομος υποφερτός, έφτανε μέχρι την Πυρσόγιαννη. Από εκεί μέχρι την Βούρμπιανη, με χίλιες δυσκολίες κι εκεί σταματούσε. Η μεταφορά των τροφίμων-εμπορευμάτων και κατοίκων γινόταν με τα ζώα, τ'άλογα και τα μουλάρια, με τους κυρατζήδες.

Τα χωριά, Γοργοπόταμος-Ασημοχώρι-Χιονιάδες και τέρμα Πληκάτι, ποδαρόδρομο και με τα ζώα με τους «Κυρατζήδες». Για τ'απέναντι από το Σαραντάπορο χωριά (Οξιά, Λαγκάδα, Κάντσικο), (Δροσοπηγή), Πλαγιά, (Ζέρμα), Λυκόραχη-Ντέντσικο, ούτε συζήτηση. Δρόμος για αυτοκίνητο δεν υπήρχε. Κι από εδώ ο άριστος οδηγός, ο Α. Παπανώτης με τον βοηθό του, εξυπηρετούσαν την όλη περιοχή. Μέσα στο φορτηγό τους είχαν, φυτάρι, κασμά, κοπικό μηχανήμα (τσαλακόπα), βαριά, λοστό και όπου εύρισκαν χαλασμένο τον δρόμο κατέβαιναν και με μεγάλη προσπάθεια διόρθωναν τον καρόδρομο.

Η συγκοινωνία και οι δρόμοι είναι πολιτισμός. Αλλά μετά τον εμφύλιο όλα αυτά

ήταν κατεστραμμένα. Δεν υπήρχε στην επαρχία μας, δημόσιος αυτοκινητόδρομος. Ο Παπανώτης είχε και συνέταιρο τον αείμνηστο Βασάκο Θεολόγη κι αυτός φοβερός και ικανός οδηγός.

Το δρομολόγιο που έκαναν ήταν Ιωάννινα-Κόνιτσα-Πυρσόγιαννη, δύο φορές την εβδομάδα και τούτο καιρού και δρόμου επιπλέοντος που λέμε.

Ήταν σχεδόν οι μοναδικοί, οι γνωστοί και οι θαρραλέοι «σοφέρηδες»της περιοχής και ο κόσμος τους ονόμαζε, οι «σοφέρηδες του βουνού».

Με το φορτηγό τους μετέφεραν τα πάντα. Ανθρώπους, τρόφιμα, αποσκευές-βαλίτσες, προϊόντα από τα Γιάννενα και αντιστρόφως, ζώα, ξυλεία κ.ά. Αυτοί τροφοδοτούσαν τα μπακάλικα του χωριού. Ακόμα μετέφεραν προϊόντα των χωρικών, για πώληση, σιτάρι, κριθάρι, φασόλια, γίγαντες, φρούτα, ζώα ζωντανά προς σφαγή, ρούχα, βελόντζες, κιλίμια, ακόμη τραυματίες και πεθαμένους που ήθελαν να ταφούν στην γενέτειρά τους.

Την καρότσα, του φορτηγού την είχε διαμορφώσει ο Παπανώτης με θαυμάσιο τρόπο, μισή για τα εμπορεύματα και μισή με ξύλινους πάγκους, (καθίσματα) για να κάθονται οι επιβάτες κάπως ξεκούραστα και σκεπαζόταν από πάνω η καρότσα με μια τέντα-μουσαμά, για προστασία από τη βροχή, τον αέρα και τη σκόνη. Ακόμα στα πανηγύρια, μετέφερε τους πανηγυριστές

για να γλεντήσουν. Για να φαιδρύνουμε και λίγο τα γραφόμενά μας, σε ένα πανηγύρι μια γυναικούλα πήγε με το γαϊδάρό της. Στο γυρισμό όμως όλοι, μπήκαν στην καρότσα. Έμεινε μόνη της. Πώς να γυρίσει; Τότε όλοι σκέφτηκαν και έβαλαν επάνω και το γαϊδουράκι, έτσι γύρισε με αυτοκίνητο κι αυτή και το υπομονετικό γαϊδουράκι της. Τι χαρά που αισθάνονταν όλοι τους ταξιδεύοντας τότε με το φορτηγό του κυρ. Παπανώτη. Ο ίδιος και ο συνέταιρός του αγαπούσαν πολύ το αυτοκίνητό τους, το πρόσεχαν, το συντηρούσαν, διαφορετικά δεν γινότανε. Στην καρότσα λοιπόν, γινόταν χάχανο, συζητήσεις, γέλια καθώς χοροπηδούσε από τις λακκούβες του δρόμου, αλλά και ματιές ερωτικές από τους νέους, ακόμη και προξενιά και συνοικέσια γίνονταν. Αξέχαστες παλιές αναμνήσεις, της μεταφοράς εκείνου του καιρού στην επαρχία μας.

Συγκοινωνία. Η λέξη σημαίνει την επικοινωνία ενός ανθρώπου με άλλους, μεγάλο μέσο, είναι πολιτισμός η επικοινωνία, η μετακίνηση του ανθρώπου, από ένα τόπο σε άλλον και η μεταφορά των πραγμάτων. Από την αρχαία εποχή, από τον πρώτο άνθρωπο, όλοι αισθάνονται αυτήν την ανάγκη, με τα ζώα, μετά με κέρα, μετά με αυτοκίνητο κ.λ.π. Όμως με τα πόδια τους πεζοπορούσαν από ράχη σε ράχη, φορτωμένοι στην πλάτη τους, διάφορα αντικείμενα ακόμα και ξύλα. Αργότερα με τα υποζύγια, πολύ αργά για την επαρχία μας ήρθε και το αυτοκίνητο. Ωστόσο ο καρόδρομος ήταν το βασικό μέσο μεταφοράς.

Ως γνωστόν αυτοκίνητο, ονομάζεται έτσι το όχημα που φέρει πάνω του μηχανή

η οποία μεταδίδει την κίνηση στους τροχούς και στο κύριο σώμα του αυτοκινήτου. Στο κουβούκλιο κάθεται ο οδηγός και στην καρότσα οι επιβάτες και οι αποσκευές. Πέρασαν πολλά στάδια για να πάρει τη σημερινή μορφή και κινούνταν με κάρβουνα, μετά με πετρέλαιο, με βεντζίνη κ.λ.π. και με ένα μοχλό, ρυθμίζει για το τιμόνι τις ταχύτητες. Τέχνη πολύ μεγάλη για τον οδηγό και πολύ προσεκτική και επικίνδυνη. Μέσο πολιτισμού και εξυπηρέτησης λοιπόν το αυτοκίνητο.

Χαρά μεγάλη να έρθει το αυτοκίνητο στο χωριό. Σ'έναν λοιπόν από αυτά τα χωριά, στο Γοργοπόταμο διορίστηκε το 1960 δάσκαλος. Οι πληροφορίες μου από την Κόνιτσα ήταν, μέχρι την Πυρσόγιαννη με αυτοκίνητο-λεωφορείο του ΚΤΕΛ-μικρό της κακιάς ώρας- από εκεί και πέρα, μέχρι τη Βούρμπιανη, με το φορτηγό του κυρ. Παπανώτη- γνωστός στην επαρχία, κι όταν ήταν καλός ο καιρός, με μεγάλη δυσκολία, μέχρι το Γοργοπόταμο. Διαφορετικά έπρεπε να βρω τον κυρατζή με ζώα να με μεταφέρει. Ο Παπανώτης, φόρτωσε τις μικροαποσκευές μου και μου είπε, μπορεί να πάμε μέχρι τον Γοργοπόταμο. Ακόμη κινόπως είναι θα τα καταφέρουμε. Καλοσύνάτος-εξυπηρετικός.

Μαζί μου ήταν και μια νεοδιορισμένη Νηπιαγωγός από την Αθήνα. Μαζί με τον πατέρα της. Απόρησε ο πατέρας της, που να πήγαινε κοπελίτσα αυτή γύρω στα 20-23 χρονών να φτάσει το Πληκάτι. Ο Παπανώτης την ενημέρωσε. Μην ανησυχείς, εγώ θα φροντίσω για ζώο για την μεταφορά. Θα περάσεις εκεί πάνω πολύ καλά. Ο κόσμος είναι καλός θα σε αγαπήσουν. Τέ-

λος φτάσαμε στην Βούρμπιανη. Από εκεί χάλασε ο καιρός, ο δρόμος είχε χαλάσει. Εκεί μας περίμεναν οι κυρατζίδες. Εγώ όλο γελούσα. Η «καημένη» η συνάδελφος, στενοχωρημένη, μόνο που δεν έκλαιγε. Της εξήγησα, θα διορθωθεί ο δρόμος και ο σοφέρ θα καταφέρει να φέρει τις μικροασσκευές σου στο Πληκάτι. Έργο δύσκολο, αλλά, αυτός έμπειρος οδηγός, τεχνίτης, μέσα από χωραφίες και ψευτόδρομους τα κατάφερνε.

Περιπτώ να τονίσω, πως τότε, οι δεσποινίδες και οι κυρίες δεν φορούσαν παντελόνι, και η νηπιαγωγός, παρ' όλο που ο κυρατζής (ο αγωγιάτης) ήταν πολύ καλός, τρόμαξε ν' ανέβει καθάλα στο μουλάρι με πολύ προσοχή. Έτσι ήταν τότε η αμφίσηση των γυναικών. Το βράδυ κοιμήθηκε στο Γοργοπόταμο και την άλλη μέρα, ο θαρραλέος Παπανώτης, και για χάρη της νηπιαγωγού, πήγε το αυτοκίνητό του στο Πληκάτι.

Έκτοτε, με τη βοήθεια βέβαια των κατόικων και της MOMA του Στρατού (Μηχανοκίνητο τμήμα του Στρατού) όταν το επέτρεπαν οι καιρικές συνθήκες μια φορά την εβδομάδα έκανε το δρομολόγιο αρχικά μέχρι το Γοργοπόταμο και με πολύ δυσκολία μέχρι το χωριό του. Ήρωας πραγματι-

κός αυτός ο οδηγός.

Πέρασαν χρόνια, βελτιώθηκαν οι αυτοκινητόδρομοι. Ανάσανε και ο παλιός σοφέρ, ο κυρ. Παπανώτης. Με νοσταλγία τον θυμόμαστε, μέχρι τα βαθιά του γεράματα, δεν ήθελε να αποχωριστεί το αυτοκίνητό του. Το οδηγούσε παρά την ανημπόρια του, ήταν το μεράκι του. Τι χαρές, τι λύπες, τι μεταφορές, τι δυσκολίες, όλα ο αείμνηστος σοφέρ Παπανώτης με το φορτηγό του μας τα χάριζε.

Σήμερα ταξιδεύοντας κανείς από Κόνιτσα, μέχρι Πληκάτι υπάρχει ασφαλτός και πηγαίνει μεγάλο λεωφορείο, ταξί, ΙΧ, κούρσες, φορτηγά που μεταφέρουν ξυλεία κ.ά. Χαίρεται κανείς να ταξιδεύει σε αυτά τα μέρη κι από εδώ και από εκεί από το φιδίσιο ορμητικό Σαραντάπορο, με τα τεράστια γεφύρια που συνδέουν τις όχθες του ποταμού και ξεπερνούν βαθιά φαράγγια, εξασφαλίζοντας μια σύγχρονη συγκοινωνία. Η επιθυμία και το μεράκι των κατοίκων έγινε πραγματικότητα. Ας είναι αυτές οι λίγες γραμμές ένα απλό μικρό μνημόσυνο στον αείμνηστο. Α. Παπανώτη, οδηγό-σοφέρ από το Πληκάτι που εξυπηρέτούσε τότε όλα τα ορεινά χωριά του Γράμμου, όλα τα Μαστοροχώρια.

Από το περιοδικό μας εκδόθηκε το βιβλίο «ΚΟΝΙΤΣΑ» για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση, με ιστορικό περιεχόμενο.

Για τους φίλους του περιοδικού η συμβολική τιμή 5€ + 3€ έξοδα αποστολής.

Πληροφορίες: Τηλ. 26550 22212 & 6979138737

Η ζωή θέλει χιούμορ

Του Πέτρου Θωμά Μπούνα

Είχα πολλά χρόνια να δω και να ακούσω τον Πουλόπουλο να τραγουδάει. Τον είχε προ ημερών η τηλεόραση και είπε πρώτα το τραγούδι «Έτσι είμαστε» που είχε κερδίσει και το πρώτο βραβείο στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, όπου παλαιότερα γινόταν διαγωνισμός για το καλύτερο τραγούδι κι όχι τις απδίες που βλέπουμε και ακούμε τα τελευταία χρόνια στην γιουροβίζιον, άλλοι πίσω στο πάλκο να τινάζονται σαν σφαγμένα κοτόπουλα ημίγυμνοι απ' τη μέση κι απάνω και μία ή ένας να γκαρίζει κάτι που, «ο Θεός να το κάνει τραγούδι». Ναι, «έτσι είμαστε αδελφέ μου κι έτσι θάμαστε, ταξιδιώτες στη λιακάδα κι ένα πλοίο η Ελλάδα και πηγαίνουμε». Καλά πηγαίναμε τότε, τώρα μπρέ πού πάμε; Κι ενώ πηγαίναμε παλιά με «λάδι τη θάλασσα», τώρα ταρακουνάει το πλοίο τόσο, που τα καθίσματα αναποδογυρίζουν μαζί με τους επιβάτες που κάθονται επάνω τους. Τα κύματα φτάνουν μέχρι το κατάστρωμα κι ο κόσμος με φορεμένα σωσίβια προσπαθεί να κρατηθεί όρθιος. Το «έτσι θάμαστε», ξεχάστε το, μένει μόνο το έτσι ήμασταν. Τότε που πηγαίναμε τα βράδια σε κανένα κέντρο π.χ. στη Μιμόζα, στον Πάνο (στα Γιάννινα αυτά), στη Μάντρα του Αλέξη ή στο Πετρό, με τον Πάνο Εργάτη στο βιολί και το Σωτήρη Κορνέτα (Γού-

σια τον λέγαν), με την κορνέτα να μην αφήνουν κανένα χορευτικό τραγούδι που να μην το παίζουν. Ήταν κι ένας Παναγόπουλος αν θυμάμαι καλά από τη στρατιωτική μουσική που έπαιζε νιράμς.

Πηγαίναμε στις 10 το βράδυ και φεύγαμε τα ξημερώματα, χορεύαμε, πίναμε το κρασάκι μας, τώρα φάτε κανένα ξινόγαλο και κουκουλοθείτε στο κρεβάτι με τρεις κουβέρτες γιατί καλοριφέρ γιόκ. Αν ο σικουργός έγραφε σήμερα το τραγούδι, κάπως αλλιώς θα το σκεπτόταν. Με κέντρισε ο Πουλόπουλος και ανέφερα τα παραπάνω. Αλλ' αυτά, τότε που δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα, ούτε πίεση, ούτε ουρικό οξύ, ούτε zalάδες με ιλλιγο, ούτε καρδιακές αρρυθμίες και στα φαρμακεία πηγαίναμε για καμία ασπιρίνη και μόνο. Είναι δυνατόν να μην μελαγχολείς όταν σκέφτεσαι τα νιάτα και τα συγκρίνεις με το τώρα; Γι' αυτό, στοπ στις παραπάνω σκέψεις και «ακούστε» (διαβάστε μάλλον) την παρακάτω ιστορία για να γελάσει και λίγο το χεϊλι σας. Είναι λίγο πιπεράτο, αλλά εξυπνο. «Χειμώνας, χιόνι μπόλικο εξώ. Το τζάκι (σ' ένα χωριό) αναμμένο, μικρό το δωμάτιο, η ζέστη να σκάσει. Ένα ζευγάρι που δεν είχε πολύ καιρό παντρεμένο, απολάμβανε τη θαλπωρή καθισμένο στα μπάσια που ήταν δίπλα

από το τζάκι. Η σύζυγος ολίγον προκλητικά καθισμένη, κεντούσε ένα μαξιλάρι. Ο σύζυγος από απέναντι δεν κρατήθηκε, πήγε δίπλα της και άρχισε να θωπεύει. Τω καιρώ εκείνω οι αυλόπορτες των σπιτιών δεν κλείναν γιατί δεν υπήρχε κανένας φόβος. Την ώρα που έβραζαν τα αίματα, χτυπάει η πόρτα του δωματίου που έβλεπε προς την αυλή. Ήταν μια γειτόνισσα που πήγε να πιούνε παρέα καφέ. Βέβαια, όπως καταλαβαίνετε τα πάντα ανεστάλησαν. Ήπιαν το καφέ, καταπιάστηκαν με άλλες δουλειές, τέλειωσε. Πέρασαν χρόνια, έκαναν παιδιά, γίναν εγγόνια, έφτιαξαν τα δικά τους σπίτια, φύγαν. Είχεν πλέον γεράσει αρκετά. Αυτός είχε ξεπεράσει τα ογδόνια πέντε, εκείνη ζύγωνε στα ογδόνια. Μείναν οι δυο τους όπως είχαν ξεκινήσει.

Είχε πέσει βαρύς χειμώνας και βρέθηκαν με το τζάκι αναμμένο και να απο-

λαμβάνουν τη θαλπωρή ο ένας απέναντι από τον άλλο. Το χιόνι, το αναμμένο τζάκι και οι θέσεις που κάθονταν, θύμισαν του γέροντα συζύγου τα νιάτα, που νιόπαντροι κάθονταν στις ίδιες θέσεις και ήλθε η γειτόνισσα να πιούνε καφέ και διέκοψε κάθε επιθυμία. Λέει λοιπόν στη βάβω - Θυμάσαι Μαριάνθη όταν ήμασταν νέοι και καθόμασταν όπως τώρα και κάτι πήγαμε να κάνουμε και μας διέκοψε η φιλενάδα σου που ήρθε για καφέ; δεν το συνεχίζουμε τώρα; Του τραβάει η σύζυγος μια μούντζα με τα δυο της χέρια και του λέει - Μωρέ ξεμωραμένε, μωρέ ξεκούτη, μπαίνει μωρέ το λουκούμι στον κουμπαρά; Έτσι είναι κακομοίρη, όπως σου το ψαλε η γυναίκα σου. Κάθε πράγμα στον καιρό του κι ο κολιός τον Αύγουστο. Τι λέτε, δεν είναι καλλίτερα να σταματήσουμε εδώ; Πιστεύω θα γελάσατε και το γέλιο είναι υγεία, γι' αυτό γεία σας.

Παρακαλούμε τους συνεργάτες και φίλους του περιοδικού μας να είναι όσο πιο σύντομοι μπορούν στα κείμενα που μας στέλνουν και να αναφέρονται κυρίως στην ιστορία, παράδοση, προβλήματα της περιοχής μας κ.ά. Έτσι, θα δημοσιεύονται περισσότερες εργασίες προς ικανοποίηση όλων.

Οι πρόγονοί μας συμβούλευαν:

«Ουκ εν το πολλώ το ευ...» και «το λακωνίζειν εστι φιλοσοφείν».

ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Μπροστά στις τραγικές καταστάσεις της καθημερινότητας που η ανθρώπινη αξιοπρέπεια καταρρακώνεται και η ζωή γίνεται τυραννική μέσα στις συνθήκες της ανεργίας, της ανασφάλειας και του φόβου, οι άνθρωποι αισθάνονται αμήχανοι, οργισμένοι και αδύναμοι.

Ο κυνισμός των κυρίαρχων δυνάμεων στο πολιτικό και οικονομικό επίπεδο δρα καταλυτικά σε κάθε προσπάθεια που στοχεύει στην ανατροπή των δεδομένων.

Η ανθρώπινη ζωή συνεχώς ευτελίζεται και όσα με αγώνες και θυσίες κατακτήθηκαν από τους εργαζόμενους γκρεμίζονται.

Οι όποιες αντιστάσεις υπονομεύονται και η δύναμη των όπλων, των νόμων και του αθέμιτου πλούτου επιβάλλουν την πολιτική και φιλοσοφία των κυρίαρχων.

Όλα τα όργανα που ασκούν εξουσία και χαράζουν πολιτικές δράσης σε όλους τους τομείς, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο διορίζονται και ακριβοπληρώνονται από το Διευθυντήριο των κυρίαρχων.

Οι εθνικές κυβερνήσεις νομοθετούν καθ' υπαγόρευση και υποχρεώνονται ουσιαστικά και τυπικά να εκτελούν τις εντολές του Διευθυντηρίου που συγκεντρώνει τον παγκόσμιο πλούτο με όλους τους τρόπους και τα μέσα που διαθέτουν.

Το φυσικό περιβάλλον καταστρέφεται και λεηλατείται. Οι πόλεμοι πολλαπλασιάζονται κρυφά και φανερά. Η ειρήνη κινδυνεύει. Η εγκληματικότητα βρίσκεται σε πρωτόγνωρη άξαρση. Ο φόβος, η ανασφάλεια, η πείνα και η εξαθλίωση των λαών κυριαρχούν στον πλανήτη. Ο κατήφορος είναι ξέφρενος. Το μέγα ερώτημα που πλανάται είναι: Θα μείνουμε άπραγοι; Όσο πιο γρήγορα απαντήσουμε με δράση, τόσο η Ελπίδα μένει ως σανίδα σωτηρίας. Αν δεχτούμε τη μοίρα, τότε αποδεχόμαστε το θάνατο με τη θέλησή μας, αν όχι τότε χρειάζεται συνεχής αγώνας ανατροπής, πάλη και σθεναρή αντίδραση στα διλήμματα που οι δυνάστες έντεχνα προβάλλουν.

Νόημα και αξία στη ζωή δίνει ο συντονισμένος αγώνας και η πάλη για την Ελευθερία και την Αξιοπρέπεια και όχι η υποταγή στη μοίρα.

Χρέος όλων των σκεπτομένων και ενεργών πολιτών είναι να συνειδητοποιήσουν ότι η σωτηρία μας είναι στα χέρια των εργαζομένων που παράγουν τον πλούτο και τον καρπώνονται οι αυτοурγοί των εγκλημάτων.

Οι εργαζόμενοι έχουν τη δύναμη.

Αξιολογώντας συνοπτικά τα αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης μέχρι σήμερα, διαπιστώνουμε: εξαθλίωση των λαών, πείνα, φτώχεια, καλπάζουσα ανεργ-

γία, συρρίκνωση, των ανθρώπινων δικαιώματων, κατεδάφιση του κράτους πρόνοιας, νομιμοποίηση των αυθαιρεσιών των κυριάρχων δυνάμεων στο πολιτικό και οικονομικό επίπεδο, λεηλασία των φυσικών πόρων, οργανωμένη και ανεξέλεγκτη εγκληματικότητα, έντονη ανασφάλεια, πόλεμοι στο προσκήνιο και το παρασκήνιο, προσφυγιά και δυστυχία σε όλα τα μήκη και τα πλάτη.

Αυτό δεν έπρεπε να είχε συμβεί

Κόνιτσα, 03 Φεβρουάριου 2017

Συνέβη όμως. Η Εκκλησία της Κόνιτσας δοκιμάστηκε και είναι άδικο. 2017, η ελληνική κοινωνία φλέγεται κι εμείς εδώ σφυρίζουμε κλέφτικα, ή κατά το αρχαιοπρεπο «άδομεν». Δεν γνωρίζω λεπτομέρειες, δεν με αφορούν πρόσωπα και ονόματα. Καταστάσεις και άπρεπες συμπεριφορές είναι που με αγανακτούν και... εξοργίζουν (πάντα στο μέτρο).

Είμαι από επιλογή κάτοικος, δημότης και ενορίτης Κόνιτσας και δεν ένιωσα καθόλου ευχάριστα από τη στάση μικρής ομάδας συμπολιτών στο πρόσωπο του Μητροπολίτη. Ίσως τους διέφυγε ότι δεν είναι αποκλειστικά δικός τους αλλά και δικός μου και της απόλυτης πλειοψηφίας των κατοίκων της Μητροπόλεώς μας και καμιά τέτοια πλειοψηφία δεν τους εξουσιοδότησε να την εκπροσωπήσουν και μάλιστα με αυτό τον απαράδεκτα ασεβή τρόπο. Αυτές οι άκρως λαϊκίστικου τύπου αντιδράσεις θυμίζουν κραυγές κάτω από

Ο παγκόσμιος συναγερμός των καταπιεσμένων ενάντια στην παγκοσμιοποίηση της εξαθλίωσης μπορεί να γκρεμίσει τα τείχη που υψώνουν καθημερινά οι δυνάμεις του σκότους και της άγριας εκμετάλλευσης.

Είναι παγκόσμιο αίτημα η Ειρήνη, η Ασφάλεια, η Αξιοπρέπεια και ο θρίαμβος του Δικαίου.

το Πραιτώριο. Αλήθεια, αγαπητοί μου σας ζήτησε ο Ιησούς να υπερασπιστείτε έτσι οχλοκρατικά τον κατά τα άλλα συμπαθή προστατευόμενο σας; Γιατί δεν θέλω να υποθέσω πως η σεμνότητά του δεν τον εμπόδισε να σας παροτρύνει σε αυτή την απρέπεια. Αν όμως όχι, χρεώνεται μεγάλο μέρος της ευθύνης.

Ο φονταμενταλισμός, όπως σωστά είπε φίλος, είναι ξένος προς τα ήθη και τα πιστεύω μας. Μία πολιτικοποιημένη θρησκευτικότητα εκφρασμένη με άκρα επιθετικότητα, φανατισμό και μισαλλοδοξία μπορεί να υπάρχει στο σημερινό... Χαλιφάτο, όμως απάδει του Χριστιανικού μηνύματος. Μην τάχα αυτό δεν διδάσκει και η σωστή χριστιανική κατήχηση; Ζήτησε ο Ιησούς από τους όχλους να καίνε βιβλιοθήκες να καταστρέφουν έργα πολιτισμού των προγόνων μας, να κακοποιούν την φιλόσοφο Υπατία; Αυτή η μελαγχολική πλευρά της ιστορίας τίποτα δεν μας δίδα-

ξε; Ζήτησε ο Ιησούς από τους Σταυροφορικούς όχλους να δώσουν πληθυσμούς και μνημεία στο όνομα της απελευθέρωσης των Αγίων Τόπων; Ή μήπως τους είπε να λεηλατήσουν την Πόλη, για να την βρουν έτοιμη και αδύναμη οι Τούρκοι και να την αλώσουν. Ζήτησε ο Ιησούς από τους Ισπανοπορτογάλλους να εξαφανίσουν στο Νέο Κόσμο τους ιθαγενείς και τον πολιτισμό τους; Η Εκκλησία της Κόνιτσας έχει Ιεράρχη, ιερατείο, Χριστεπώνυμο πλήρωμα, ήθη, κανόνες. Μία αντιπροσωπεία μπορούσε να επιληφθεί κόσμια του όποιου θέματος. Δεν ζούμε κι ούτε επιζητούμε άναρχες και ανεξέλεγκτες καταστάσεις. Γι' αυτό θερμά παρακαλώ να κλείσει ως σε παρένθεση το γεγονός, να επέλθει καταλλαγή και με ανοχή,

κατανόηση και συμπροσευχή να ξεπεραστούν τα δύσάρεστα. Δεν είναι καιρός για τέτοιου είδους περιπέτειες. Αλλά αν αυτό ήδη έγινε τότε περιττός ίσως ο λόγος· αν και πάντα επίκαιρος.

Συμπολίτες Κονιτσιώτες, στα όσα καλοπροαίρετα, με πόνο ψυχής και υπεύθυνα, ανέφερα υπάρχει βέβαια και ο αντίλογος. Σεβαστό. Αλλά παρακαλώ, ας μείνουμε στο λόγο, έστω και... αδόκιμο. Ωστόσο αν κάποιος ένιωσε προσωπικά να θίγεται, κάνει λάθος. Καταστάσεις και γεγονότα κατήγγειλα, όχι άτομα, όχι ονόματα. Οι θέσεις μου είναι πεντακάθαρές και δεν αφήνουν περιθώρια για επιπλέον εξηγήσεις και παρεξηγήσεις, εκτός και αν μας εγκατέλειψε η καλή θέληση.

ΣΤΑΘΗΣ ΒΙΝΟΣ

20-7-1965. Πανελλαδική Συνάντηση Ορειβατικών Συλλόγων στην Γκαμπίλα.

«Η πρώτη μου ημέρα στην Κόνιτσα»

(Του Τάκη Παν. Παπαδημητρίου)

Δευτέρα 2 Ιουλίου 1962. Κόνιτσα. Ξύπνησα στις πέντε το πρωί. Ντύθηκα με τη στολή μου τη στρατιωτική και στις 6 τράβηξα για το στρατόπεδο.

Πρωινό στο 583 Τ.Π. Εγερτήριο. Κίνηση, Νοικοκυριό στους Λόχους. Στο Διοικητήριο. Βρίσκω τον Υποδιοικητή του Τάγματος, Ταγματάρχη Πεζικού κ. Σωκράτη Διαμάντη, κοντοχωριανό μου, γνωστό του πατέρα μου. Γνωριζόμαστε. Πάω στο Γραφείο Στρατολογίας. Γνωρίζω τον μόνιμο Επιλοχία από την Άρτα κ. Απόστολο Κασελούρη. Έρχεται ο Διοικητής μας, ο Αντ/ρχης Πεζικού κ. Παναγιώτης Κολιόπουλος. Αξιωματικός μορφωμένος και καλλιεργημένος, αλλά και αυστηρός, πειθαρχικός και επίμονος στρατιωτικός. Παρουσιάζομαι στρατιωτικά. Με καλωσορίζει και μου δίνει συμβουλές και με κατατοπίζει τι ακριβώς θέλει από μένα.

«Ως δάσκαλος θα 'θελα να βοηθήσεις και σ' άλλες δραστηριότητες της Μονάδος». Πάμε μαζί στην πρωινή αναφορά. Με παρουσιάζει στο Τάγμα και με διαθέτει στο Λόχο Βαρών Όπλων (Λ.Β.Ο.) ή Λόχο Υποστηρίξεως. Στους παρατεταγμένους Λόχους είδα κι έμαθα τους Διοικητές τους: Στον 1ο Λόχο, τον Λόχο Διοικήσεως ο Λοχαγός Πεζικού κ. Δημήτριος Λαμπράκης από την Άρτα, στον 2ο Λόχο ο Λοχαγός Πεζικού κ. Δημήτριος Γέρος από την Πρέβεζα, στον Λ.Β.Ο. κ. Τζοβάρης. Στην Στρατολογία επικεφαλής ήταν ο Υπολοχαγός Πεζικού κ. Χρήστος Μουστάκης, στο 2ο Γραφείο ο Υπολ. Πεζικού κ. Κων/νος Ζώτος από τη Θεσπρωτία και στην Οικονομική Υπηρεσία μόνιμος Αν/γός Οικονομικού, από την Κρήτη.

Άλλοι αξιωματικοί και υπαξιωματικοί έφεδροι Οικ. Ανθ/γοι Πεζικού: 1) Λευτέρης Χατζήπαπας από τη Ρόδο, 2) Δημήτριος Τάτσης, 3) Σπυριδών Μάντζιος, 4) ο Ανθ/στής κ. Ιωάννης

Γάβρογος από την Άρτα, 5) ο μόνιμος Επιλοχίας κος Ιωάννης Κατσαντώνης, 6) ο Ανθυπίατρος κος Σούρπης (αδελφός του Σούρπη του Παναθηναϊκού) και αμέσως ο Ανθυπίατρος κος Ανδρέας Κατσαίτης. Δυστυχώς τα ονόματα των τότε Αξιωματικών και Υπαξιωματικών του Τάγματος δεν τα έχω σημειώσει στο ημερολόγιο και 7) Αξιωματικός Κίνησης Οχημάτων ο Υπολοχαγός κος Παύλος Παυλόπουλος.

Ο Διοικητής μου ο Λοχαγός κος Τζαβάρης ψυχρός, υπηρεσιακός, τυπικός με πολλές απαιτήσεις. Αργότερα διαπίστωση μια αδιόρατη ζήλεια για τους «γραμματιζούμενους» Έφεδρους Αξιωματικούς. Ίσως, επειδή εκείνος δεν κατόρθωσε στη ζωή του να μάθει πολλά γράμματα. Με το παραμικρό ειρωνευόταν τον Έφεδρο Αξιωματικό, ακόμα και μπροστά στους στρατιώτες. «Εδώ έχουμε να κάνουμε με έναν χαρακτήρα υπερβολικό, αλλά και προβληματικό. Προ-σο-χή!». Σκέφτηκα.

Πριν προλάβω να πάω καλά-καλά στο Λόχο, έξω από το Γραφείο του Λόχου, με διατάζει: «Το απόγευμα να πάρεις τον Τζανέτο και έναν στρατιώτη και να πάτε στο πεδίο βολής να φτιάξετε στόχους. Έχουμε βολή με όλμους και Π.Α.Ο.».

Πράγματι, γύρω στις 3^{1/2} ντάλα μεσημέρι, με τα πόδια πήγαμε στο πεδίο βολής. Φτιάξαμε στόχους για τα Π.Α.Ο. με ασβεστωμένες πέτρες. Κουράστηκαν και τα παιδιά κι εγώ από τη ζέστη και ταλαιπωρηθήκαμε από τον ιδρώτα.

Γυρίσαμε πάλι με τα πόδια κατάκοποι, αλλά ευχαριστημένοι. Ανέφερα εκτέλεση διαταγής. «Οι στόχοι είναι έτοιμοι». Με κοίταξε και αμέσως μου πέταξε δίκην αστείου την ειρωνεία. «Ε! Καί; Μήπως πρέπει να σας ευχαριστήσουμε κε δόκιμε ιδιαίτερος;».

Αδελφότητα Λαγκαδιωτών Κόνιτσας

Την 31 Ιανουαρίου 2016 στην Αθήνα στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων η Αδελφότητα Λαγκαδιωτών και ο σύλλογος Μ.Ε.Σ. «ΑΝΑ-ΠΛΑΣΗ» της Δρακότρυπας Καρδίτσας, κόψαμε τις βασιλόπιτες μαζί, για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, δείχνοντας έτσι ότι τα δυο χωριά έχουν αδελφοποιηθεί και οι ομιλίες των προέδρων ήταν συγκινητικές όσον αφορά τις αδελφικές σχέσεις της Λαγκαδάς και της Δρακότρυπας.

Η αίθουσα ήταν γεμάτη και μάλιστα με πολλούς νέους από τα χωριά μας. Η δημοτική ορχήστρα μας χάρισε ωραίες στιγμές που δεν θέλαμε να τελειώσει αυτή η ωραία εκδήλωση.

Ευχαριστούμε για τις ευχές τους, τον Δήμαρχο Κόνιτσας κ. Ανδρέα Παπασπύρου, τους Αντιδημάρχους Κατερίνα Δημάρατου και Χρήστο Φασούλη, καθώς και τον αγαπητό φίλο από την Αδελφότητα Δροσοπηγής Γ. Κοτολούλη.

Παραβρέθηκε και γλέντησε με την ψυχή του ο πάραδρος του χωριού μας Πέτρος Μανώλης.

Ευχαριστούμε θερμά τις κυρίες από τα χωριά μας για τις παραδοσιακές πίτες, λαγκίτες, Σαραλί, Κασίοπιτες τηγανιές που προσέφεραν στον πλούσιο μπουφέ που πλαισιωνόταν με ψητά κοτόπουλα στα κάρβουνα, λουκάνικα από την Καρδίτσα, τσίπουρο από το χωριό, κρασί και αναψυκτικά.

Ευχαριστούμε τη Διοίκηση των Super Market Σκλαβενίτη για την επί πολλά χρόνια βοήθεια που μας προσφέρει και έτσι

κάναμε δωρεάν αυτή την τόσο ωραία εκδήλωση.

Το Δ.Σ. σας ευχαριστεί για την παρουσία σας. Ευχόμαστε Καλή Χρονιά- Με υγεία - και καλή αντάμωση του χρόνου.

Για το Δ.Σ.

ο Πρόεδρος

Παναγιώτης Φ. Νάτσος

* * * *

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Λαγκαδιωτών Κόνιτσας εύχεται Καλή Χρονιά το 2017, σε όλους με υγεία και χωρίς προβλήματα ιδιαίτερα για το χωριό μας που το '2016 ήταν βασανιστικό με την κατάρρευση της γέφυρας του Σαρανταπόρου και την καταστροφή του φράγματος, με αποτέλεσμα το χωριό για αρκετές ημέρες να αποκοπεί από το οδικό δίκτυο και μέχρι σήμερα να μην πηγαίνει λεωφορείο στο χωριό. Σε ένα χωριό που ζουν το χειμώνα 70 άτομα με πέντε κτηνοτροφικές μονάδες και τρεις δασικές επιχειρήσεις όπου προμηθεύουν καυσόξυλα την περιοχή της Κόνιτσας, το κυριότερο δε, δεν μπορούν να μετακινηθούν οι μεγάλοι στην ηλικία που τόσα χρόνια κρατούν εκεί Θερμοπύλες.

Θα ευχαριστήσουμε όλοι θερμά το Δήμο Κόνιτσας και άλλους κρατικούς φορείς που βοήθησαν τα μέγιστα ώστε να ξεπεραστούν βασικά προβλήματα.

Έχουμε όμως και ευχάριστα γεγονότα όπως τους γάμους που έγιναν στις 7 Ιανουαρίου 2017 στο Μουζάκι Καρδίτσας όπου παντρεύτηκαν δυο παιδιά ο Γιώργος

Καλέτσας από τη Δρακότρυπα Καρδίτσας και η Νίκη Ντίνη από τη Λαγκάδα.

Όπως όλοι γνωρίζουμε, οι περισσότεροι κάτοικοι της Δρακότρυπας είναι προγονικοί χωριανοί μας που εγκατέλειψαν τα μέρη μας εκεί στο 1863, αφού οι λεηλασίες και οι καταστροφές των Τουρκοαλβανών δεν τους άφησαν σε κλωρό κλαρί. Να είναι ευτυχισμένα τα παιδιά.

Στις 5 Φεβρουάριου 2017 κόψαμε την βασιλόπιτα της Αδελφότητας για τα μέλη και τους φίλους στη Θεσσαλονίκη. Παραβρέθηκε η Αντιδήμαρχος Κόνιτσας κ. Κατερίνα Δημάρατου, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Βούρμπανης κ. Καρυπίδης, ο αγαπητός Πρόεδρος Αδελφότητας Δροσπηγιωτών Γ. Κοτολούλης, από την Καστάγιανη ο πρώην Πρόεδρος, Δικηγόρος Γ. Μπίμπας, ο αγαπητός συμμαθητής μου Δ. Μήγιος που αγωνίζεται για την παραδοσιακή μουσική του τόπου μας και τα έθιμα της περιοχής μας, ο Σύμβουλος του

“ΜΕΣ” ΑΝΑΠΛΑΣΗ Δρακότρυπας Παν. Θανασιάς, ο αγαπητός φίλος Δικηγόρος Κ. Τάκος από το Δοτσικό και πολλοί άλλοι φίλοι. Σε εκείνον όμως που θα σταθώ περισσότερο ήταν ο Κώστας Χ. Νάτσος όπου ήλθε με όλα τα παιδιά του και τα επτά εγγόνια του. Στα 28 παιδιά που ήρθαν η Αδελφότητα τους έδωσε μια τσάντα με πολλά σοκολατοειδή.

Στις 12/02/2017 παραβρεθήκαμε στην κοπή της βασιλόπιτας του Συλλόγου Βούρμπανης. Ήταν μια υπέροχη εκδήλωση.

Στις 26/02/2017 θα μεταβούμε στο χωριό όπου θα κόψουμε τη βασιλόπιτα για τους χωριανούς μας, που μένουν εκεί και δίνουν τις μάχες με τα ακραία καιρικά φαινόμενα, και του χρόνου με υγεία. Όλα τα έξοδα των εκδηλώσεων ήταν προσφορές φίλων, χωρίς η Αδελφότητα να διαθέσει ούτε ένα ευρώ!

Σας ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ. ΝΑΤΣΗΣ

Μεταξύ μας

Με τούτο το τεύχος το περιοδικό μας βαδίζει στον 33ο χρόνο έκδοσής του στην Κόνιτσα.

Η Συντ. Επιτροπή, μαζί με τις ευχές για το νέο χρόνο, στους αγαπητούς συνεργάτες, φίλους και συνδρομητές, ευχαριστεί όλους για τη στήριξη του περιοδικού μας αυτό το μεγάλο διάστημα.

Με την ίδια συμπαράστασή τους, ελπίζουμε να συνεχίσουμε την έκδοσή του και σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς.

Απευθύνουμε έκκληση στους φίλους

που αμελούν να στείλουν την συνδρομή τους 1,2,3 χρόνια, να μη λησμονούν ότι το περιοδικό δεν έχει άλλους πόρους πλην των συνδρομών και για να θυμηθούμε το μεγάλο μας πρόγονο Δημοσθένη: «υπάρχει ανάγκη κρημάτων και χωρίς αυτά δε γίνεται τίποτε απ' αυτά που πρέπει να γίνουν».

Ή όπως έλεγαν και οι παππούδες μας: «άμα δεν πέφτει ο παράς (από το χορευτή), δε βαράει ο ταμπουράς (από τον οργανοπαίκτη).

Η ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΚΟΠΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗΣ ΠΙΤΑΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΤΩΝ

Είχαμε την τύχη να παρευρεθούμε για άλλη μια φορά στην επιτυχημένη κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας του Συλλόγου μας.

Η εκδήλωση και φέτος πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 29/1/2017 στην καφετέρια FLOCAFE του ATHENS METRO MALL στον Άγιο Δημήτριο στην Αθήνα.

Παρά τις απουσίες που ήταν πολλές η συμμετοχή έφτασε τα 54 άτομα. Είχαμε και φέτος πολλούς χωριανούς που ήρθαν για πρώτη φορά και αυτό ήταν μια μεγάλη ευχαρίστηση για εμάς. Πάγια επιδίωξή μας άλλωστε είναι να κρατάμε τους χωριανούς αλλά και τα παιδιά και εγγόνια μας που δεν είναι γεννημένα στο χωριό σε επαφή και μεταξύ τους αλλά και με το χωριό.

Στο πλαίσιο αυτής της επιδίωξης συνεχίσαμε και φέτος τις βραβεύσεις των παιδιών, με καταγωγή από το χωριό μας, που πέτυχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις του 2016. Τα παιδιά αυτά ήταν:

- Η Βασιλική Ξεφτέρη του Αθανασίου
- Η Μαρία-Ιωάννα Παπαλουκά του Ανδρέα
- Ο Εμμανουήλ Παπαλουκάς του Κων/νου
- Ο Χρήστος Ραμαντζάς του Δημητρίου
- Ο Αλέξανδρος Σωτηρόπουλος του Γεωργίου
- Και ο Παύλος Χριστοδούλου του Ευθυμίου

Τους ευχόμαστε να έχουν καλές και δημιουργικές σπουδές και να μην ξεχνούν τον τόπο καταγωγής τους.

Το τυχερό της πίτας «έπεσε» στη Βεατρίκη Παπαγεωργίου και ήταν ένα ασύρματο τηλέφωνο. Συγχαρητήρια στην πολλές φορές τυχερή Τίκη. Να είναι πάντα γερή και τυχερή.

Να είμαστε όλοι καλά να έχουμε αντοχές στις δυσκολίες και να ανταμώνουμε και πάλι του χρόνου ακόμα περισσότεροι.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Από την εκδήλωση για τον Μικρασιατικό Ελληνισμό

Σεβασμιώτατε, λοιποί πατέρες, κύριε Δήμαρχε, κυρίες και κύριοι Μικρασιάτες και Μικρασιάτισσες.

Μαζευτήκαμε σήμερα εδώ σ' αυτόν τον χώρο για να τιμήσουμε με την παρουσία μας τις ξεχασμένες πατρίδες.

Είμαστε η τρίτη γενιά μετά τους γονείς μας. Αρκετά λόγια, ιστορίες αληθινές, έγιναν βίωμά μας, καθώς τα ακούγαμε από τους προγόνους μας.

Μοιρασμένοι από 'δω και από 'κει καταφέραμε να αναπνεύσουμε έχοντας πάντα τη σκέψη στο παρελθόν έλεγε ο παππούς μου.

Εκφράζουμε σιωπηλά με τη γλώσσα της αλήθειας όλα τα γεγονότα, την ταλαιπωρία, τη λύπη, για τα όσα εγκαταλείψαμε. Από την άλλη, έπρεπε να παλέψουμε για να φανούμε αντάξιοι σε αυτό το καθήκον που λέγεται οικογένεια.

Έτσι και έγινε.

Ένα δείγμα αγάπης μπόρεσα να πάρω φεύγοντας απ' την χαμένη μας πατρίδα, έλεγε η γιαγιά μας.

Ένα σποράκι από τους κρίνους μας για να μπορέσω να έχω τη μυρωδιά τους.

Αγκαλιασμένοι λοιπόν μέσα σ' αυτή τη μυρωδιά μπορέσαμε να ζήσουμε, να αναπνεύσουμε, να σεβαστούμε τα ιδανικά μας για να μπορέσουμε να δικαιωθούμε.

Οι δικοί μας ως επί το πλείστον ήταν

σιδεράδες και παπλωματάδες.

Ο παππούς μας, ο παπλωματάς, μας έλεγε κάθε φορά που πλησίαζαν οι άγιες αυτές μέρες.

Άφησα μια γωνιά γεμάτη αναμνήσεις και βρέθηκα σε άλλη γη γεμάτες από θλίψεις.

Μ' αυτό εδώ το σύμβολο μ' αυτό το εργαλείο, μεγάλωσαν τρεις γενιές με κόπο και ζήλο. Όλοι μαζί δουλεύαμε απ' το πρωί ως το βράδυ, χαρά στο σπίτι δίναμε, μέχρι αργά το βράδυ. Γύρω στο τζάκι κάθονταν γέροι, μικροί, μεγάλοι και πάλι συζητούσαμε γι' αυτή τη βιοπάλη.

Ξημέρωναν Χριστούγεννα, το σπίτι στολισμένο, η καλοσύνη, η χαρά, και οι κραυγές γέμιζαν την ατμόσφαιρα.

Κι ένα καντήλι έφεγγε μπροστά στο ει κονάσι καλώς να 'ρθεις Χριστούλη μας δίπλα μας να φωλιάσεις, με το ζεστό το πάπλωμα που ο παππούς μας έχει φτιάξει, μ' αυτό εδώ το σύμβολο που λέγεται ντεζάρα πλάι μας να πλαγιάσεις.

Αυτή ήταν μια ζεστή Χριστιανική και παραδοσιακή Χριστουγεννιάτικη νύχτα. Ας προσπαθήσουμε να την διατηρήσουμε έχοντας πάντα τη σκέψη στη μνήμη των προγόνων μας.

Σας ευχαριστώ

Λάκκα-Μωυσίδου Σταυρούλα

Φίλε του περιοδικού θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

Ψηφιακή βιβλιοθήκη Δημόσιας Βιβλιοθήκης Κόνιτσας «BALKANEANA»

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας προκειμένου να διατηρήσει και να επιτρέψει την εύκολη πρόσβαση μέσω του Διαδικτύου των έντυπων έργων της «Κονιτσιώτικης Βιβλιογραφίας» προχώρησε στην ψηφιοποίησή της. Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Αργυροκάστρου δημιούργησε την ψηφιακή βιβλιοθήκη «Balkaneana» που περιέχει περίπου 2.000 ψηφιοποιημένα έντυπα τεκμήρια καθώς και οπτικοακουστικό υλικό.

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα INTERREG Ελλάδα- Αλβανία 2007-2013 (Greece- Albania IPA Cross Boarder Programme 2007-2013). Ο συνολικός προϋπολογισμός ήταν 354.440 ευρώ ενώ ο προϋπολογισμός για τις δράσεις της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Κόνιτσας ήταν 82.500 ευρώ. Το έργο υλοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από τον Φεβρουάριο του 2015 έως τον Αύγουστο του 2016. Εκτός από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης, με την υλοποίησή του ασχολήθηκαν 5 εξωτερικοί συνεργάτες υψηλών επιστημονικών προσόντων, οι οποίοι επιλέχθηκαν με ανοιχτό διαγωνισμό. Επίσης, αποκτήθηκε ειδικό μηχάνημα για την ψηφιοποίηση (scanner) μεγάλης ευκρίνειας, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για άλλες εργασίες ψηφιοποίησης.

Βασικοί στόχοι του προγράμματος ήταν να εισάγει καινοτόμες λειτουργίες στη βιβλιοθήκη, να αναπτυχθεί ένας εύχρηστος κόμβος ψηφιακής παρουσίασης του περιεχομένου της, να εκσυγχρονιστούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες και να προσθέσει, έμμεσα ή άμεσα, αξία στην διατήρηση, προώθηση και εξερεύνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της ευρύτερης περιοχής. Ως αποτέλεσμα των στόχων που τέθηκαν είναι, η δημιουργία ενός portal για ελεύθερη πρόσβαση μέσω του διαδικτύου των ψηφιοποιημένων τεκμηρίων, το οποίο συνδέεται με την πανευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη «Europeana», η ψηφιοποίηση 1000 εντύπων τεκμηρίων, 100 ωρών οπτικοακουστικού υλικού και 100 φωτογραφιών που αφορούν την ιστορία και τον πολιτισμό της διασυνοριακής περιοχής Ελλάδας- Αλβανίας, η αγορά τεχνολογικού εξοπλισμού, η δημιουργία ενός διασυνοριακού δικτύου βιβλιοθηκών και η εκπαίδευση του προσωπικού της βιβλιοθήκης στις νέες πρακτικές ψηφιοποίησης.

Το έντυπο υλικό που ψηφιοποιήθηκε ανήκει στην Κονιτσιώτικη συλλογή της Βιβλιοθήκης καθώς και σε συλλογές άλλων Ιδρυμάτων ή ιδιωτών και περιέχει μονογραφίες και περιοδικές εκδόσεις. Πρόκειται για έργα Κονιτσιωτών

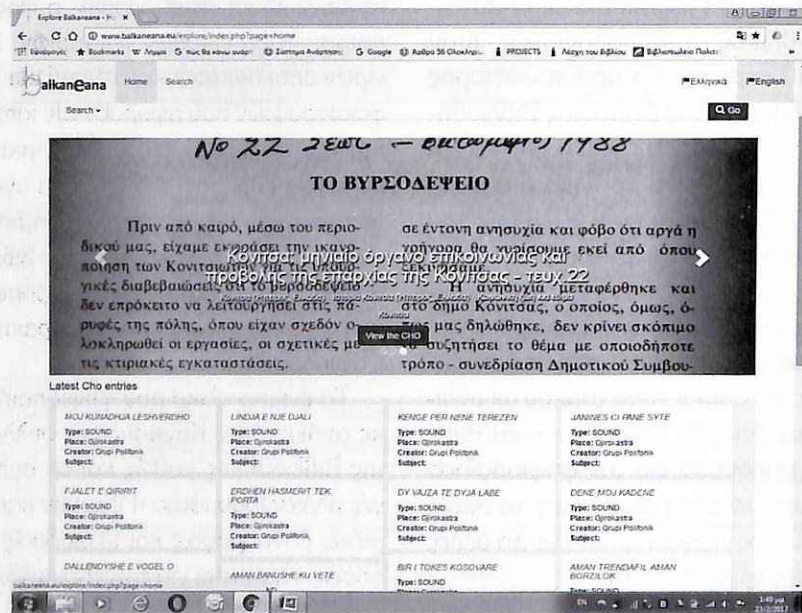
ή άλλων συγγραφέων που αφορούν την ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας ή έχουν εκδοθεί στην Κόνιτσα. Η πλειονότητα των τεκμηρίων αποτελεί ιδιωτικές εκδόσεις και εκδόσεις συλλόγων και φορέων, που δεν είναι εύκολο να αναζητηθούν. Έτσι, με την ψηφιοποίησή τους, οι ερευνητές αποκτούν πρόσβαση σε «κρυμμένες» πληροφορίες και συνολική άποψη για τη βιβλιογραφία της περιοχής.

Το οπτικοακουστικό υλικό αφορά σε 50 ώρες ταινιών και ντοκιμαντέρ με θέμα την περιοχή και σε 50 ώρες ακουστικού υλικού της μουσικής λαϊκής παράδοσης. Οι φωτογραφίες που ψηφιοποιήθηκαν αντλήθηκαν είτε από λευκώματα και ημερολόγια, είτε ανήκουν σε

προσωπικές συλλογές ιδιωτών και φωτογράφων.

Το υλικό είναι ελεύθερα προσβάσιμο στο διαδίκτυο από το portal www.balkaniana.eu/explore.

Θα θέλαμε να παρακαλέσουμε οποιονδήποτε διαθέτει τεκμήρια (είτε έντυπο είτε οπτικοακουστικό υλικό) να μας βοηθήσει ώστε η βιβλιογραφία της περιοχής να είναι όσο το δυνατόν πληρέστερη. Μπορείτε να έρθετε σε επαφή με τη Βιβλιοθήκη (τηλ. επικοινωνίας 2655022298) προκειμένου να ψηφιοποιήσουμε το υλικό που διαθέτετε και να σας το επιστρέψουμε. Έτσι, θα συμβάλλουμε όλοι στη διατήρηση και διάδοση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Τῆς πατρίδας Φωνή

Γιατί τῆς νιότης σταυραῖτοί τραβᾶτε γιὰ τὴν ξένη
κι ἀφήνετ' ἀπροστάτευτη τὴν ἀκριβὴ πατρίδα,
βουνά, πελάγη θαλασσὶὰ καὶ γῆ εὐλογημένη;
Ζωστεῖτε τὴν ἀρμάτα σας, παλληκαριᾶς ἀσπίδα.

Ἐχθροὶ ζηλεύουν εὐμορφίες, δωρήματα τῆς φύσης,
κρυστάλλινα γλυκονερά καὶ ζεστασιὰ τῆς μέρας
γαλάζιο χρῶμα τ' οὐρανοῦ, λουλούδια νὰ μυρίσης,
τοῦ ἡλίου τὴν λαμπρότητα, καλοκαιριοῦ ἔσπερας.

Θερμὴ, εὐρύχωρ' ἀγκαλιὰ μὲ χρυσοφόρους κόλπους,
λιμάνι ἀκυμάτιστο τῶν ναυτικῶν γαλήνη,
ἀνθρώπων χώρα ποθητὴ μὲ δοξασμένους τόπους
καὶ νύφη ἀνθοστόλιστη ποὺ εὐωδιὲς ἀφήνει.

Καρπούς νὰ τρέφουν ἔσαι καὶ νὰ χορταίνουν πλήθη,
στὰ σπλάχνα ἀναρρίθμητα τὰ ἀγαθὰ, προσμένουν
καθάρια χέρια δυνατὰ κι ἀντρειωμένα στήθη,
ἐμένα νὰ λαφρύνουνε καὶ λυτρωμὸ νὰ φέρνουν.

Γιατί τῆς νιότης σταυραῖτοί ἀφήσατε τὰ ὕψη
καὶ σέρνεστε ἀδύναμοι σ' ἄλλοτινὸ ἀγέρα;
Φοβάστε τάχα ψοφημοῦ καὶ ζωντανῶν τὴ σήψη
οἱ Ἄνακτες! τῆς ὄρασης καταχτητὲς αἰθέρα!

Ἡ πείνα ἴσως ἢ κακιὰ κι οἱ τύραννοι τοῦ κόσμου
σᾶς τρόμαξαν αἰφνίδια καὶ μονομιᾶς δειλιὰ
τὰ σκῆπτρα πῆρε νικητὴ, τὴ μυρωδιὰ τοῦ дуόσμου
καὶ ὄλο τὸ βασίλειο τῶν φτερωτῶν σα λεία.

Γυρίστε δίχως δισταγμό και πάρτε τὰ ἡνία
τῆς ἔνδοξης πατρίδας σας καὶ τῶν προγόνων χώρα.
Χτυπεῖστε τ' ἄδικο στή γῆ, τὴ μισητὴ πηνία,
ὀρίστε τῆς Ἀνάστασης καὶ τοῦ θριάμβου ὦρα.

Ἐσεῖς ἐλπίδα, προσμονὴ καὶ λυτρωτὲς συνάμα,
κολάστε τὰ παράνομα καὶ βλαβερὰ στοιχεῖα,
τὸ δίκιο φέρετε ξανά για νὰ γενῆ τὸ θᾶμα,
τῆς Νίκης νὰ γεμίσομε καὶ προκοπῆς δοχεῖα.

Καὶ βάλτε μέσα στὴν ψυχὴ τὴ λατρευτὴ Ἑλλάδα,
φροντίστε σαν τὰ μάτια σας τὸ λιγερὸ κορμί της.
Προτάξτε τόλμη, ἀρετὴ καὶ μ' ἀναμμένη δάδα
ὀρθώστε τὸ ἀνάστημα στοὺς δολεροὺς ἐχθροὺς της.

Γεώργιος Μαυρογιάννης

1. Ἄνακτες ὄρασης = Ἄετισιο μάτι, βασιλιάδες ὄρασης στὴ φύση.

Μετεωρολογικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὸν σταθμὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Ἀθηνῶν
στὴν Κόνιτσα σε συνεργασία με τὸ Metar.gr. (www.metar.gr)
Θέση Σταθμοῦ: Κέντρο Περιβαλλοντικῆς Ἐκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων
(υψόμ. 530m)
Ἰστοσελίδα Σταθμοῦ: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Ἰανουάριος 2017

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ἡμέρες βροχῆς (>0,2mm)	Ἐπικρατῶν ἄνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
1,9	11,9	-10,8	69,0	11	BBA

Φεβρουάριος 201

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ἡμέρες βροχῆς (>0,2mm)	Ἐπικρατῶν ἄνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
7,5	19,9	-3,3	59,4	9	BBA

Ποδιτογράφηση στὴν Ποδιτεία τῶν Ἀγγέδων

Ἄν θέδεις με τοὺς Ἀγγέδους νὰ κοινωνήσεις

Ἀρκεῖ μια γαδμυδία νὰ ἀρχινήσεις

Στις ἀπείρες ἐκκδησιές με τὶς βυζαντινὲς τοιχογραφίες

Πὸν ἔγραψαν τὴς Βυζαντινῆς Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας μας τὶς «ραγμυδιές»

Ἄν ἐπιθυμείς νὰ δάβεις τὸ κλειδί τοῦ Παραδείσου

Φτάνει νὰ ἀγγίξεις τοὺς Ἀρχαγγέλους τῆς μυστηριακῆς Ἀβύσσου

Νὰ ποιτέγεις, νὰ ἴησεις τὴ συμπαντικὴ ἀρμονία

Για νὰ ποδιτογραφηθεῖς στὸν Ἀγγέδων τὴ μυσταγωγικὴ κοινωνία

Ἡ Ποδιτεία ἀπὴ ὁδὸς μας προσμένει

Ἡ μαρτυρία τῆς πίστες μας τὸν καθένα ἀναμένει

Ὁμοδογία τρανὴ στοὺς τοίχους τῶν μοναστηριῶν

Μοναδικὴ στὴν ἀδυσίδα τῶν ἱεσῶν.

Ζήσε στὸν ἐπίγειο Παράδεισο με ὑπομονή, με καρτερία

Για νὰ κατακτήσεις τὸν οὐράνιο με παρηγορία

Ἀνγὲς μοναχικὲς σὺς ἐρήμιον τὰ μονοπάτια

Ἐκεῖ πὸν ὁ Χριστὸς κατέκτησε τὰ μοναδικὰ πνευματικὰ Τὸν παδάτια.

Ἡ Ἐθριαμβεύουσα Ἐκκδησία ἀπὸ γνῶνὰ μας χαμογεδᾷ

Κι ἡ Στρατευμένη στὴ Γῆ προσπαδεῖ νὰ τὴς γεδᾷ

Τὰ κατορθώματα καὶ τῶν δύο μεγάδα

*Τὸ νέκταρ ἀπὸ τοὺς σιαδακίτιες τῶν σπηδαίων τοῦ Παραδείσου σιάζει
μαγευτικὰ σιάδα-σιάδα.*

Βικτωρία Ν. Τσίγκα

Το Δίστρατο

Αλκιβιάδης Καραϊάννης (σποιητής)

Από την Κόνιτσα μακριά
στης Λάκκας Αώου τα χωριά
στο δρόμο όπου περπατάς
με την σειρά τα συναντάς.

Το πρώτο το Ελεύθερο
το δεύτερο το Παλαιοσέλλι
το τρίτο οι Πάδες
το τέταρτο τα Άρματα
είναι το πιο μικρό.

Και τώρα φτάνουμε εδώ
στο Δίστρατο το ξακουστό
σε ένα πανέμορφο χωριό
στης Βασιλίτσας το βουνό.

Το Δίστρατο έχει λεβεντιά
ομολογούσανε παλιά
μια ιστορία για την Τουρκιά

Γκαρέληδες και Μήκηδες
καλόγεροι γενναίοι
τους Τούρκους πολεμούσανε.

Με θάρρος και ψυχή κρατώντας
Μες στα χέρια τους το κοφτερό σπαθί.

Δίστρατο όμορφο χωριό
στην Ήπειρο είσαι ξακουστό
στους πρόποδες και στα βουνά
στις κρύες τις βρυσούλες,
τα δροσερά νερά.

Κλαρίνα, ντέφια και βιολιά
στης Παναγιάς το πανηγύρι
Όλοι χορεύουν και γλεντούν
και όλοι μέσα στα χέρια τους κρατούν
γεμάτο το ποτήρι.

Γιατίά μου

Καλλιόπη Τουφίδη

Τ' άσπρα τα μαλλιά σου
Μου φέρνουνε τα χρόνια
Εκείνη τη σκιά σου
Που έμεινε αιώνια.

Όμορφα σαν κι εσένανε
Γεμάτα από αγάπη
Με πότιζες με ντάντενες
Στον κήπο σου σαν άνθη

Το γέλιο που μου χάριζες
Τα χάρδια σου τα βράδυα
Τις ιστορίες που μούλεγες
Αφήσανε σημάδια.

Και τα κρατάω φυλαχτό
Όνειρό όταν κοιμάμαι
Το θησαυρό σου έχω εγώ
Και πάντα σε θυμάμαι.

Ειδοποίηση - Πρόταση

Αγαπητοί μου Συμπατριώτες και Συνάδελφοι ονομάζομαι Αρετή Παπακρήστου-Κελαϊδή, εκπαιδευτικός. Η σκέψη μου να τιμήσουμε τους Δασκάλους όλους και τους μαθητές των χωριών της επαρχίας Κονίτσας, έρχεται ν' ανταμώσει ίσως και τη δική σας σκέψη στο να αποφασίσουμε να γίνει στη μικρή μας πόλη στην Κόνιτσα, ένα Μουσείο Δασκάλου και μαθητή, με υλικό που θα συγκεντρωθεί από βιβλία, τετράδια, ενθυμήματα, φωτογραφίες όλων των χρόνων που τα σχολεία στην επαρχία μας ήταν ανοικτά. Σας παρακαλώ για όποια πληροφορία επικοινωνήστε μαζί μου, στο τηλέφωνο 210-9932145, ώστε να μπορέσουμε κάποια στιγμή συλλογικά, να γίνει πράξη αυτή μας η προσπάθεια. Με εκτίμηση

Επιστολή

- Αγαπητέ φίλε Σωτήρη: Ευχαριστώ τον αγαπητό φίλο! **Θωμά Β. Ζιώγα**, για την 12/δεκασέλιδη ενασχόλησή του με τις ιστορικές οικογένειες - Κιτσαίων - Καραγιανναίων!

- Δεν προτίθεμαι να αντιδικήσω με τα ανιστόρητα συμπεράσματά του, γιατί κανένας δεν αμφισβήτησε μέχρι σήμερα την πατρότητα της Γέφυρας Καραγιάννη «ΣΤΟ ΜΠΟΥΣΙ».

- Η Γέφυρα στην εκβολή της Κλεισούρας, στην περιοχή «ΜΠΟΥΣΙ» έχει καθιερωθεί παραδοσιακά στην συνείδηση, όχι μόνο την Πεκλαριτών, αλλά και ολόκληρης της επαρχίας, ως «ΓΕΦΥΡΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ».

- Θα υπενθυμίσω μόνο στον φίλο, ότι το αδιάλειπτα και ομοιόμορφα επαναλαμβανόμενο, θεμελιώνει δίκαιο.-

OPINIO NECESSITATIS
«ΡΩΜΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Με εκτίμηση
ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΚΙΤΣΙΟΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με θερμοκρασία που έφτασε και 15° κάτω από το 0° υποδεχτήκαμε το φετινό Γενάρη. Πολλές ζημιές έγιναν σε ηλικιακούς, βρύσες κ.λ. (τυχεροί οι υδραυλικοί).

Στις 6/1 ένα χιονάκι 2-3 εκ. σκέπασε την Κόνιτσα και στις 11/1 ξαναχιόνισε (γύρω στα 15 εκ.). Πολύ χιόνι έπεσε στα Γιάννινα δημιουργώντας προβλήματα λόγω και του παγετού.

Οι υπηρεσίες του Δήμου μας δούλεψαν όλες τις μέρες ρίχνοντας αλάτι και καθαρίζοντας τους δρόμους ώστε να μη σταματήσει η κυκλοφορία των οχημάτων σ' όλο το επαρχιακό δίκτυο.

• Νέο κρούσμα κλοπής έγινε στην εκκλησία των Αγ. Αποστόλων στη Μολυβδοσκεπάστη. Παρόλο που σε κοντινή απόσταση βρίσκεται το Στρατιωτικό φυ-

Ελευθερίας Θεοδωρίδη, όπου τυπώνουμε το περιοδικό μας.

Η Συντακτική Επιτροπή του Περιοδικού τους εύχεται να ζήσουν).

Βάπτιση:

• Ο Δημήτριος Μπακόλας και η Κατερίνα Παντούλη βάπτισαν την κορούλα τους στην Κόνιτσα στις 15-1-17. Όνομα: Ευδοκία. Ανάδοχος Άννα Αποστόλη.

Απεβίωσαν:

- Στις 2/1/17 ο Κων/νος Κούκης στον Αμάραντο, ετών 93.
- Στις 5/1/17 η Αθηνά Μίλτ. Τσουκά, ετών 86, από την Αγία Βαρβάρα.
- Στις 7/1/17 ο Ανδρέας Βραχάς, ετών 86, στην Κόνιτσα.
- Στις 8/1/17 ο Βασίλειος Εξάρχου, ετών 90, στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 11/1/17 ο Δημήτριος σκαλωμένος, ετών 78, στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 13/1/17 ο Μηνάς Παπαμικάλης, ετών 85, από την Αγία Βαρβάρα απεβίωσε στην Χαλκίδα.
- Στις 14/1/17 η Περσεφόνη Νάκου, ετών 84, στο Αηδονοχώρι.
- Στις 19/1/17 ο Παναγιώτης Γκιγκας, ετών 81, στην Ηλιόρραχη.
- Στις 22/1/17 η Δέσποινα Πίσπα, ετών 91, στο Παλαιοσέλλι.
- Στις 25/1/17 η Αθηνά Βαίλα, ετών 92, στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 4/2/17 η Αρετή Βαδάση, ετών

88, στην Κόνιτσα.

- Στις 6/2/17 η Πανωραία Αλεξίου, ετών 83, στην Εξοχή.
- Στις 14/2/17 ο Βασίλειος Νίκου, ετών 84, στην Κόνιτσα.
- Στις 13/2/17 η Αφροδίτη Βάσιου, ετών 88, στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 14/2/17 η Κλεονίκη Γκούντα, ετών 84, στην Ηλιόρραχη.
- Στις 15/1/17 η Σταυρούλα Φασούλη, ετών 90, στην Πυρσόγιαννη.
- Στις 15/2/17 η Αμαλία Χατζή, ετών 88, στην Πηγή Μαστοροχώρια.
- Στις 14/1/17 ο Κων/νος Χρήστου, ετών 93, στο Ασημοχώρι.
- Στις 24/1/17 η Ευθαλία Σιούτη, ετών 93, στο Ασημοχώρι.
- Στις 2/2/17 ο Δημήτριος Φασούλης, ετών 86, στο Κεφαλοχώρι.
- Στις 31/1/17 ο Ανδρέας Πρίτσας, ετών 80, στην Οξυά.
- Στις 18/2/17 η Ελευθερία Κοσίνα, ετών 89, στη Δροσοπηγή.
- Στις 18/2/17 ο Βασίλειος Σιούτης, ετών 94 στη Δροσοπηγή.

ΜΝΗΜΕΣ

Η Ανθούλα Κοκοβέ, στη μνήμη των γονιών της Χαριλάου και Χρυσάνθης Πρωτοσυγγέλου και του συζύγου της Επαμεινώνδα Κοκοβέ, προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» το ποσό των 50 ευρώ.

Αυτοί που έφυγαν

† Στον Βασ. Τσαρούχη

† Γεωργία Αναγνώστου-Μηλιώνη

Σε ηλικία 81 ετών απεβίωσε και ετάφη στη Λάρισα στις 26.12.2016 η Γεωργία Αναγνώστου με καταγωγή το Παλαιοσέλλι. Η Γεωργία ήταν μέλος πολυμελούς οικογένειας και έζησε τα παιδικά και εφηβικά της χρόνια, τα γεμάτα μόχθο και στερήσεις στο χωριό.

Νυμφέφθηκε τον επίσης Παλαιοσελλίτη Κωνσταντίνο Μηλιώνη. Μετάναστευσαν στη Λάρισα με μόνο εφόδιο τις αρχές και τις αξίες της πατρώας γης και σκληρή ζωή και αποφασιστικότητα για να προκόψουν. Ευτύχησαν να αποκτήσουν τρεις κόρες που με τον τίμιο ιδρώτα τους τις ανέδειξαν τις δύο καθηγήτριες μέσης εκπαίδευσης και μια δικαστικό στον εισαγγελικό κλάδο.

Τα αδελφια της, ο Αρχιμανδρίτης πατήρ Αγαθάγγελος Παρλάντζος, η αδελφή της Σουλτάνα Αναγνώστου-Νότη και ο αδελφός της Παναγιώτης Αθανασίου - Αναγνώστου, τιμώντας τη μνήμη της κατέθησαν στον Ι. Ναό Αγ. Παρασκευής Παλαιοσελλίου χρηματικό ποσό

Ακόμα δεν σέγγωσε η μελάνη από τον «αποκαιρετιστήριο» γραπτό μου λόγο, στον αγαπημένο κουμπάρο μου και αδελφό σου Γιάννη μας έφυγες τόσο ξαφνικά προ παραμονή Πρωτοχρονιάς και της ονομαστικής σου εορτής. Ο θάνατός σου μας άφησε όλους άφωνους. Φίλοι, συγγενείς και γνωστοί, έπαιρνε τηλέφωνο ο ένας στον άλλο με την ελπίδα πως η πληροφορία ήταν λανθασμένη.

Δυστυχώς ήταν αλήθεια. Έφυγες για πάντα από κοντά μας, αφήνοντας μοναχή την αγαπημένη σου Καίτη, μια γυναίκα με σπάνια ψυχικά χαρίσματα. Σε φρόντιζε σαν σύζυγο και σαν παιδί μικρό. Τίποτε άλλο δεν θα πω αγαπημένε μου παιδικέ φίλε, γιατί φοβάμαι πως όποιος φλυαρεί στο γράφει ή στο λέγειν ξεφεύγει και χάνεται το νόημα, για το οποίο μιλά ή γράφει. Τούτο μόνο θα σου πω:

Ήσουν άρχοντας εδώ στα επίγεια και άρχοντας έφυγες προς τα ουράνια. Ο θεός να σε αναπαύσει.

Με πολύ πόνο, ο παιδικός σου φίλος

ΒΑΠΤΕΛΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

† **Στον Τάκη Σκαλωμένο**

Επικήδειος εκφώνηση κατά την εξόδιο ακολουθία του Δημητρίου Σκαλωμένου
Εις Αγία Παρασκευή Κονίτσας
την Παρασκευή 13 Ιανουαρίου 2017

Πολυαγαπημένε φίλε και συνάδελφε, μεγάλη άνθρωπε Τάκη, ο προλαλήσας Νίκος κάλυψε όλα σχεδόν όσα είχα να σου πω, γι' αυτό περιορίζομαι να σου θυμίσω τι ειπώθηκε μεταξύ μας όταν πρωτοσυναντηθήκαμε το 1974 στη Μαθηματική Εστία Δολιανών του τότε Εθνικού Ιδρύματος «Ο Βασιλεύς Παύλος».

- Κοίτα με στα μάτια, σου είπα, ψηλά το κεφάλι.

- Πρώτη μου φορά μου λένε κάτι τέτοιο, κ. Διευθυντά.

- Λέγε με Στάθη, σε παρακαλώ.

- Αυτό δεν γίνεται. Είσαι ο προϊστάμενός μου.

- Επιμένω, σου ξαναλέω.

- Έστω θα σας λέω κ. Βίνο.

- Έστω, σου είπα, και από τότε μείναμε αδελφικοί φίλοι και αγαπημένοι συνάδελφοι. Πριν πω ένα τελευταίο λόγο που έχω για σένα θέλω να εκφράσω τις από βάθους καρδιάς ευγνώμονες ευχαριστίες μου και να συγχαρώ με κάθε ειλικρίνεια όλους όσους με οποιονδήποτε τρόπο σου στάθηκαν στα δύσκολα της ζωής σου. Ο Θεός να τους το ανταποδίδει στο πολλαπλάσιο.

Και τώρα, Τάκη μου πανέντιμε, νθι-

κότατε, γνήσιε, ειλικρινέστατε, εργατικότατε, τυπικότατε, υπερήφανε και ασυμβίβαστε, υπόδειγμα ανθρώπου και όχι μόνο, αλλά και συνάδελφον και συγχωριανόν και πατριώτον, με το «π» κεφαλαίο, και αδελφού Χριστιανού, ακούμε (κι εσείς οι παριστάμενοι)

*Τάκη μου, Τάκη να σου πώ
δου λόγια θέλω μόνο
γιατ' σε νιώθω αδελφό
στο γέλιο και στον πόνο.*

*Επάλεψε με τη ζωή
σαν γίγαντας αρχαίος
και ως την ύστερη στιγμή
εστάθηκες γενναίος.*

*Το δεύτερο που σε επαινώ
είναι η αρχοντιά σου
το ήθος τ' απεγάδιαστο
που 'χεις μέσ' την καρδιά σου.*

*Καλό ταξίδι, ώρα καλή
σε ανάπαυση αιώνια
κεί που θα πας νάν' η ζωή
λευκότερη απ' τα χιόνια.*

Στ. Βίνος

Αιωνία σου η μνήμη

† **Περικλής Γεωργίου Αθανασόπουλος**

Απεβίωσε στις 2/1/2017 στην Αθήνα ο Περικλής Γεωργίου Αθανασόπουλος και τάφηκε στην Καστάνιανη στις 5/1/2017 όπου τον αποχαιρέτησαν: η

Αλέκα Μαρκογιαννάκη αδελφή της συζύγου του Λέλας και ο παλιός παιδικός του φίλος Κώστας Στεργίου.

Στον παλιό παιδικό φίλο που έφυγε.

Φίλτατε φίλε Περικλή,
ευχόμαστε ώρα καλή
και στον παράδεισο να πας
εκεί κι εμάς να καρτερείς.

Αξέχαστε παλιέ παιδικέ φίλε Περικλή.

Σαν κεραυνός εν αιθρία έσκασε προχθές στο ήσυχο χωριό μας η φοβερή είδηση του ξαφνικού και αναπάντεχου θανάτου σου που σκόρπισε σε όλους μας ανείπωτο πόνο και θλίψη, σε μένα δε τον παλιό παιδικό σου φίλο και μια πολύ μεγάλη ψυχική αναστάτωση.

Αν και με είχε ενημερώσει σχετικά η λατρευτή σου σύζυγος Λέλα για την κρίσιμη κατάσταση της υγείας σου, δεν μπόρεσα ή δεν θέλησα να το πιστέψω. Τώρα όμως που βλέπω το φέρετρό σου στο μέσον της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου όπου παιδιά εκκλησιαζόμεσταν και γύρω όλη την οικογένειά σου, τους συγγενείς, τους γνωστούς και φίλους σου θλιμμένους και δακρυσμένους, αρχίζω σιγά-σιγά να το συνειδητοποιώ και να λέγω μέσα μου πάει ο Περικλής μας, χάθηκε ο μοναδικός εγκάρδιος

παλιός παιδικός μου φίλος!

Σαν κινηματογραφική ταινία περνούν αυτή τη στιγμή από μπροστά μου όλες οι ζωηρές στιγμές της αμέριμνης αλλά και δύσκολης ζωής μας κατά τα ταραγμένα εκείνα χρόνια της παιδικής μας ηλικίας.

Γεννηθήκαμε και οι δυο μας το 1935 στην πανέμορφη Καστάνιανη, όπου στους δρόμους στις αλάνες, στις ρεματιές και τις πλαγιές, παίζαμε, χτυπήσαμε, πονέσαμε, γελάσαμε και κάναμε τις παιδικές τρέλες και σκανδαλιές.

Συνομήλικοι και συμμαθητές στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας και ακώριστοι φίλοι πού μας έχανες και πού μας έβρισκες τις περισσότερες φορές στο σπίτι σου όπου φτιάχναμε πρόκες από χάλκινο σύρμα για να καρφώνουμε τα λουριά στα πέδιλα και στα καλίκια κατά την κατοχική σαλιάρης και φυσικού μπουρα με μπαρούτι που βγάzaμε από σφαίρες που βρίσκαμε σκόρπιες παντού την ταραγμένη εκείνη εποχή του Βου Παγκοσμίου πολέμου και του εμφύλιου αργότερα.

Χωρίσαμε για λίγο μόνο για 3 μήνες Φεβρουάριος - Απρίλιος του 1946, όταν εγώ ως ορφανός από πατέρα πήγα στην παιδική Στέγη (Αναγνωστοπούλειο Σχολή) Κονίτσας. Αλλά και τότε επικοινωνούσαμε με γράμματα. Μου έγραφες θυμάμαι για τους δεκαδικούς και συμμεγείς αριθμούς που εσείς κάνατε όταν εγώ παρακολουθούσα επανάληψη των ακέραιων αριθμών. Κι όταν γύρισα στο

χωριό έγινες δάσκαλός μου στα Μαθηματικά και μου δίδαξες τόσο καλά τους δεκαδικούς και συμμιγείς αριθμούς ώστε να μη δυσκολευτώ αργότερα στο Γυμνάσιο Κόνιτσας. Ήσουν φαίνεται γεννημένος να γίνεις δάσκαλος και μάλιστα καθηγητής Μαθηματικός.

Μετά τη λήξη της πρώτης φάσης του εμφύλιου πολέμου χωρίσαμε και πάλι και μάλιστα για πολλά χρόνια, γιατί έφυγες για την Αθήνα όπου βρίσκονταν τότε ο πατέρας σου και ο αδικοπνιγμένος αδελφός σου Ανδρέας. Εκεί τελείωσες το Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Πανεπιστήμιο και έγινες Καθηγητής.

Ως Καθηγητής υπηρέτησες σε διάφορα Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας καθώς και στο Γυμνάσιο Κόνιτσας. Απ' όπου πέρασες άφησες ως Καθηγητής και ως άνθρωπος τις καλύτερες εντυπώσεις και έβαλες τη σφραγίδα της μαθηματικής σκέψης στους μαθητές σου, πολλοί από τους οποίους και μάλιστα στην Κόνιτσα σε θυμούνται και μιλούν με συγκίνηση για σένα.

Εμείς δε οι Καστανιωνίτες υπερηφανευόμαστε γιατί από το Γυμνάσιο Κόνιτσας πέρασαν δύο Καστανιανίτες Μαθηματικοί Καθηγητές: ο Χρηστόφορος Γκαρραβέλας παλιότερος που ήταν και καθηγητής μου, και εσύ αργότερα.

Παντρεύτηκες τη Λέλα, την αξιολάτρευτη γυναίκα σου και απέκτησες 2 χαριτωμένες κόρες: την Πηνελόπη και τη Γεωργία. Έναν αξιόλογο γαμπρό, τον Γιάννη και μια υπέροχη εγγονή, την

Αφροδίτη, που όλοι τώρα στέκονται μπροστά στο φέρετρό σου με πόνο και στεναγμό κι εγώ ο δόλιος δε βρίσκω αυτή τη στιγμή λόγια κατάλληλα να πω, που να απαλύνουν τον πόνο και να ρίξουν βάλσαμο στις καρδιές τους.

Κατά τη διάρκεια της δικής σου καθηγητικής υπηρεσίας και της δικής μου διδασκαλικής βλεπόμαστε για λίγο κάπου κάπου τα καλοκαίρια που ερχόσουν στο χωριό, που αν και το αγαπούσες και το νοσταλγούσες πολύ δεν μπόρεσες να το ζήσεις και να το απολαύσεις.

Τελευταία φορά που συναντηθήκαμε ήταν το καλοκαίρι του 2015 που ήρθες στο χωριό με τον Κονιτσιώτη φίλο σου Γιάννη Λαζογιάννη και έκανες μερικές επισκευές στο σπίτι σου. Σχεδιάζεις μάλιστα να ξανάρθεις το καλοκαίρι του 2016, για να ολοκληρώσεις και τις υπόλοιπες εργασίες ώστε να μπορείς να έρχεσαι και να μένεις περισσότερο χρόνο στο χωριό. Όμως δεν μπόρεσες να ρθεις γιατί ο σκληρός και άπονος χάρος σε ζήληψε και ήρθε και σε πήρε βίαια από κοντά μας, με αποτέλεσμα να μην μπορέσουμε να ζήσουμε και πάλι μαζί και να θυμηθούμε όλα τα παιδικά μας χρόνια.

Αυτόν λοιπόν τον εγκάρδιο και ακώριστο, παρά τον μακρύ χωρισμό φίλο μου, τον άξιο οικογενειάρχη και υπέροχο καθηγητή και άνθρωπο, θα συνοδεύσουμε σε λίγο στην τελευταία του κατοικία στο νεκροταφείο του Αγίου Χαλαλάμπου που βρίσκεται μάλιστα κοντά στο πατρικό του σπίτι. Γι' αυτό κάθε φο-

ρά που θα περνά έξω από το σπίτι του πηγαίνοντας στο νεκροταφείο για να ανάψω τα καντήλια, με πρώτο το δικό του καντήλι θα τον θυμάμαι, θα τον σκέφτομαι και δεν θα τον ξεχάσω ποτέ.

Αξέχαστε φίλε Περικλή, ας είναι δροσερό και μυρωμένο το αεράκι που θα φυσά από τη Μπουλιάνα, τη Γύφισσα όπου πηγαίνουμε πολλές φορές και μαζεύαμε τσάι και μάραντα και την Ανάληψη όπου μαζεύουμε και τρώγαμε μπλανούσκες και ας είναι ελαφρύ το Καστανιανικό χόμα που σε λίγο θα σε σκεπάσει.

Αιώνία σου η μνήμη, αξέχαστε παιδική φίλε Περικλή

ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΡΠΟΥ

Σ.Σ. Στη μνήμη του ο Κ. Στεργίου προσφέρει 50 ευρώ στο περιοδικό μας.

ΕΠΙΚΗΛΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Αποχαιρετισμός
στον Βασίλειο Τσιαλιαμάνη

Αγαπημένη και διαλεχτέ Συνάδελφε
Έντιμη και δοκιμασμένη φίλε.

Προσίλθαμε σύσσωμοι:

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Ιωαννίνων, ο Νομικός κόσμος του νομού, μέγα πλήθος της κοινωνίας της πόλεως των Ιωαννίνων και της γενέτειράς σου Κόνιτσας, βουβοί και συντετριμμένοι, καταπονημένοι και ανίσχυροι, στον Ιερό τούτο χώρο, στον περικαλλή Ναό Αγίου Νικολάου Αγοράς και σε προπέμπουμε σεμνοπρεπώς, στην τελευταία σου κατοικία.

Αναπόδραστος ο κλήρος!

Ως ο μόνος εναπομείνας από την παρέα των 4 συμφοιτητών της Φοιτητικής Εστίας Τσοπίσα, έχω το ηθικό καθήκον και το ανυπέρβλητο χρέος να σου απευθύνω το «ύστατο χαιρε» και να αποτίσω την οφειλόμενη τιμή στο σεπτό σκηνώμα σου.

Το πράττω με σπαραγμό.

Δεν είναι εκφώνηση επικήδειου. Είναι κατάθεση ψυχής.

Δεν είναι τυπική συνηγορία. Είναι θυμιάμα από ανειρήνευτα σπύθη.

Δύναμαι να διαβεβαιώσω το κατασκευτικό εκκλησίασμα που με περισσή ευλάβεια κοινωνεί της τελετουργικής μυσταγωγίας της εξόδιας ακολουθίας, ότι αποχαιρετώ σάρκα εκ της σαρκός μου, κομμάτι της ψυχής μου!

Είναι όλα γύρω μου. Καθολική η οδύνη μας. Μεσίστιες οι ψυχές μας!

Γεννήθηκαν στην ακριτική Ηπειρωτική έπαλση, στην πόλη της Κόνιτσας το '51. Εφοίτησες σε Δημοτικό σχολείο και Γυμνάσιο της περιοχής παράλληλα δε με τις εγκύκλιες σπουδές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ευτύχησες να θωρακιστείς και με την πνευματική ελλογία του Μακαριστού Μητροπολίτη Δρυινοπόλεως και Κονίτσης κ. Σεβαστιανού.

Η αγάπη σου για την γενέθλια γη, η απεριόριστη - σε μια αμφίδρομη σχέση - εκτίμηση των συμπολιτών σου και η ισχυρά παρουσία του σεπτού Ποιμενάρχη εμίλησαν και καθόρισαν την ιδιοσυγκρασία σου:

Ένας αδαμάντινος χαρακτήρας, καθαρός σαν τα γάργαρα τρεχούμενα νερά. Αμόλυπτος, κρυστάλλινος και απόλυτα δι-

αυγής!...

Και όμως, η δεκαετία του 1970 είχε ξεκινήσει για εμάς με τους καλύτερους οιωνούς...

Μας βρίσκει συμφοιτητές στην Νομική Σχολή Αθηνών και η Φοιτητική Εστία του Βαρώνου Μιχαήλ Τσοπίσα στην Κάτω Κηφισιά, στεγάζει τα πέτρινα φοιτητικά μας χρόνια παρέχοντας τα εφόδια για απερίσπαστες σπουδές.

Η Φ.Ε.Τ. μια σφύζουσα Ηπειρωτική κοινότητα εξέθρεψε γενεές και γενεές αριστούχων φοιτητών που αργότερα αποφοιτήσαντες, κατέκλυσαν την πόλη των Ιωαννίνων, ανεβίβασαν τον πολιτιστικό της δείκτη και προσέδωσαν στην πόλη των Γραμμάτων απροσμέτρητη αίγλη, με στρατιά ονομαστών και διακεκριμένων Επιστημόνων.

Εκεί μια τετραμελής παρέα ονειροπόλων συμφοιτητών Νομικής, εσύ, ο Άλκης, ο Γιώργος και εγώ, δημιουργήσαμε μια αξιοζήλευτη συμπαγή ομάδα με ακατάλυτους δεσμούς φιλίας και αλληλεγγύης.

Αλλά η βάσκανος και αδυσώπητος μοίρα, στάθηκε απέναντί μας με ασυνήθη σκληρότητα.

Πρώτος, κυριολεκτικά «έσυρε» τον χορό, ο αλησμόνητος Άλκης και «έφυγε» άδικα και πρόωρα παγώνοντας τις καρδιές μας, στο πανηγύρι του χωριού του μια μέρα του Αυγούστου...

Ακολούθως, ομοίως άδικα «κάθηκε» ο Γιώργος ανήμερα της ονομαστικής του εορτής και τώρα, με την είσοδο του νέου έτους, «έφυγες» εσύ. Ό,τι καλύτερο είχε να επιδείξει η φοιτητική παρέα του Τσοπίσιου!

Ακόμα πχούν μέσα μου οι πρωτοχρο- νιάτικες ευχές που ανταλλάξαμε.

Ήξερα την κατάσταση, αφουγκραζό- μουν τα άσχημα νέα, ανίχνευα διακριτικά πληροφορίες, αλλά μέσα μου μια μαύρη διαίσθηση με είχε εξουθενώσει. Δίσταζα να σου τηλεφωνήσω, για να μην γεννώ «υποψίες» και αναλίσκεσαι σε απευκαίτους συνειρμούς...

Έτσι ανέμενα την Πρωτοχρονιά, ημέ- ρα της ονομαστικής σου εορτής, ώστε να «νομιμοποιήσω» το τηλεφώνημα, ως από- λυτα αθώο και δικαιολογημένο.

Καταγράφω τη σιχομυθία μας:

- «Βασίλη, Χρόνια σου πολλά, ο Παύ- λος είμαι» ανεφώνησα με όση αυτοκυριαρ- χία η στιγμή επέτρεπε.

- «Γειά σου Παύλο, ευχαριστώ πολύ, ευχαριστώ, ευχαριστώ».

- «Άκου Βασίλη», προσέθεσα συγκινη- μένος. «Είμαι απόλυτα πεπεισμένος επειδή είσαι δυνατός και έχεις ανεξάντλητες δυ- νάμεις, θα τα καταφέρεις. Θα βγεις τελικά νικητής»...

- Ευχαριστώ Παύλο. Παύλο, ευχαρι- στώ» ήταν η διπλή αντιφώνηση τονίζοντας το όνομά μου όσο πιο δυνατά το επέτρεπε η κλονισμένη του υγεία.

Αυτή η πχώ, που με πληγώνει και με γιατρεύει, με βασανίζει και με λυτρώνει, δεν πρόκειται να κατασιγάσει ποτέ!...

Ήταν ένας ειλικρινής, έντιμος, πρώι- μος, ανομολόγητος, αποκαιρετισμός δύο ανθρώπων που απ' τα φοιτητικά τους χρό- νια ύφαναν μια άδοξη, αγνή, απροσπέλα- στη φιλία, δυνατή σαν τη ζωή και το θάνα- το!!!

Διορίστηκες στο Πρωτοδικείο Ιωαννί-

νων το 1977. Επίλεκτο μέλος του Δικηγο- ρικού Συλλόγου Ιωαννίνων επί τεσσαρα- κονταετία και αφήκες φήμη και μνήμη αγαθή στην ευρύτερη περιοχή της Ηπεί- ρου και κυρίως στην ιδιαίτερη πατρίδα σου την Κόνιτσα. Η ανάμειξη σου στα κοινά της γενέτειράς σου επίσης απέπνεε προς τους συντοπίτες σου άρωμα χρηστής διοίκησης, ευνομίας και ανιδιοτελούς προσφοράς.

Εσημείωσες μια ανεπίληπτη πορεία στο δρόμο του καθήκοντος, μνημείο απαράμ- μιλα πθικού, πρωτόγνωρα έντιμου και ακέ- ραιου ανθρώπου.

Υπέρμαχος του μέτρου, της επιείκειας και των συναινετικών διαδικασιών.

Φιλικός και ανθρώπινος ως καλός Σα- μαρειτης. Ακριβοδίκαιος και αφειδώλευτος σαν τους Χριστιανούς των πρώτων εκκλη- σιαστικών περιόδων. Μειλίχιος και πράος, γλυκός και καλοσυνάτος, «μ' ένα γαρύ- φαλλο ανοικτό στο μέρος της καρδιάς».

Όμως, επέπρωτο η ομάδα των 4 Ηπει- ρωτών συμφοιτητών να μην συλλειτουργή- σει υπό την αυτήν δικαστικήν σκέπην... αφού οι 3 σας διοριστήκατε στο Πρωτοδι- κείο Ιωαννίνων και εγώ υπό αντιζωες συν- θήκες επέλεξα να δικηγορήσω στο Πρω- τοδικείο Θεσπρωτίας, τόπο καταγωγής μου.

Εμείς οι Θεσπρωτοί, ατυχώς, από δυ- σμενή συγκυρία, καίτοι αναπόσταστο και οργανικό τμήμα της Ηπείρου, για λόγους που δυσχερώς αποδεχόμεθα, υπαχθήκα- με δικαστικά στην έδρα του Εφετείου Κερ- κύρας.

Αποστερηθήκαμε έτσι των ευεργημά- των και προνομίων από την επαφή και την παράδοση του νομικού πολιτισμού της

Ηπείρου.

Μοιραία διαχωρίσθησαν κατά τρόπο οδυνηρό οι επαγγελματικές μας διαδρο-μές, επήλθε ρωγή στην καθημερινότητά μας και διεσπάσθη ως μη έδει η αρραγής ομήγυρη μας. Αλλά ούτε αυτό στάθηκε αρ-κετό, να ακυρώσει ανεξίτηλες μνήμες και να ξεθωριάσει το όραμά μας.

Αντιθέτως, νομοτελειακά ενδυναμώθη- κε η αδελφική μας φιλία και οσάκις οι επαγγελματικές μας συνεργασίες και οι προσωπικές μας επαφές ευνοούσαν απρό- σμενες συναντήσεις, η λαχτάρα και η νο- σταλγία ήταν τόση, απείρως ισχυρότερα ακόμα και από τα αλήστου μνήμης αντα- μώματα των ξεριζωμένων του παρελθόντος αιώνος!...

Αγαπημένε μου φίλε. Διαλεκτέ μου συ-νάδελφε.

Βιάσπκες να ταξιδέψεις στην Πολιτεία των ονειρών.

Ζήλωσες την γειτονιά των Αγγέλων. Να'ταν τάχα τόσο ισχυρό το «δέλεαρ» να συναντήσεις τον Άλκη;

Ξέρω Βασίλη από τι Συμπληγάδες πέ- ρασε η «Αργώ» σου...

Έδωσες την προσωπική σου μάχη με αξιοθαύμαστη αξιοπρέπεια.

Αγόγγυστα. Με στωικότητα. Με χριστια- νική καρτερία.

Δεν μοιρολάτρησες! Δεν λιποψύχη- σες! Δεν εκάμφης! Δεν ευτελίστηκες!...

Δεν απώλεσες ποτέ την ψυχική σου ιθαγένεια!

Δεν «οξειδώθηκες» μεσ' τη νοτιά των ανθρώπων.

«Μια συνειδηση πάμφωτη σαν καλο- καίρι».

Εσίγησε μια ευφραδής φωνή και καθελώθηκε μια επιβλητική παρουσία.

‘Ανθρωποι σαν και εσένα είναι από εκείνους που λιπαίνουν τους μάντες τις ιστορίας.

... Την ωραιότητα της ψυχής σου και το υπέρλαμπρο της καλοσύνης σου...

Ποίον σοι εγκώμιον προσαγάγω επάξον; Τι δε ονομάσω σε; Απορώ και εξίσταμαι!!!

Νομιμοποιείσαι κατά ταύτα, ενώπιον του μεγάλου και δίκαιου Κρππί στην επί του φοβερού βήματος απολογία σου, ταπεινά να αναφωνήσεις: «Εικών εμί της αρρήτου δόξης σου, ει και σίγματα φέρω παισιμάτων»!!!

Στην άχαρη και σκληρή αυτή ώρα του ανέκκλητου αποκαιρητισμού η σκέψη μου στρέφεται προς τη λατρευτή σου οικογένεια. Με δέος ίσταμαι μπροστά στη σεμνή, αθόρυβη και ευγενική σύζυγό σου Κατερίνα. Με πατρική αγάπη ατενίζω τα βουρκωμένα και υγρά μάτια των μονάκριβων παιδιών σου.

Αντλείστε δύναμη απ’ την ασίγαστη και ανυπόκριτη αγάπη όλων.

Το μέγα πλήθος που συνέρευσε και συνοδεύει τη δημόσια εκφορά σου και η πλημμυρίδα από τη συναισθηματική έκρηξη που εξέπεμψε συνιστούν ισχυρά παραμυθία.

Διαφυλάξτε με υπερηφάνεια ζωντανή τη μνήμη του, την υστεροφημία του, τις παρακαταθήκες του, στο θησαυροφυλάκιο της καρδιάς σας, ως θησαυρόν αδαπάνητον.

«Μακαρία η οδός, η πορεύει σήμερον»...

Μακάριοι οι πραείς. Μακάριοι οι ελεήμονες. Μακάριοι οι δεδιωγμένοι ένεκεν δικαιοσύνης.

Εκ μέρους του ιερού Εκκλησιάσματος, όλων όσων αλγούν και ριγούν πάνω από τη σωρό σου, υψώνουμε δέηση καλής συνηγορίας:

«Μετά των Αγίων ανάπαυσον Χριστέ την ψυχήν του δούλου σου Βασίλη»...

Αγαπημένο μου φίλε, αδελφέ Βασίλη.

Να’ναι ελαφρύ το κόμα της Ηπειρωτικής γης που θα σε σκεπάσει και ο Θεός να σε κατατάξει εν σκηναίς δικαίων, διότι δικαίος υπήρξες σε όλη σου τη ζωή.

ΠΑΥΛΟΣ ΤΖΟΒΑΡΑΣ
Δικηγόρος

Στη σύντροφο της ζωής μου

Τραγούδι για εσένα τραγουδά
έφυγες και με άφησες
μες στη ζωή μονάχο
και τώρα είμαι ναυαγός
στις θάλασσας το βράχο
Όταν πετούνε τα πουλιά
και γλυκοκελαδούνε
με άφησες και έφυγες
αυτό θέλουνε να πούνε
Μου έφυγες Γιαννούλα μου
συντρόφισσα καλή μου
εγώ δεν σε ξεχνώ ποτέ
και ας κλαίει η ψυχή μου.
Κυρά μου η ώρα σου
καλή και στου Θεού τη χάρη
πίστεψε πως θα ανταμώσουμε
και στη ζωή την άλλη.

Συνδρομές

Δήμος Κων. Αυστραλία	30	Μήτσικα Ελένη Κέρκυρα	15
Κυρίτης Γεωργ. Αυστραλία	30	Αρβανίτης Αθαν. Άργος	15
Μπακόλα Ελένη U.S.A.	30	Παπασπίρου Ανδρέας Κόνιτσα	50
Μπακόλας Αποστ. U.S.A.	30	Τρομπούκης Δημ. Κόνιτσα	20
Μπακόλας Σωτ. U.S.A.	30	Παπαδήμας Νίκος Κόνιτσα	20
Θεοδώρου Λάμπρος Αθήνα	30	Γαϊτανίδης Βαγγ. Κόνιτσα	20
Κατσαούνης Νίκος Αθήνα	50	Κύρκος Δημ. Κόνιτσα	20
Δερβένης Παναγ. Αθήνα	60	Μίσσιος Κώστας Κόνιτσα	15
Ευαγγελίδου Σοφία Αθήνα	15	Τζιάλλας Κων/νος Κόνιτσα	20
Ευαγγελίδου Ουρανία Αθήνα	15	Κήτας Γεώργιος Κόνιτσα	15
Καραγιάννη Ολυμπία Αθήνα	15	Κολόκας Γιώργος Κόνιτσα	15
Χαρισιάδης Βασ. Αθήνα	15	Χρησιτιάς Βασίλης Κόνιτσα	20
Αποστόλου Χρήστος Αθήνα	15	Κυρίτης Κων/νος Κόνιτσα	15
Ταμπάκης Αλέξ. Αθήνα	15	Σπανού Αποστολία Κόνιτσα	15
Παπαχρήστου Αρετή Αθήνα	20	Μήτσικας Αθαν. Κόνιτσα	15
Ανδρεάδης Χρήστος Αθήνα	15	Γεωργίου Παν. Κόνιτσα	20
Ζαχαροπούλου Ευλαμπία Αθήνα	15	Μάλιακας Σταύρος Κόνιτσα	20
Κοτόπουλος Σταύρος Αθήνα	40	Ευαγγελίδης Ευαγ. Κόνιτσα	15
Ζαχαροπούλου Σωζάνα Αθήνα	15	Ντίνος Μιχάλης Κόνιτσα	15
Βλάνος Χρήστος Θεσ/νίκη	20	Καφετζής Δημ. Κόνιτσα	20
Γώγος Γεωργ. Θεσ/νίκη	20	Αλεξάνδρου Ιωαν. Κόνιτσα	15
Γώγος Κων/νος Θεσ/νίκη	20	Κιτσάτη Μαργαρίτα Κόνιτσα	20
Κοτολούλης Γεώργιος Θεσ/νίκη	20	Ρούσης Νίκος Κόνιτσα	15
Πατπά Μαγδαληνή Θεσ/νίκη	20	Φουνταράς Κων. Κόνιτσα	30
*Δούμα Ευανθία Γιάννινα	50	Τσούκα Φρόσω Κόνιτσα	15
Παγούνη Βασιλική Γιάννινα	50	Κρυστάλλης Γεωργ. Κόνιτσα	15
Κοντοζήσης Κων/νος Γιάννινα	20	Τζινέρης Παντελής Κόνιτσα	15
Λαζαρίδη Βασιλική Γιάννινα	50	Μπέτσης Νίκος Κόνιτσα	20
Λισγάρας Δημ. Γιάννινα	15	Τσινώλης Σπύρος Κόνιτσα	15
Τζιώρα Βασιλική Γιάννινα	20	Φίλιου Ελένη Κόνιτσα	20
Κοκοβέ Ανθούλα Γιάννινα	20	Δεμερτζίδης Βαγγ. Κόνιτσα	15
Καραγιάννης Βασ. Γιάννινα	20	Ζαχαρόπουλος Παν. Κόνιτσα	15
Βεζαλής Αθαν. Γιάννινα	20	Γαϊτανίδου Ελευθερία Κόνιτσα	15
Τζιάλλας Γιάννης Γιάννινα	20	Λασπονικός Χρ. Καβάσιλα	15
Οικονόμου Χρήστος Γιάννινα	20	Κοτσάφτης Βαγγ. Μάζι	20
Χουλιάρης Σόλων Καλαμάτα	50	Λαίπτας Δημ. Ηλιόρραχη	20
Καρράς Γρηγόρης Πειραιάς	30	Καρράς Νίκος Ηλιόρραχη	30
Μ.Ο.Σ. Δρακότρυπας Καρδίτσας	75	Μούσιος Χαρ. Λαγκάδα	20
Τασούλα Παναγιώτα Τρίκαλα	30	Ντάκουλα Θεοδώρα Θεοτόκος	20
Καλλιντέρη Ερμιόνη Παιανία	15	Κολόκας Δημ. Αετόπετρα	15
Καλλιντέρης Παν. Παιανία	15	Σκορλια Δημήτρα Μάζι	20
Πηγαδά Χαρίκλεια Λαμία	15	Οικονόμου Ευαγγ. Δίστρατο	20
Μπεσμπέα Αλέξ. Καλαμάτα	15	Πίσπας Δημ. Δίστρατο	20
Ευαγγελίδης Ανδρέας Κως	15	Χήρας Δημ. Μόλιστα	20

"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Αναμνηστική πλάκα του μνημείου στον Αι-Γιάννη.

ΥΠΟΔ.1031	KAY.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR	
Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décédé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/νση δυσανάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d'adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

